

ಸಂಪುಟ ೮] ಅಕ್ಟೋಬರ ೧೯೫೯ [ಸಂಚಿಕೆ ೫

'VEERAMATE' WOMEN'S VOICE

The Largest Circulated

KANNADA MONTHLY

ರಜಿಸ್ಟ್ರೇಶನ್ ಆಫ್ ನ್ಯೂಜ ಪೇಪರ್ಸ (ಸೆಂಟ್ರಲ್) ರೂಲ್ಸ ೧೯೫೬ರ ೮ನೇ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ "ವೀರಮಾತೆ" ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಬಾಬತ ವಿವರ:—

೧. ಪ್ರಕಾಶನ ಸ್ಥಳ—	ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜ ಧಾರವಾಡ.
೨. ನಿಯಮಿತ ಕಾಲಿಕತೆ—	ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ
೩. ಮುದ್ರಕರ ಹೆಸರು—	ರಾಮರಾವ ಕುಲಕರ್ಣಿ
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ—	ಭಾರತೀಯ
ವಿಳಾಸ—	ವೀರಮಾತೆ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಧಾರವಾಡ
೪. ಪ್ರಕಾಶಕರ ಹೆಸರು—	ಲ. ರಂ. ಪುರಾಣೀಕ
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ—	ಭಾರತೀಯ
ವಿಳಾಸ—	ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜ ಧಾರವಾಡ
೫. ಸಂಪಾದಕರ ಹೆಸರು—	ಸರೋಜನಿ ಮಹಿಷಿ ಎಮ್. ಎ. ಎಲ್ಎಲ್. ಬಿ.
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ—	ಭಾರತೀಯ
ವಿಳಾಸ—	ಲೈನಬಝಾರ ಧಾರವಾಡ
೬. ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ವಿಳಾಸ—	ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳ
ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ೧ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಹಾಕಿದವರ ವಿವರ—	ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜ ಧಾರವಾಡ

ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾದ ಲ. ರಂ. ಪುರಾಣೀಕನಾದ ನಾನು ಮೇಲಿನ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳು ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸತ್ಯವೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ಘೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಲ. ರಂ. ಪುರಾಣೀಕ.

ಪ ರಿ ವಿ ಡಿ

ನಮ್ಮ ಮಾತು

ಈ ತಿಂಗಳ ಸಂಚಿಕೆಯು ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಓದುಗರ ಕೈಸೇರುತ್ತಿರುವದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಲೇಖಗಳನ್ನು ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಲೇಖಕರಿಗೂ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನ ಮಾಲಕರಿಗೂ ಇತರ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೂ ವೀರಮಾತೆಯು ತುಂಬಾ ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಪುಟವು ಮಕ್ಕಳ ಲೇಖನ, ಕವನ, ಕಥೆ, ಹಾಸ್ಯ, ಒಗಟು, ಉತ್ತರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಶೋಭಿಸುವದೆಂದು ಹಿರಿಯಕ್ಕನು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಂಬಿದ್ದಾಳೆ.

ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ

ಗಜಾನನೋತ್ಸವ

ಸಮಾಜ ದ ಬಾಲಿಕೆಯರೇ ಸ್ವತಃ ತಯಾರಿಸಿದ ಗಜಾನನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಗಜಾನನ ಚತುರ್ದಶಿಯಂದು, ಬ್ಯಾಂಡು, ವಾದ್ಯ,ಕೋಲಾಟಗಳೊಂದಿಗೆ ಉತ್ಸವ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು, ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಆವಾಹನೆ ಮಾಡಲಾಯ್ತು. ಗಣಪತಿ ಚೌತಿಯಿಂದ ೫ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನಿಟ್ಟು, ಉತ್ಸವವನ್ನು ವೈಭವದಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಲಾಯ್ತು.

ದಿನಾಂಕ ೮ರಂದು, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ವ್ಹಿ. ನಾಯಕ್ ಅ. ರಜಿಸ್ಟ್ರಾರರ್ ಕೋ. ಆ. ಸೋಸಾಯಿಟಿ ಧಾರವಾಡ ಇವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ ಕೆಳಗೆ, ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಮನರಂಜನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜರುಗಿದವು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಂದ ಕೋಲಾಟ, ನೃತ್ಯ, ಹಾಸ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳೂ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕಶಾಲೆಯವರಿಂದ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯೂ, ಟ್ರೇನಿಂಗ ಕಾಲೇಜಿನವರಿಂದ ಒಂದು ನಾಟಕವೂ, ಸಂಗೀತ ಶಾಲೆಯವರಿಂದ ನಡೆದ ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ಕೋಲಾಟ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿವಿಧ ವಿನೋದಾವಳಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಬಹಳ ಮನರಂಜಕವಾಗಿದ್ದವು. ೫ನೇ ದಿನದಂದು ಶಾಲಾಮಕ್ಕಳ ಮೇಳ, ವಾದ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಗಜಾನನನ ವಿಸರ್ಜನೆಯಾಯ್ತು.

ವ. ಟ್ರೇ. ಕಾಲೇಜ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು, ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮುಗುಳಿಯವರ 'ವಿದ್ಯಾವತಿ' ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕವು ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ್ದ ಶ್ರೀಮತಿ ಹೊಸೂರ, ಶ್ರೀಮತಿ ಕಾವಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ಅಶ್ರಿತ ಹಾಗೂ ಕು. ಥಳಂಗೆ ಇವರ ಅಭಿನಯವು ತುಂಬ ಚನ್ನಾಗಿತ್ತು.

ಇದೇ ರೀತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ತಮ್ಮ ಕಲೆಯನ್ನು ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ, ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಿಗುವ ಅವಕಾಶದ ಲಾಭ ಪಡೆಯಬೇಕು.

ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದ ಬಾಲಿಕೆಯರಿಂದ ಮೇಳ

ಗಜಾನನೋತ್ಸವದ ನಿಮಿತ್ತ ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದ ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದ 'ಮೇಳ'ವನ್ನು ತಮ್ಮ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿ, ಮಕ್ಕಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಜರುಗಿದ ಕೋಲಾಟ, ನೃತ್ಯ, ಹಾಸ್ಯ, ಹಾಡು, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಿ ಮಕ್ಕಳ ಕಲೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನವೀಯುವದರೊಂದಿಗೆ ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜಕ್ಕೂ ಮೇಳದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಧಾರವಾಡದ ದಲಾಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘದವರಿಗೂ ಧಾ. ಜಿ. ಮಹಿಳಾ ಮಂಡಲದವರಿಗೂ ಧಾರವಾಡ ಪೋಲೀಸ ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸನವರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಧಾರವಾಡ ಸಾರಸ್ವತ ಸಮಾಜದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೂ ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜವು ತುಂಬಾ ಋಣಿಯಾಗಿದೆ.

ವೀರಮಾತೆ

ಕೇವಲ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ವಿಕಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ
ಕನ್ನಡ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ ೮ | ಅಕ್ಟೋಬರ ೧೯೫೯ | ಸಂಚಿಕೆ ೪

 ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಚಲಚ್ಚಿತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳು

ಚಲಚ್ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಅನಾರೋಗ್ಯಕರ ...ವಾದ ಕೆಲವೊಂದು ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ...ರೋಧ ಮಾಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಜನರಿಗೂ ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ...ಡಿಯೇ ಒಂದು ವಿನಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಚಲ...ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಡುವ ಲೈಂಗಿಕ ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ...ಪರಾಧೀ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ಯಶಸ್ವೀ ಪ್ರಚಾರ ಇವುಗಳಿಂ...ಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ತರದ ಪರಿಣಾಮ ...ಗುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡುವದೂ ಅಸಾಧ್ಯ. ...ಸಮಾಜವಿಕಾಸಕ್ಕೆ, ಕುಟುಂಬದ ಶಾಂತಿಗೆ ವಿರೋಧಿಯಾ...ಂಥ ಮನೋವೃತ್ತಿಗಳು ಇದರಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಅತ್ಯಂತ ...ಪ್ರಗತಿವಾದಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವವರು, ಈ ಪ್ರದರ್ಶನದ ...ಗೆ ಇಷ್ಟು ಕಟುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದೆಂದು ಹೇಳ...ಹುದು. ಪರಂಪರಾಪ್ರಿಯರು, 'ಎಂತಹ ಅಶ್ಲೀಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಬೇಕು,' ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಚಲಚ್ಚಿತ್ರಗಳ ಈ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅಸಂಖ್ಯ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳು ಪಾಲಕರು ಮಾತ್ರ ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ನಿಜ !

ಚಲಚ್ಚಿತ್ರಗಳೂ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಾಧ್ಯಮವು; ಮಕ್ಕಳಿಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಜನಸಮೂಹಕ್ಕೂ ಅಹುದು. ಬೇಗನೆ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಚಲಚ್ಚಿತ್ರಕ್ಕಿದೆ, ಅದೂ ವಿಶೇಷತಃ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ. ಬಳಿಕ ಲೈಂಗಿಕ ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ಗುನ್ಹೆಯ ವಿಚಾರಗಳ ಯಶಸ್ವೀ ಪ್ರಚಾರವು ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡಬಹುದು ?

ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಸುದ್ದಿ ಹಾಗೂ ಬಾನುಲಿಶಾಖೆಯು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಕೂಡದು. ಅಶ್ಲೀಲತೆಯ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಬಗ್ಗೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದೆ. ಸೆನ್ಸಾರ ಬೋರ್ಡು

(ಪರೀಕ್ಷಕ ಮಂಡಳ) ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಅಳತೆಗೋಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆಯೇನೊ! ಜನತೆಯ ಅಭಿರುಚಿಯೇ ಕೆಳಮಟ್ಟದ್ದಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅದು ಕೆಳಗಿಳಿಯದಂತೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಣಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಚಲಚ್ಚಿತ್ರಗಳ ಕರ್ತವ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ ಪಾಲಕರೂ ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಬೇಕು.

ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ೩ರಿಂದ ೧೮ ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳು ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಚಲಚ್ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಅವಕಾಶವಿರಕೂಡದೆಂದು ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದರೆ, ಪಾಲಕರೇ ಈ ನಿರ್ಬಂಧದ ವಿರುದ್ಧ ತಕರಾರು ಮಾಡಿದವರು. ಹುಡುಗರು ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜು ತಪ್ಪಿಸಿ ಚಲಚ್ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಬರಕೂಡದೆಂಬ ಸದುದ್ದೇಶವೇ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು! ಸಾಯಂಕಾಲದ ಅಥವಾ ರಾತ್ರಿ ಆಟಗಳಿಗೆ ಈ ನಿರ್ಬಂಧವಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ನಿರ್ಬಂಧವು ಸಡಿಲಾದದ್ದು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಒತ್ತಾಯದ ಮೂಲಕವೋ ಅಥವಾ ವಿಶಿಷ್ಟವರ್ಗದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ಒತ್ತಾಯದ ಮೂಲಕವೊ! ಸರಕಾರವು ಚಲಚ್ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯ ಅಶ್ಲೀಲತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಹೇರಿದರೆ, ಜನತೆ ಈ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುವದೆಂಬಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯವೇನಿದೆ?

ಚಿಕ್ಕವರನ್ನು ಬಿಡಬಾರದೆಂದೂ, ಕೇವಲ ದೊಡ್ಡವರಿಗಾಗಿಯೇ ಚಿತ್ರಪಟವಿದೆಯೆಂದೂ ಅಂದರೆ, ದೊಡ್ಡವರ ವಯಸ್ಸನ್ನೇ ಹೇಳಿಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಚಿಕ್ಕವರದು! ಬಳಿಕ ಇಂತಹ ಚಿತ್ರಪಟಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆ, ಪರಿಣಾಮ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಬಲ್ಲದೆ? ಪಾಲಕರೂ ಸರಕಾರವೂ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕಿತ್ತೂರು !

ಲೇ— ಸರೋಜಿನಿ ಮಹಿಷಿ.

— ಪಾತ್ರವರ್ಗ —

೧) ಮಲ್ಲಸರ್ಜ
೨) ಸೇನಾಪತಿ
೩) ಮಂತ್ರಿ
೪) ನಿಂಗಪ್ಪ } ಇಬ್ಬರು ಪ್ರಜೆಗಳು.
೫) ಮಲ್ಲಪ್ಪ }
೬) ಶಿವಲಿಂಗರುದ್ರ ಸರ್ಜ
೭) ಚೆನ್ನಮ್ಮ
೮) ದೂತ } ಪ್ರಜೆಗಳು.
೯) ಬಾಳಪ್ಪ }

ದೃಶ್ಯ ೧.

ನಿವೇದಕ— ಕಿತ್ತೂರಿನ ದೇಸಾಯಿ ಮಲ್ಲಸರ್ಜ ದೊರೆಯು ಮಂತ್ರಾಗಾರ ದೇಸಾಯಿ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸೇನಾಧಿಪತಿಯು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಸೇನಾ— ಮಹಾ ಪ್ರಭುಗಳಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ.

ಮಲ್ಲಸರ್ಜ— ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೇ, ಕಿತ್ತೂರಿನ ಭವಿತವ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಯೋಚನೆಯಾಗಿದೆ.

ಸೇನಾ— ಮಹಾ ಪ್ರಭುಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವ ಯೋಚನೆ ಯಾವುದು ?

ಮಲ್ಲಸರ್ಜ— ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜರು ಕಲಿತನದಿಂದ ಕಾದು, ಗಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಕಿತ್ತೂರು—ನನ್ನ ಕಿತ್ತೂರು ಇಂದು ಮರಾಠರಿಗೂ ಟೀಪುವಿಗೂ ಕಾದಾಟದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ! (ದುಃಖ ಕೋಪಗಳಿಂದ) ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಸರಿಸುವ ವೇಶ್ಯೆಯಂತಾಗಿದೆ ನಮ್ಮ ಗತಿ!! ಅಭಿಮಾನಧನರಾದ ನಮಗೆ ಇದು ಯೋಗ್ಯವೇ ಸೇನಾಪತಿಗಳೇ ! ಇದರಿಂದ ಕಿತ್ತೂರಿನ ಭವಿತವ್ಯವೇನಾದೀತು !!

ಸೇನಾ— ತಮ್ಮ ಯೋಚನೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ ಮಹಾಪ್ರಭು! ಇತ್ತೀಚೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಸರಕಾರದವರೂ ಹೊಂಚು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೇನೋ ! ಕೊತ್ತ ಸಾಧಿಸಿ ಯಾರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಲು ಬಾರದು. ಆದರೆ ಮಹಾಪ್ರಭು (ಗದ್ಗದಿತನಾಗಿ) ನಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹನಿ ರಕ್ತವಿರುವವರೆಗೂ ಕಿತ್ತೂರಿಗಾಗಿ ಕಾದುತ್ತೇವೆ. ವೀರ ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರಿದರೂ ಸರಿ. ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಬೆನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಮಾತ್ರ ಬರಲಾರೆವು !

ಮಲ್ಲಸರ್ಜ— ಸರಿ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೇ, ಭಾವಾವೇಶದಲ್ಲಿ, ಸುಸಂಘಟಿತರಾಗದೆ ನಾವು ಹೋರಾಡಿ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ? ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಸುದೈವವೋ, ನನ್ನ ಸುದೈವವೋ, ಟೀಪುವಿನ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಕೊಪ್ಪಳದ ಕೋಟೆಯಿಂದ ನಾನು ಪಾರಾಗಿ ಬಂದುದೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮಾತಾಗಿದೆ ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ....

ಸೇನಾ— ಅಹುದು ಮಹಾಪ್ರಭು, ತಾನು ಪಾರಾಗಿ ಬಂದುದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಜೀವ ಸಂಚರಿಸಿದೆ.

ಮಲ್ಲಸರ್ಜ— ಅದಿರಲಿ ಸೇನಾಪತಿಗಳೇ, ನಮ್ಮ ಬಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಸಂಘಟಿತಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಈಗ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಎಂತಹ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಎದುರಿಸಲು ನಾವು ಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೇ ಮರಾಠರ ಪಕ್ಷವನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕೋ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ನೀವೆಂದಂತೆ ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರದವರ ಬಲವೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಸೇನಾ— ಈ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಇಂದಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸುವದು ಒಳ್ಳೆಯದಾದೀತು ಮಹಾಪ್ರಭು !

ಮಲ್ಲಸರ್ಜ— ನಾನೂ ಅದನ್ನೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ರಾಜ್ಯದ ವೃದ್ಧರೊಡನೆಯೂ ಹಿತಚಿಂತಕರೊಡನೆಯೂ, ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದೊಡನೆಯೂ, ಯೋಚಿಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸುವದು ಒಳ್ಳೆಯದು....ಹಾಗಾದರೆ ಇಂದೇ ಮಧ್ಯಾನ್ಹ ಸಭೆ ಕೂಡಲಿ.

ಸೇನಾ— ಆಗಲಿ ಮಹಾ ಪ್ರಭು (ವಂದಿಸಿ ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ)

(ಮಲ್ಲಸರ್ಜ ದೊರೆಯು ಆಸ್ಥಾನ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ)

"ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಶ್ರೀಮಂತ ಮಲ್ಲಸರ್ಜ ಪ್ರತಾಪರಾವ ದೇಸಾಯಿ ಸಮಶೇರ ಜಂಗ ಬಹಾದ್ದೂರ ಅವರಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ, ಜಯವಾಗಲಿ (ಆಸ್ಥಾನದ ಗರ್ಜನೆ)

ಮಲ್ಲಸರ್ಜ— (ಆಸ್ಥಾನವನ್ನಲಂಕರಿಸಿ) ಮಂತ್ರಿವರ್ಯರೆ, ಕಿತ್ತೂರಿನ ನಮ್ಮ ದೇಸಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ಶಾಂತಿ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸುಖವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ನಮ್ಮ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಮಂತ್ರಿ— ಅಹುದು ಮಹಾಪ್ರಭು ! ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಾಣದ ವೈಭವವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಿತ್ತೂರ ನಾಡಿನ ಪ್ರಜೆಗಳು ಇಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮಲ್ಲಸರ್ಜ— ಆ ಹೆಮ್ಮೆ ನನಗಿಲ್ಲ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ! ಹತ್ತು ತಲೆಗಳಿಂದ ಗಳಿಸಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ನಾಡಿನ ಘನತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಸಾಕು. ಕವಿಗವಃಕಿ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದ ನಮ್ಮ ನಾಡು ಇಂದು ಪೇಶವೆ ಹಾಗೂ ಟೀಪುವಿನ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನುಚ್ಚು ನೂರಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳು ಬಲ್ಲರು........ಶಾಂತಿ ಕಂಗೆಡದಿರಲು, ವೈಭವ ಕುಂದದಿರಲು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾದ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಯೋಜಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರಜೆಗಳು— ಮಹಾಪ್ರಭು ಎಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕಿತ್ತೂರಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ನಾವು ಸದಾ ಸಿದ್ಧರು.

ಮಲ್ಲಸರ್ಜ— ನಿಮ್ಮ ಬೆಂಬಲ ನಮಗಿದ್ದೇ ಇದೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ಸಾಮಂತ ಪಾಳೆಯಗಾರರನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನೂ ಸಂಘಟಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾದರೆ, ನಮಗೆ ಜಯವು ದೊರತೀತೆಂಬ ಆಶೆಯಿದೆ ಅಥವ ಅದರ ಪ್ರಥಮ ಕುರುಹಾಗಿ ಕಾಕತಿಯ ದೇಸಾಯರು ತಮ್ಮ ಕನ್ಯೆಯನ್ನೂ ಬೆಂಬಲವನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನೀಡಿ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಜೆಗಳು— ಮಹಾಪ್ರಭುಗಳಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ!

ಮಲ್ಲಸರ್ಜ— ಸಧ್ಯ ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣದ ಒಪ್ಪಂದದಿಂದಾಗಿ ಪೇಶವೆಯರು ಕಿತ್ತೂರನ್ನು ನಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವ ಅವಕಾಶ ದೊರತಿತು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪೇಶವೆಯವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕಪ್ಪು ಕಾಣಿಕೆಯೆಂದು ಕೊಡುವದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಡುವಂತಿಲ್ಲ.

ಸೇನಾಧಿಪತಿ— ಅಲ್ಲದೇ ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರದ ಭಯವೂ ನಮಗಿದೆ ಮಹಾಪ್ರಭು! ಇದೇ ತಾನೇ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರದ 'ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಗಿತ್ತರು. ಕುದುರೆ ಕಾಲಾಳುಗಳನ್ನೂ, ಸೈನ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಗೊಳ್ಳಿಯ ಕೋಟೆಯನ್ನೂ ಕೂಡಲೇ ನಾವು ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಂತೆ. ಅಂದರೆ ಮಾತ್ರ ವಾಘನ ದಾಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವದು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಮಲ್ಲಸರ್ಜ— ಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ?

ಮಂತ್ರಿ— ಕಿತ್ತೂರಿನ ಶಾಂತತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಧ್ಯಕ್ಕಂತೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವದೇ ಒಳ್ಳೆಯದಾದೀತು ಮಹಾಪ್ರಭು!

ಮಲ್ಲಸರ್ಜ— ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಬಹುದು ಆದರೆ ಪೇಶವೆಯವರಿಗೂ, ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ಯುದ್ಧವಾದರೆ ನಮ್ಮ ಗತಿ ಏನಾದೀತೆಂಬುದನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಸಂಪಗಾವಿ, ಬೀಡಿ, ಖಾನಾಪೂರ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಸವದತ್ತಿ, ಹಳಿಯಾಳಗಳ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಸಂಘಟಿಸಿದರೂ, ಈ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನೆದುರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗುವದೇ ಲೇಸು!........ನಾನಿರುವ ವರೆಗೆ ಹೇಗೋ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಶಿವರುದ್ರ ಸರ್ಜನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಮಾತ್ರ ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಕೂಡಿದ್ದು ಅಂತಃಪುರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯ! ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತೂರ ನಾಡು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಇರಬೇಕೆಂಬುದೇ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ!

ಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ಇಂದಿನ ಸಭೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯಲಿ! ನಮ್ಮ ಪ್ರತಾಪಗಡದ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮುಂದಿನ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡೋಣ.

ಮಂತ್ರಿ— ಪ್ರಭುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆ!

"ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಶ್ರೀಮಂತ ಮಲ್ಲಸರ್ಜ ಪ್ರತಾಪರಾವ ಸರದೇಸಾಯಿ ಸಮಶೇರಲಿಂಗ ಬಹಾದ್ದೂರ ಅವರಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ" (ಪ್ರಜೆಗಳು ಜಯಘೋಷ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಲ್ಲಸರ್ಜರ ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ)

ದೃಶ್ಯ ೩.

[ಕಿತ್ತೂರಿನ ಬೀದಿಯ ಒಂದು ಭಾಗ. ಪ್ರಜೆಗಳಿಬ್ಬರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.]

ನಿಂಗಪ್ಪ— ಮಲ್ಲಪ್ಪs ಮತ್ತ ನಮ್ಮ ದೇಸಾಯರ್ನs ...ಮರಾಟೇರು ಯಾವದೋ ಊರಾಗ ಒಯ್ದು ಕೈದಿನಾಗ ...ಟ್ಟಾರಂತ ಸುದ್ದಿ ಅsತಿ ! ಹೌದೇನು ?

ಮಲ್ಲಪ್ಪ— ನಾನೂ ಕೇಳೀನೋ ನಿಂಗಪ್ಪಜ್ಜs ! ಅದರ ...ರುಂದಿಂದುs ಅsಟ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳೇನಿ. ಕರೇನೋ ಅಲ್ಲೋ ...ನ್ನುದು ಆ ಪರಮಾತ್ಮಗs ಗೊತ್ತು !

ನಿಂಗಪ್ಪ— ಅದೇನೋ ಸುದ್ದಿ ಮತ್ತ ?

ಮಲ್ಲಪ್ಪ— ಮಲ್ಲಸರ್ಜ ದೇಸಾಯರು ಅಲ್ಲೇ ಕಣ್ಣ ...ಮುಚ್ಚಿದರು ಅಂತ ಕೇಳಿದೆ. ಕೇಳಾಕ ಮನಸs ಆಗಲಿಲ್ಲ. ... ಚೆನ್ನಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ, ರುದ್ರವ್ವ ತಾಯಿಗೆ ಏಟ ದುಃಖೋ.

ನಿಂಗಪ್ಪ— ಇರೂಕsನ ಮಾರಾಯ ಹಾಲಹೊಳೀ ...ರಿಸಿದ ಕಿತ್ತೂರಾಗs ಅಂತಾವಗ ಇಂತಾ ಹೊತ್ತ ಬಂತs ! ...ತ್ತಾsಗ ಹುಲಿ, ಅತ್ತಾಗ ದರಿ; ಅsಟ ಹುಡುಗ ಆ ಶಿವ ...ಂಗರ ಏನ ಮಾಡೀತುs ! ಕೆಂಪಮೂತಿ ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರ ...ವರದು ಬಾಳ ಮುಸಲತ್ತ ಐತೇಳ ಇದರಾಗ !

ಮಲ್ಲಪ್ಪ— ಏನೈತ್ಯೋ ಏನೋ ! ಊರ ಅರಸರ ...ದ್ದಿ ತೊಗಂಡ ಉಣದ ಕೆಟ್ಟರಂತ. ನಮಗ್ಯಾಕ ಬೇಕ ...ಡಪ ದೊಡ್ಡವರ ಸುದ್ದಿ ! ನಡೀ ಹೋಗೂಣು !

ದೃಶ್ಯ ೪.

...ವೇದಕ— ಮಲ್ಲಸರ್ಜ ದೊರೆಯ ಮರಣದಿಂದ ದುಃಖಿತ ...ಳಾದರೂ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಧೈರ್ಯಗೆಡದೆ, ರಾಜ್ಯದ ಕಲ್ಯಾಣ ...ನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವದು, ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ಕೊಡುವದು ...ನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅವ್ವ ರುದ್ರವ್ವನ ಮಗ ಶಿವಲಿಂಗ ...ದ್ರ ಸರ್ಜರನ್ನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ...ತು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದಳು.

ಸ್ಥಳ— [ಅಂತಃಪುರ. ಶಿವಲಿಂಗ ರುದ್ರ ಸರ್ಜರು ಚೆನ್ನ...ನ ಸಲಹೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.]

ಶಿವಲಿಂಗ— ಅವ್ವs ಪೇಶವೆಯರ ಬಲ ಕುಗ್ಗುತ್ತ ...ತು. ಕಂಪನಿಯವರ ಬಲ ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಬಂತು. ನಾವು ...ಶವೆಯವರಿಗೆ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದನ್ನು ...ಡುವದೂ ಕಂಪನಿಯವರಿಂದ ಆಗದು ! ಅಪ್ಪನ ... ...ಕಂಪನಿಯವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ... ಪಾರಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.... ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ.

ಚೆನ್ನಮ್ಮ— ಮಗು, ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರದವರ ನೀತಿ ಕುಟಿಲ ನೀತಿ. ಯಾವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರು ಕೊರಳು ಕೊಯ್ಯುವರೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗದು. ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಕಿತ್ತೂರಿನ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವರೆದುರು ಬಿಚ್ಚಿಡಬೇಡ !

ಶಿವಲಿಂಗ— ಅದಕ್ಕೆಂದೇ ನಿನ್ನ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯಲು ಬಂದೆ ತಾಯಿ ! ಬೆಳಗಾವಿಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದ್ದ ಜನರಲ್ ಮನ್ರೋನಿಗೆ ಸೈನ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಸಹಾಯ ಸಲ್ಲಿಸಿದೇನೆ. ಈಗ ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಜಯ ದೊರಕಿದಂತೇ ಆಗಿದೆ.

ಚೆನ್ನಮ್ಮ— ಇನ್ನಾದರೂ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಬಳಿ ಅವರು ಸುಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಸಾಕು.

ಶಿವಲಿಂಗ— ಈಗ ಬಂದಿರುವದು ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ. ನಾವು ಪೇಶವೆಯವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಪ್ಪ-ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಂಪನಿಯವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರೂ ಸಾಕಾಗದಂತೆ ನಾವು ಸೈನ್ಯವನ್ನಿಡಕೂಡದು ಎಂಬ ಕರಾರನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಚೆನ್ನಮ್ಮ— ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ದುರ್ಬಲರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಹಾಗಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಯುದ್ಧದ ಬೀಜವನ್ನೇ ಬಿತ್ತುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ರಕ್ಕಸರು !

ಶಿವಲಿಂಗ— ಅದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಸೈನ್ಯದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದ ಖಾನಾಪುರವನ್ನು ಅವರಿಗೇ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕಂತೆ !

ಚೆನ್ನಮ್ಮ— ಈ ಕರಾರುಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡುವರಂತೆ....?

ಶಿವಲಿಂಗ— ಮತ್ತೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಆವ್ಹಾನ ಕೊಟ್ಟಂತಾದೀತು ! ಆದರೆ ಕಂಪನಿಸರಕಾರದ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರೆ ಕಿತ್ತೂರಿನ ಸೈನ್ಯ ನಿಲ್ಲಬಹುದೇ ?

ಚೆನ್ನಮ್ಮ— ಮಗು ಶಿವಲಿಂಗ, ವೀರದೇಸಾಯರ ಅಭಿಮಾನದ ರಕ್ತ ನಮ್ಮ ನರಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ನಾಡಿಗಾಗಿ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಮಡಿದರೂ ನಾನು ಲೆಕ್ಕಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೋಡು, ಸಾಮೋಪಾಯದಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಜಗೆಹರಿಯುವದಾದರೆ ಸರಿ ! ಎಲ್ಲ ಉಪಾಯಗಳೂ ಮುಗಿದುದೆಂದರೆ, ಯುದ್ಧ ಇದ್ದೇ ಇದೆ !

ಶಿವಲಿಂಗ— ಆಗಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ ತಾಯಿ, ನಿನ್ನ ಆಶೀರ್ವಾದದ ಬಲವೊಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಕು, ರಾಜ್ಯದ ಮಂತ್ರಿ ...ೊಡನೆಯೂ, ಹಿರಿಯರೊಡನೆಯೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಚೆನ್ನಮ್ಮ— ಹೋಗಿ ಬಾ ಮಗು, ಯಶಸ್ವಿಯಾಗು.

ದೃಶ್ಯ ೫.

ನಿವೇದಕ— (ಕಿತ್ತೂರ ಪ್ರಾಂತವು ಧಾರವಾಡದ ಕಲೇಕ್ಟರನಾಗಿದ್ದ ಥ್ಯಾಕರೆ ಸಾಹೇಬರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಥ್ಯಾಕರೆ ಸಾಹೇಬರು ಕಂಪನೀ ಸರಕಾರದ ರಾಜನೀತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಕಿತ್ತೂರಿನ ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿ, ಕ್ರಮೇಣ ಅದನ್ನು ನುಂಗಿಬಿಡುವ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು. ದೇಸಾಯಿಯು ಕಳ್ಳರ ತಂಡಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟು ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಪೀಡೆಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂಬ ಆಶಯದ ಪತ್ರವನ್ನು ಥ್ಯಾಕರೆ ಸಾಹೇಬರು ಕಿತ್ತೂರಿನ ದೇಸಾಯಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಶಿವಲಿಂಗರುದ್ರ ಸರ್ಜರು ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರದ ಕುಟಿಲ ನೀತಿಯನ್ನು ಯೋಚಿಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೇ ೧೮೨೪ನೆಯ ಸಪ್ಟೆಂಬರ ೧೧ರಂದು ಕೈಲಾಸವಾಸಿಯಾದರು. ಆಗ ಕಿತ್ತೂರ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ವಾರಸುದಾರರೇ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ನಿವೇದಕ— ೧೮೨೪ರ ಸಪ್ಟೆಂಬರ ೧೨ನೆಯ ತಾರೀಖು ಮುಂಜಾವಿನ ಸಮಯ, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಚೆನ್ನಮ್ಮನ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಮಂತ್ರಿ— ವಂದನೆ ತಾಯಿ, ರಾಜ್ಯದ ಗತಿಯಂತೂ ಹೀಗಾಯಿತು. ಶಿವನ ಇಚ್ಛೆ ಹೇಗಿದೆಯೋ. ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪನನ್ನು ದತ್ತಕ ಮಾಡಿದ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಆ ಬಗೆಗೆ ದೇಸಾಯರ ಪತ್ರವನ್ನೂ ನಿನ್ನೆಯ ದಿನವೇ ಥ್ಯಾಕರೇ ಸಾಹೇಬರ ಕಡೆಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಸಧ್ಯ ಉತ್ತರದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಚೆನ್ನಮ್ಮ- ಯಾವ ಉತ್ತರಕ್ಕೂ ನಾವು ಸಿದ್ಧರಾಗಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ನೀವು ಹಿರಿಯರು. ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರದ ಕುಟಿಲ ನೀತಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲವರು. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಡೆ-ತಡೆಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುವ ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರ, ಈ ಪ್ರಸಂಗದ ಲಾಭವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಧಿಸೀತೆಂದು ಹೇಳಲು ಬಾರದು. (ದುಃಖದಿಂದ) ಇಂದಿನ ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಏನೂ ತೋಚದಾಗಿದೆ.

(ದೂತನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ)

ದೂತ— ಅಮ್ಮನವರಿಗೆ ಶರಣು; ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಶರಣು. ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ ದೂತನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಮಂತ್ರಿ— ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬಂದ. (ದೂತನಿಗೆ) ಅವನನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸು. (ಪತ್ರ ಸಹಿತ ಹೊಸ ದೂತನ ಪ್ರವೇಶ)

ದೂತ-- ಅಮ್ಮನವರಿಗೆ ಶರಣು, ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಶರಣು. ನಿನ್ನೆಯ ದಿನವೇ ನಾನು ಪತ್ರವನ್ನೊಯ್ದು ಥ್ಯಾಕರೇ ಸಾಹೇಬರ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿಟ್ಟೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಏನೇನನ್ನೋ ಮಾತನಾಡಿದರು. ನನಗರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಮ್ಮನವರಿಗೆ ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

(ಪತ್ರ ಕೊಡುವನು, ಚೆನ್ನಮ್ಮನು ಪತ್ರವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಓದಿದಳು)

ಚೆನ್ನಮ್ಮ— "ನಮ್ಮ ಕಡೆಯಿಂದ ವೆಂಕಟರಾವ ವಕೀಲರನ್ನು ಕಿತ್ತೂರಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವನೂ ಕಾರಭಾರಿ ಕನ್ನೂರ ಮಲ್ಲಪ್ಪಣ್ಣ ಕೂಡಿಯೇ ಯಾವತ್ತೂ ಲೆಕ್ಕ-ಪತ್ರ, ಬೊಕ್ಕಸ, ಕೋಠಿ, ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಪಾಸು ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕಾರಭಾರವನ್ನು ವೆಂಕಟರಾವ ಮತ್ತು ನೀವು ಇಬ್ಬರೇ ನೋಡಬೇಕು. ಖಜಾನೆಯ ಕೋಣೆಗೆ ಸರಕಾರದ ಸಮಕ್ಷಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮೊಹರ ಮಾಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು."

ಕೇಳಿದಿರಾ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ದತ್ತಕದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾತೂ ಅದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ನುಂಗುವ ವಿಚಾರವೇ ಇರಬೇಕು. ಅಭಿಮಾನ ಶೂನ್ಯರಾಗಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಬಲಿಗೊಟ್ಟು ಬದುಕುವುದಾದರೂ ಯಾಕೆ?.......ಈಗಲೇ ನಮ್ಮ ದಂಡು ಸನ್ನದ್ಧವಾಗಿರಲಿ. ಗಡಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಳಯಗಾರರಿಗೂ, ಸಾಮಂತರಿಗೂ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿರಲು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿರಿ. ಹಳ್ಳಿಯ ಗೌಡರೂ, ಓಲೆಯಕಾರರೂ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿರಲಿ. ತೋಫು ತುಬಾಕಿಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಲಿ. ಹೇಡಿಯಾಗಿ ಬದುಕುವದು ಬೇಡ.

(ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಗುಡುಗಿದಳು; ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಂದಿಸಿ ಮೌನವಾಗಿ ಆಜ್ಞೆ ವಹಿಸಿ ಹೊರಹೊರಟರು).

* * * *

ನಿವೇದಕ— ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ಚೆನ್ನಮ್ಮನಿಗೆ ಥ್ಯಾಕರೇಸಾಹೇಬನಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪತ್ರ ಬಂತು. "ನೀವು ಯುದ್ಧಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿದ್ದೀರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ದತ್ತಕವು ಸುಳ್ಳೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿದರೂ ರೀತಿಯಂತೆ ಅದರ ವಿಚಾರವಾಗಬಹುದು. ನಮ್ಮಿಂದ ನಿಮಗೆ ಯಾವುದೇ ಭಯವಿಲ್ಲ." ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮನಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿರಲಿಲ್ಲ. ಥ್ಯಾಕರೇನಿಂದ ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಕೀಲರು ಸರಕಾರದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದರು.

೩೧ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿರಿ.

ಲೇಖಾಂಕ ೨

ಸುಖದ ಶೋಧ

ಲೇ— ಓರ್ವ ಅಜ್ಞಾನಿ.

೧೯೫೯ನೇ ಸಪ್ಟೆಂಬರ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು.

ಶಿಷ್ಯ— ಈಗಿದ್ದ ಮಾನವಿ ಜಗತ್ತು ಈಗಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಉಳಿಯುವದೋ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸುಧಾರಿಸುದದೋ? ಅಧೋಗತಿ ಹೊಂದುವದೋ? ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಉಪದ್ವ್ಯಾಪವು ಏತಕ್ಕಾಗಿ? ಈ ಮಾನವನ ಹಂಬಲವು ಯಾವದು?

ಗುರು— ಇಡಿ ಮಾನವ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತು ಸ್ಥೂಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪೃಥಃಕರಣ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಸ್ವಲ್ಪೆ ಜನಾಂಗದವರದೆಂದರೆ ನೂರಕ್ಕೆ ೩-೪ ಟಕ್ಕೆ ಜನರಾದ ಸಾಹಿತಿ ರಾಜಕಾರಣಿ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಜನರಿಂದ ಮಾರ್ಪಾಟು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವದು. ಅವರೆಲ್ಲರ ಗುರಿಯು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವದು. ಅವರವರ ಮತ ಪ್ರಣಾಲಿಯಂತೆ ಸ್ಥೂಲಮಾನದಿಂದ ಮೂರು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಮಾನವಿ ಜಗತ್ತು ವಿಶ್ವದ ಮಾನದಿಂದ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಸುವಷ್ಟು ಕಾಣಿಸದಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕದಿರುವದು. ಅದನ್ನು ರಾವ ಕನ್ನಡಕದಿಂದ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸುವದರಿಂದ (Magnify) ಬಹು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಮಾನವನಿಗೆ ಕಾಣುವದು. ಇದರೊಳಗಿನ ಜಂಜಾಟ, ಹೊಯುದಾಟ, ಬಡೆದಾಟ, ಮತಮತಾಂತರಗಳಿಂದುಂಟಾದ ದುಃಖದ ಜಾಳಿಗೆಯೊಳಗೆ ಸಿಗಬಿದ್ದು, ಅದರೊಳಗಿಂದ ಪಾರು ಹೇಗಾಗಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಯಾವ ಮಾರ್ಗವು ತೋಚದೆ, ಇದರೊಳಗಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡಲು ಅಚಟ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಶಕ್ತಿವಂದಿದೆ. ಅದೇ ದೇವರು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಪೂಜೆ ಅರ್ಚೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಧ್ಯಾನಧಾರಣೆ ಆಸನ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಮುಂತಾದ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಈ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ತೊಡಕಿನೊಳಗಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಯಸಲು ಹೊರಟ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಾದಿಗಳದೊಂದು ಗುಂಪು. ಈ ಗುಂಪು ಬಹಳಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವದು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಲು ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಲು. ಇವರ ಮಾರ್ಗವು ಬಹಳ ಗೂಢವಾಗಿರುವದು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಆಕಲನವಾಗದಿದ್ದಂಥಾದ್ದು. ಇವರಾದರು ಒಳ್ಳೆ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳು, ಕಲ್ಪನಾ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು, ಶಬ್ದ ಜಾಲ ನಿರ್ಮಾಣಕರು ಇರುವರು. ಇವರು ಭೂಲೋಕದೊಳಗಿನ ತಾಕಲಾಟತಾವೆತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದನ್ನು ಮರೆತು ಅದರದೊಳಗಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಇತರರನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡಲು ದಾರಿ ತೋರಿಸಲು ಅಂದರೆಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆಹೋಗುವದಾರಿ ತೋರಿಸಲುದೇವರಿಗೆ ಮೊರೆ ಇತ್ತಿರುವರು. ಏಕಾಂಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವಿವಿಧ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿಒಂದೆ ಒಂದು ಮಾನಸಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು,ಏಕಾಗ್ರಚಿಂತನೆಯಿಂದ, ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಯೋಗ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಬೆಳಸಿ, ಉಂಟಾದ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಂದ, ಏತಕ್ಕೆ ಪೋವಾಡಗಳೆಂದನ್ನಬಹುದು ಇಂಥ, ಸತ್ತವರನ್ನು ಬದುಕಿಸುವದು,ಎಲ್ಲಿಯಾದರು ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರು ಪ್ರಕಟವಾಗುವದು, ನೀರಿನಿಂದ ಹಾಲು ಮಾಡುವದು, ಗಂಡಸು ಹೆಂಗಸಾಗುವದು, ಸಂತಾನ ಕೊಡುವದು, ನದಿ ಇಬ್ಭಾಗ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವದು (ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕಥೆಯಂತೆ,) ಕಾಲಿನಿಂದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಡೆದಂತೆ, ದಾಟುವದು. ಬೆಂಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಡೆದು ಹೋಗುವದು,ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳುವದು, ವೈಭವ ಮಾಯ ಮಾಡುವದು ಇಲ್ಲವೆ ತಂದುಕೊಡುವದು, ಮಾರ್ಕಂಡೆಯ, ಸತ್ಯವಾನನಂಥ ಅಲ್ಪಾಯುಷಿಗಳನ್ನು ದೀರ್ಘಾಯುಷಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದು, ಸಮುದ್ರ ಕುಡಿದು ಬಿಡುವದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅದ್ಭುತ ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿ, ಇಲ್ಲವೆ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಟ್ಟು ಕಥೆಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿಸಿ ಅವರ ಸಂಸ್ಕಾರ ಕ್ಷಮಮನಸುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನಾ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಲ್ಪನಾ ತರಂಗ

ಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ದಿಙ್ಮೂಢರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಚಾರ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಜ್ಞರನ್ನು ಮಂಕುಗೊಳಿಸುತ್ತ ಬಂದರು. ಆ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಗೊಳಪಟ್ಟ ಎಷ್ಟೋ ಬುದ್ಧಿವಂತರು, ಅಂಥ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವರು, ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ಣುಗಳು, ಪ್ರಯತ್ನವಾದಿಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಈ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ತೊಂದರೆಯೊಳಗಿಂದ ಪಾರಾಗಿರುವರು. ಆದರೆ ಈ ವ್ಯಾಪದೊಳಗಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಮನಸ್ಸು ತೆಗೆಯಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಅದೇ ಚಟ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಜನರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ತಾಪದೊಳಗಿಂದ ಪಾರಾಗಿರುವರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಜನಮನಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಆ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸುವ ಕಲಾಕುಶಲರು ಸಾಹಿತಿಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಇವರ ಭಾಷಣಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಇವರೆಷ್ಟು ಸತ್ಯವಾದಿಗಳು, ಅನುಭವಶಾಲಿಗಳು, ಭವಿಷ್ಯವಾದಿಗಳು ಇರುವರೆಂಬ ಭಾವನೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದಿನದ ವ್ಯವಸಾಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಬಹುಜನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡಿ ಇವರನ್ನು ಸಾಧು ಸಂತರೆಂದು ನಂಬಿ ಮೂಢ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಇವರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವದ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗುವರು. ಇದರಿಂದ ದಿನದ ಅವಶ್ಯಕ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಪೂರಯಿಸಲು ಅವರು ಹವಣಿಸಿ ಈ ಸಾಧುಸಂತರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡಲು ಸಮರ್ಥ ಜನರು ನಾ ಮುಂದೆ ನೀ ಮುಂದೆಂದು ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದ ಮೇಲಾಟ ನಡೆಸುವರು. ಈ ಸಾಧುಸಂತರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಾನಸಿಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿ ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಗೂಢವಾದ ತತ್ವಗಳ ಶೋಧ ನಡೆಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವದು. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯಜನರಲ್ಲಿ ಅಜಗಜದಷ್ಟು ಅಂತರ ಬೀಳುವದು. ಇದರಿಂದ ಈ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಈ ಸಾಧು ಸಂತರ ಕಷ್ಟ, ಸಾಹಸ, ಯುಕ್ತಿ, ಪ್ರಯುಕ್ತಿ ಗೊತ್ತಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಅವರು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಮರ್ಮವನ್ನು ತಮ್ಮಂತೆ ಬಿಡುವಿದ್ದ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಗುರುಮಂತ್ರವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಡುವರು. ಈ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಗುರುಗಳನ್ನು ಮಿಕ್ಕಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಆಗುವರು. ಬಾಪಕಾ ಬೇಟಾ ಸವಾಯಿ ಅಥವಾ ಶಿಷ್ಯಾದಿಚ್ಛೇತ ಪರಾಜಯಂ! ಎಂಬಂತೆ ತಾವು ಶ್ರೇಷ್ಠರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ತರುವರು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಈ ಸಾಧು ಸತ್ಪುರುಷರು, ಸಿದ್ಧಪುರುಷರು ದೇವರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿರುವರು. ಇದರಿಂದ ಇವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ವಿಮುಖರು, ನಿರಪೇಕ್ಷಿಗಳು, ತ್ಯಾಗಿಗಳು, ಸಿದ್ಧಪುರುಷರು, ನಿರಭಿಮಾನಿಗಳು ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆದರಭಾವ ಬೆಳೆದು ಹೋಗುವದು. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಇವರ ದಾಸರಾಗುವರು. ಹೀಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಈ ಗುರುಗಳ ಮಠಗಳು ಯಾತ್ರೆ ಜಾತ್ರೆ ಸ್ಥಳಗಳಾಗುವವು. ಈ ಮಠಗಳ ಪ್ರಸ್ಥವು ಬೆಳೆದಂತೆ ಆಡಂಬರವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಸಾಧೆತನ, ಉಚ್ಚ ವಿಚಾರದ ಲಾಭವು ಸ್ಥಿತಿ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನುಭವಿಸಲು ಮತ್ತು ನೋಡಲು ಸಿಗುವದು. ಇಲ್ಲಿಯೆ ಅದರ ನಾಶದ ಬೀಜವಾದ ಲಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದು ಈ ಎಲ್ಲ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದಿ ಸಿದ್ಧರು ಇಂಥ ಬಹಿರಂಗದ ಆಡಂಬರಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಬೇಡಿ, ರುದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಮರುಳಾಗಬೇಡಿ ಎಂದು ಅಲಂಕಾರಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತ ನಡೆದಂತೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತಮ್ಮ ವರ್ತನೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಯೋಗಿಕ ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗುವರು. ಇವರಲ್ಲಿಯ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿ ಅನುಭವದ ಸಂಗತಿಗಳ ಸಮನ್ವಯಾರ್ಥ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವರಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಮರ್ಮ ತಿಳಿದಾಗಲಿ, ತಿಳಿಯದಾಗಲಿ ಇದೆಲ್ಲವು ಹೀಗೆ ನಡೆಯುವದೆಂದು ತಿಳಿದು, ಇದೆಲ್ಲವು ಮಾಯೆ, ದೇವರಾಟವೆಂದು ಸಾರುತ್ತ ಜೀವನ ಮುಕ್ತತೆಯ ಅನುಭವ ಪಡೆಯುವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತವಾಗುವದು. ಈ ಶಾಂತತೆಯ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ತೆರನಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸುವರು. ಕೆಲವರು ಆತ್ಮಾನಂದ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ, ಶಿವೈಕ್ಯ ಜೀವನ ಮುಕ್ತಿ, ಅತಿ ಮಾನುಷತ್ವ ಏನೇನೋ ಗೂಢ ಶಬ ಜಾಲದಿಂದ (occult) ಬಣ್ಣಿಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರನ್ನು ಮಂಕುಗೊಳಿಸುವರು. ಈ ಸಂಗತಿಯ ಅನುಭವವು ಏನೋ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನದಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವದು. ಅದಾದರು ಯತತಾನಾಮಪಿ ಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಕಶ್ಚಿನ್ಮಾಂ ವೆತ್ತಿ ತತ್ವಶಃ ಎಂಬ ಗೀತಾ ವಚನದಂತೆ ಕೋಟ್ಯಾವಧಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರದು. ಆದರೆ ಆ ಅನುಭವ ಪಡೆದವರ ಬಾಯಿಂದ ಅಥವಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಕೇಳಿ ಭಾಷಣ ಪ್ರವಚನ ಕೀರ್ತನ ಪುರಾಣಗಳಿಂದ, ಫಲಶ್ರುತಿಗಳ ಮಬ್ಬಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಹಾಳಾದ ಜನರುಕೋಟ್ಯಾವಧಿ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲದೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ, ವಿವಿಧ ತೆರನಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಧ ತಾಪಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜನರು

ಕಂಗೆಟ್ಟು ವಿವಿಧ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಇಂಥವರ ಕಿವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ಸಾಧುಸತ್ಪುರುಷರ ಸವಿ ಮಾತುಗಳು ಅನುಭವಗಳ ಸತ್ಯಚಿತ್ರಣ, ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಬೀಳುವದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಇದು ಅಮೃತವೆಂದು ಸಂಜೀವಿನಿ ಮಂತ್ರವೆಂದು ಭಾವನೆಯುಂಟಾಗಿ ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರಿಗಿಂತ ಗಂಡಸರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವರು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಗಂಡಸರೆಲ್ಲರು ಇಡಿ ಮಾನವಿ ಜನಾಂಗದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಹೆಂಗಸರನ್ನ ಮೂಲಿಗೊತ್ತಿ ತಾವೆ ಆಕ್ರಮಿಸಿರುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ದೇಶಾಭಿಮಾನ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ವ್ಯವಹಾರ, ಶ್ರೀಮಂತಿ ಗಳಿಸುವ, ಜ್ಞಾನ ದೊರಕಿಸುವ ಸಂಧಿಗಾಗಿ, ಹೆಂಗಸರು ಕೇವಲ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗುವಂತೆ ಅವರನ್ನು ಪರಾವಲಂಬಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು, ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಹಸಾದಿ ಗುಣಗಳು ಲುಪ್ತವಾಗಿ ಅವರು ಹೇಡಿಗಳು, ನಿರಾಶ್ರಿತರು ಅಸಹಾಯಕರು ಆಗುವಂತೆ ಮತ್ತು ತಾವು ಸಾಹಸಿಗರು, ಬೇಟೆಗಳಿಂದ ಬಲಶಾಲಿಗಳು, ಜ್ಞಾನ ಬಲದಿಂದ ಆಡಳಿತಗಾರರು ಆಗಲು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಸುಖಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಅನುಭವಿಸಲು ತಾವೆ ಬಾಧ್ಯರೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರಿಂದ ಅವರೆ ಹೆಚ್ಚು ದುಃಖಭಾಗಿಗಳಾದ್ದರಿಂದ ತ್ರಿವಿಧ ತಾಪಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು ಎಷ್ಟೆ ಲೋಲುಪತೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು ಕೆಲವರು ಎಲ್ಲದರ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಸಾಧು ಸತ್ಪುರುಷರ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗುವರು, ಕೆಲವರು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟು ವ್ಯಸನಾಧೀನರಾಗುವರು. ಅವರೇನೇ ಆದರು ಅವರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಹೆಂಗಸರು ಇಮ್ಮಡಿ ದುಃಖಿಯಾಗುವರು. ಇದರಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಅಜ್ಞಾನ, ಅಸಹಕಾರ, ಅಸಹಾಯತೆಯಿಂದ ಮಾರ್ಗ ತೋಚದೆ ರವರವ ನರಕದಲ್ಲಿ ತೊಳಲುತ್ತಿರುವರು. ಎಲ್ಲರೂ ತಾಪಗಳಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬ ಸಾಧು ಸತ್ಪುರುಷರು ಜೀವನ ಮುಕ್ತಿಯ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವರೆಂಬ ಫಲಶ್ರುತಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರು ಅನುಸರಿಸಿದ ದಾರಿಯೆ ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಎಲ್ಲರು ಆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಕಾಲವು ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇತ್ತು. ಆದರಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಮಾರ್ಗ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯ ತಾಪದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಸುಖಿಯಾಗುವ ಮಾರ್ಗ ಶೋಧನೆಯೆ ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿಯ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಮಾರ್ಗವು ಸಫಲವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಜಗತ್ತು ಮುಕ್ತವಾಗದೆ ಸಾವಿರಾರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಥಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಅವುಗಳ ಪರ್ಯವಸಾನವು ಸಾವಿರಾರು ಜಾತಿ ಪಂಥಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಮೊದಲಿನಕಿಂತ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ದುಃಖಿಗಳಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಗಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಈ ದುಃಖವುಂಟಾಗಿದೆ, ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಗದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೇ ಈ ದುಃಖಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವೆಂದು ತಿಳಿದ ದಿನವೇ ಸುದಿನ. ಅದು ಹೇಗೆ ಬರುವದೊ ನೋಡೋಣ.

ಹೂ.... ಬಾಳ್ವೆ

ಬಾಗಿ ನಗುತಿಹ ವಲ್ಲಿಗೆ
ಸೊಗಸು ಮೊಗದಲಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ
ಸುಗುಣವಾಸನೆ ಸುರರಿಗಾಗಿಯೆ
ಸಲಿಸುತಿರುವೆಯಾ? ಅಲ್ಲಿಗೆ ॥ ಪಲ್ಲ ॥

ದೈವಕಾಗಿಯೆ ಧರೆಯೊಳಿಳಿದು
ಮೌನ ಮಾಯೆಯ ಸೊಲ್ಲಿಗೆ
ಹೌದು ಹೌದೆನ್ನುತಲೆ ತಲೆ
ಅರಿಯದಲ್ಲಾಡಿಪ ಬಗೆ ॥ ೧ ॥

ಹಸಿರು ಹೊಚ್ಚಿದ ಕಂಟಿಯೊಳು ಮೃದು
ಅಂಟಿಕೊಂಡಿಹ ನಲ್ಲೆಯೆ
ದಶದಿಸೆಯೊಳು ಬೀರಿ ಕೀರ್ತಿಯ
ಕೊನೆಯ ದೇವನಲ್ಲಿಯೆ ॥ ೨ ॥

ಒಳಗು ಸುಗುಣವು ಹೊರಗು ಹೊಳಪುವು
ಅಂತರಾಳದಿ ಅಮೃತ
ಕೊಳೆಯು ಕೀಳತೆಗಳನು ನೀಗಿದ
ಶಾಂತಿ ಕಾಣ್ಬ ಮನೋರಥ ॥ ೩ ॥

ಚಣದ ಬಾಳುವೆ ಚಕಿತಗೊಳಿಸುವ
ಚಲುವೆ ಹೂವಿನ ಜನುಮವು
ಅಣಕವಾಟವಿದಲ್ಲ! ಕೊಡಲದು
ದೇವನಲಿ ಬಿನ್ನೈಸುವೆ ॥ ೪ ॥

ಸುಮನವಾಗಿಯೆ ನನ್ನ ಜೀವನ
ಸಾಗಲೆಂದೂ ಬಯಸುವೆ
ಶಮನ ಮಾಡುವೆ ಸರ್ವ ದುರ್ಗುಣ
ಶಿರದಿ ದೇವರೊಳಾಡುವೆ ॥ ೫ ॥

ಇಚ್ಛೆ ಮಾಳ್ಪವು ಎಲ್ಲಪೂಗಳು
ದೇವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಲು
ಸ್ವಚ್ಛ ಸುಂದರವಾದವುಗಳೆ
ಸೇರುವವು ಯಾವಾಗಲು ॥ ೬ ॥

ತುಳಸಾತ್ಮಜ ಕಟ್ಟಿ ಗುರೂಜಿ ಕೇಗಾಂವ (ಸೊಲ್ಲಾಪೂರ)

ತಂಗಿಯರೆ ಕೇಳುವಿರಾ ನನ್ನದಿಷ್ಟು ಕಥೆ !

ಬರೆದವಳು— **ಸತ್ಯವಾದಿನಿ.**

೨ನೇ ಪ್ರಕರಣ. (ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆ)

[೧೯೫೫ನೇ ಸಪ್ಟೆಂಬರ ಸಂಚಿಕೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು]

ಕಥೆಯ ಸಾರಾಂಶ:— ನಾನೋರ್ವ ಭಾವಸಾರ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಬಡಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳು. ಓರ್ವ ತೇಜೋಹೀನ, ಹೇಡಿ, ಕುರೂಪಿ ಆಪ್ತನನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗಿದ್ದು ತಂದೆ ಮತ್ತು ಗಂಡ ಇಬ್ಬರು ಕುಡುಕರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸಾಧಾರಣ ಚಲುವೆ, ಚುರುಕು ಬುದ್ಧಿಯವಳು. ಸಂಘಟನಾ ಚತುರಳು, ಮಾತುಗಾರಳು ಆಕರ್ಷಕಳು ಇದ್ದ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲರು ನನ್ನನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತರುಣರು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಓರ್ವ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಬಲೆಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಬಿದ್ದೆನು. ಗಂಡನು ಸಂಶಯ ಪಿಶಾಚಿಗೆ ಬಲಿಬಿದ್ದನು. ಕೊನೆಗೆ ಓರ್ವ ಮೋಟಾರ ಡ್ರಾಯುವ್ಹರನ ಕೂಡ ಓಡಿ ಹೋಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯು ತಂದುಬಿಟ್ಟನು.

ಎಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಉದ್ಧಾರಕರ್ತರಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯು ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಕಲಿತರೆ ನೌಕರಿ ಸಿಗುವದು. ಸ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗುವಿ. ನಿನಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಮರ್ಯಾದೆ ಸಿಗುವದು. ಮೇಲಾಗಿ ನೀನೆಲ್ಲಿದ್ದರು ನಾನು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವೆನು. ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ ಮುಂದೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುವದು. ಮೊದಲಾದ ಸವಿ ನುಡಿಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸು ಒಲಿಸಿ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಕರೆದು ತಂದನು. ಸಂಸ್ಥೆಯಾದರು ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಪ್ರಚಾರ, ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ಪತ್ರಿಕೆ ಅದರ ಅನಾವರಣ ವಿಧಿ ಸಮಾರಂಭವು ಒಳ್ಳೆ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ವೃತ್ತಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಸುದ್ದಿಗಳು ಬಹಳ ರಸವತ್ತಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಮೇಲಾಗಿ ಅದರ ಸಂಚಾಲಕರು ಒಬ್ಬರು ಇಬ್ಬರು ಗಂಡಸರು, ಒಬ್ಬರು ವಿಧವಾ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಅದರ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಆ ವಿಧವಾ ಬಾಯಿಯವರು ಒಳ್ಳೆ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಉದ್ಧಾರ ಹೇಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು! ತಮ್ಮ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕು! ಅವರು ಕಲಿಯುವದರಿಂದ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ನೆರವು ಹೇಗೆ ಸಿಗುವದು! ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಡೆಗೆ ಗಂಡಸರು ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಅವರು ಗಂಡಸರ ಕೊರಳೊಳಗೆ ಗುದ್ದಿಯಂತೆ ಅಡಗಾಲು ಹೇಗೆ ಆಗಿರುವರು! ಗಂಡಸರು ಹೆಂಗಸರಿಂದ ಪತಿವ್ರತಾ ಧರ್ಮಾಚರಣದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಹೆಂಗಸರಾದರು ಗಂಡಸರಿಂದ ಸತಿವ್ರತಾ ಧರ್ಮದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಲ್ಲವೆ! ಇವೆ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪೌರಾಣಿಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡುಗಳ ಜಾಜ್ವಲ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆ ಮಧುರ ಕಂಠದಿಂದ ತಮ್ಮ ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆರಿಸಿ, ಯಾರ ಮನಸ್ಸು ನೋಯದಂತೆ, ಆದರೆ ಚುರುಕು ಹತ್ತುವಂತೆ ಮಾತಾಡಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೊದಲೆ ಸಣ್ಣದಾದ ನಮ್ಮ ಊರಿನ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಹುಚ್ಚರಂತೆ ಅವರ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದರು. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ನಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು ಅವರ ಉಪನ್ಯಾಸವಿದೆಯೆಂದು ಗಂಡಸರು ಸಾರಿದರು. ಆದರೆ ಮೊದಲನೆ ದಿನ ಯಾರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜನರು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ೨ನೇ ದಿನ ಬೈಲೊಳಗಿನ ಸ್ಥಳ ಸಾಲದಷ್ಟು ಜನದಟ್ಟಣೆಯು,

ಅವಾಗರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಂದೋಲನದ ಕಾಲವು ಇದ್ದುದರಿಂದಎಂಥ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಾದರು ಜನರು ಮುಕರುವರು. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯಲ್ಲಿಓರ್ವ ಗಿಡ್ಡ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳುಮಧುರಕಂಠದಿಂದರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತಗಳನ್ನು ಹಾಡುವದು, ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಶುದ್ಧ ಸ್ಪಷ್ಟ ಧ್ವನಿ ಯಿಂದ ಪೋಕ್ತ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಕೊಡುವದು, ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ಆಕರ್ಷಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ? ಅದರಲ್ಲಿಯು ಖಾದಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರು ಬಿಳೀ ಸ್ವಚ್ಛ ಪತ್ತಲವು ಯಾವಳೊ ಒಬ್ಬಳು ಅಪ್ಸರೆಯು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ದುಃಖವನ್ನು ನೋಡಿ ತಡೆಯಲಾರದೆ, ಮೈತ್ರೆಯಿ, ಗಾರ್ಗಿ ಯಂತೆ ವಿದೂಕ್ಷಿ, ಪನ್ನಾ, ಝಾಂಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿಯಂತೆ ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಹೊರಟ ಮೈಸಾಸುರ ಮರ್ದಿನಿಯಂತೆ ಕನ್ನಡಿಕ (ಚಾಳಿಸ) ದೊಳಗಿನ ವಿಶಾಲ ನೇತ್ರದೊಳಗಿಂದ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ದಳು. ಇದರಿಂದ ಹೊಡಿಬಡಿಯೆಂದು ಭಾವನೋದ್ರೇಕ ವನ್ನು ಕೆಣಕುವ ರಾಜಕೀಯ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಕಿಂತ ಆತ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ದೋಷಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಲು ಹಚ್ಚುವ ಈ ಗಿಡ್ಡ ವಿಧವೆಯ ಬೆನ್ನು ಜನಜಂಗುಳಿಯು ಹುಚ್ಚರಂತೆ ಹತ್ತಿತು. ಇಷ್ಟು ಸಣ್ಣಊರಲ್ಲಿ ಸಹ ೮-೧೦ ಉಪನ್ಯಾಸ ಗಳು ಅವರದಾದವು. ಒಂದು ಕ್ಷಣವೇಕೆ ಆಗಬಲ್ಲತು ನನ ಗಾದರು ಇವರ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಇವರಂತೆ ಕಲಿತು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯಡು, ಕಮಲಾದೇವಿ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯರಂತಾಗಬೇಕು. ಇವೆ ಮೊದಲಾದ ಬಯಕೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೇಲಿನ ಕಲಂಕವನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೊರಟ ನಮ್ಮ ಸೇಕ್ರೆಟರಿಯು ನಾನು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸಹತ್ತಿದನು. ಇದರಿಂದ ಹಾಲೊಳಗೆ ಸಕ್ಕರೆ ಬೆರೆ ತಂತಾಯಿತು. ಮತ್ತು ನಾನಾದರು ಹೊರಟೆ ಉತ್ಸಾಹದ ಭರದಲ್ಲಿ. ಆದರೆ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತಿರಲು ಬೆಪ್ಪಾದೆ. ಬಾಯಿಯವರ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಇವರ ಸಂಸ್ಥೆ ಏನೋ ವಿಶಾಲವಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು, ಎಷ್ಟೋ ಮಹಿಳೆಯರು ಪಾಠ ಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಮ. ಗಾಂಧಿಯಂಥವರ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ನಡೆದಿದ್ದಿರಬೇಕು; ಒಳ್ಳೆ ಗಾಯನ ವಾದ ಕಲೆಯು ಕಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಇವೆ ಮೊದಲಾದ ಭವ್ಯ ಉದಾತ್ತ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಂದ ಒಳ್ಳೆ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮೂರು ಗಂಟೆಗೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಗಳೊಡನೆ ಕಾಲಿಟ್ಟೆನು, ಆದರೆ ದಿಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿದಂತಾಗಿ ಬೆಪ್ಪಾ ದೆನು. ನಾನು ಬಯಸಿದ್ದೇನು, ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದೇನು! ಒಂದು ಹರಕು ಮುರಕು ಮನೆ, ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕುರುಡ ಮುದಕ ಮತ್ತು ಅವನ ೩ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಇದ್ದ ಕುಟುಂಬ. ಎಲೆ ಹುಚ್ಚಿ ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ನೀನು ಬಂದಿಯೆಂದು ಹಾಸ್ಯ, ತಿರ ಸ್ಕಾರ, ಉಪಹಾಸ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಅವರ ಹಾವಭಾವ ಯುಕ್ತ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗಂತು ಅಳೂ ಬಂದಿತು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಸತಿ ಗೃಹದ ಮೇಲ್ವಿಚಾ ರಕರಾದ ಓರ್ವ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಬಂದಳು. ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಅವಳ ಕೂಡ ನಾನು ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ಆ ಕುರುಡನ ಹೆಂಡತಿ ಬೇಳೆಯಿಲ್ಲ, ಅಕ್ಕಿ ಇಲ್ಲ, ಸಿಕ್ಕಸಿಕ್ಕವರನ್ನು ಏಕೆ ಬೋರ್ಡಿಂ ಗಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ವ್ಯಾಜ್ಯ ಹೊಡಿದಳು. ಆಕೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಉಪಹಾಸದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿರಿಬಿರಿ ನೋಡ ಹತ್ತಿದರು. ಇದರಿಂದ ನಾನಿಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದೆ ಇಷ್ಟು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿಕೊಂಡು! ಬಂದು ಏನು ಕಲಿಯದೆ ತಿರುಗಿ ಹೋಗಿ ಊರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕವವರಿಗೇನು ಹೇಳಲಿ, ಮೋರೆಯನ್ನಾ ದರು ಹೇಗೆ ತೋರಿಸಲಿ, ಎಂದು ಅಳೋವು ಬಂದಿತು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರಾದ ವಿಧವೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಗಂಡಸು ಸಂಜೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಬಂದರು. ಅವರ ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು ನನ್ನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನನ್ನ ಇದೂರಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಏನೂ ಸಂಕೋಚ, ಹೆದರಿಕೆ ಮನಸ್ತಾಪ ಅಂಜಿಕೆ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲದವರಂತೆ 'ಇವಳು ಡ್ರಾಯವ್ಹರನ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನು ನೆರವು ಕೊಡ ದಿದ್ದರೆ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇವಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಗೊಡಬೇಡಿರಿ ಇವಳು ಬಹಳ ಚಂಚಳಳು ಆದರೆ ಬಹಳ ಚುರುಕ ಬುದ್ಧಿಯವಳು. ಕಲಿಸಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿ ಸಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಹಾಗು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೆಸರು ಮುಂದೆ ತರುವಳು. ಎಂದು ಬಾಲಕರ ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ವಾರಿ ಗಣ್ಣಿನಿಂದ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ ಹೇಳಿದನು. ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಉಪಹಾಸಬೀರುತ್ತ 'ತಂಗಿ ಇವರೆ ನಿನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಯವರು ಇವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಿಕೋ ಅಂದರೆ ನಿನ್ನ ಉದ್ಧಾರವಾದೀತು. ಸೀತಾ ಸಾವಿತ್ರಿಯಾಗು. ಬರಲ್ಯಾ ಇನ್ನು" ಎಂದು ಹೊರಡುವಾಗ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನೋಡಿ ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಕಿಚ್ಚು ಉರಿದೆದ್ದಿತು. ದವಡಿ ಹಲ್ಲುಗಳು ಕಚ್ಚಹತ್ತಿದವು. ಏನು ಮಾಡಲಿ! ಈ ನೀಚನ

ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಈಗಲೆ ಹಿಚಕಲ್ಯೋ! ಎಂಥ ನೀಚನಿವನು! ಏನೇನು ಅರಿಯದ ಚಿಕ್ಕ ಕಂದಮ್ಮನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಸವಿಸವಿ ಮಾತುಗಳಿಂದ, ತಿಂಡಿ ತಿನಸುಗಳಿಂದ, ಉಡುಪು ತೊಡವುಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಸಂಕಟಗಳ (ನನ್ನದೇನು ತಪ್ಪಿರದೆ) ಲಾಭಪಡೆದು ನನ್ನನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿದ ನೀಚನು ಕೃತಘ್ನನು, ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕಿ, ಕೊಲೆಗಡಕನು ಇವನೇ ಅಲ್ಲವೇ! ನೀನು ಕಲಿತ ಜ್ಞಾನದ್ದು, ಸಾಮಾಜಿಕ ದರ್ಜೆಯು ಕಾನು ಕಟ್ಟಳೆಗಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಿಯಮಗಳು ಗಂಡಸರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಿದ್ದದ್ದರ ಲಾಭಪಡೆದು ನನ್ನನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಹೀನಳನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇಶಾಂತರ ಮಾಡಲು ಹಚ್ಚಿದ ಅಧಮಾಧಮನಾದವನು ನೀನೇ ಅಲ್ಲವೆ! ಆದರೆ ಮಾಡುವದೇನು! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅವನಷ್ಟು ಪುರಾಣ ಪುಣ್ಯಕಥೆಗಳ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ! ಇತಿಹಾಸ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ! ಆಪ್ತೇಷ್ಟರ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲ! ರೊಕ್ಕದ ನೆರವಿಲ್ಲ! ಇಂಥ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದ ಅಸಹಾಯಕಳಾದ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ! ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ನೊಂದರು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ನಾಲಿಗೆ ಇಲ್ಲ! ಸುಮ್ಮನೆ ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಹಲ್ಲಿನ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿದ ವಿನಾ ಉಪಾಯ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ! ಜಗದೊಳಗಿನ ಸಾಧುಸಂತರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಿಕ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಸ್ವಾರಸ್ಯಪೂರ್ಣ ವಚನಗಳನ್ನು ಇಂಥ ಬಾಯಬಡಕರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿರುವರೋ ಏನೋ ಎಂದು ಅನಿಸಹತ್ತಿತು. ಈ ಎಲ್ಲ ವಚನಗಳನ್ನು ಸಮುದ್ರಾಸ್ತ್ರೃಸ್ಯಂತು ಮಾಡಿದರೇನೆ ಹೆಚ್ಚು ಜಗತ್ಕಲ್ಯಾಣವಾದೀತೆಂದು ಅನಿಸಿತು. ಇದರಿಂದ ಅಜ್ಞ ಜನರನ್ನು ಮೋಸ ಮಾಡುವ ದುಷ್ಟರ ಕೈಯೊಳಗಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಶಸ್ತ್ರವಾದರು ಇಲ್ಲದಂತಾದೀತು! ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರು, ವಚನಕಾರರು, ನಾಟ್ಯಾಚಾರರು, ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳು, ಸಾಹಿತಿಗಳು ಒಟ್ಟಾರೆ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಕಲಾಕಾರರು ಸಾಹಿತಿಗಳು ಆಸ್ತಿಕರನ್ನು, ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಠಣ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಮೀಮಾಂಸೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಮೂಢರನ್ನು ಗುಂಡಿಪಾಲು ಮಾಡುತ್ತಿರುದಲ್ಲೆಂದು ಮಂಕಳಾಗಿ ಬಿಟ್ಟೆನು. ಈವಾಗ ನಾನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಚಾಲಕರು ನನ್ನ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡವರ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದಳೆ ಅನರು. ಸಂಸ್ಥೆ ನೆರವು ಕೊಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ! ಇವೆ ಮೊದಲಾದ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ, ಭಾವನೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಬಾಯಿಂದ ಮಾತುಗಳು ಹೊರಡದೆ ಮೆಲ್ಲನೆ 'ಹೂಂ' ಎಂದು ಅವರೆಲ್ಲ ಮಾತಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿ ಕೊಟ್ಟೆನು. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಚಾಲಕರಾದ ಮೂವರ ಮುಖಮುದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಭಾವಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು. ಗಂಡಸಾದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಒಳ್ಳೆ ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಂತೆ 'ನೀವು ಅವಳ ಯೋಜನೆ ಬಿಡಿರಿ. ಹೊಸದಾಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಅಗಲಿ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ಮರುಗುತ್ತಿರುವಳು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆಗೆ ನೀವು ಬಂದಾಗ ಅವಳೆ ನಿಮಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸುವಳು' ಎಂಬುದಾಗಿ ಅರ್ಥ ಗಾಂಭೀರ್ಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರು. ಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕಿಯರಾದ ವಿಧವಾಬಾಯಿಯವರು 'ಈಗಿನ ಹೆಣ್ಣುಗಳೆಲ್ಲ ಇಂಥವವೆ! ಕುಣಿತದಿಂದ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ಕಲಂಕ ಹಚ್ಚುತ್ತಿರುವರು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಈ ಶಿಕ್ಷಣವೆ ಹಾಳು ಮಾಡಿರುವದು. ಏನು ಶಾಲೆಯ ಅಕ್ಕವರು ತಮಗೆ ಹ್ರಸ್ವದೀರ್ಘ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದರ ದೊಡ್ಡ 'ಕ' ಅನ್ನಿ ಎಂದು ಕಲಿಸುವವರೆ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನುಹಾಳು ಮಾಡಿರುವದು. ನಾವೇನು ಮಾಡುವೆವು. ಕಲಿಸುವಷ್ಟು ಕಲಿಸುತ್ತೇವೆ! ಹೇಳುವಷ್ಟು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ! ಅವಳ ನಶೀಬ! ಅವಳೇನು ಮಣ್ಣಿನ ಗೊಂಬೆ! ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿದರು. ವಸತಿಗೃಹದ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಿಕೆಯರು ನಗುನಗುತ್ತ 'ನೀವು ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು' ಅಂದರು. ಮೊದಲು ಬೋರ್ಡಿಂಗದಲ್ಲಿದ್ದವರು ಹೊಸಬರು ಯಾರಾದರು ಬಂದರೆ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರತ್ವಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಕುಂದು ಬರುವದೋ ಎಂದು ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಕದ್ದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದವರು ಈ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕೇಳಿ 'ಈ ರಂ.......... ಜೊತೆಗೆ ನಾವು ಹೇಗಿರಬೇಕು' ಎಂದು ಕಾಲ ಅಪ್ಪಳಿಸಹತ್ತಿದರು ಮತ್ತು ಮೂಗು ಮುರಿಯುವದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಇಂಥ ಸ್ವಾಗತವಿಲ್ಲದ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲ 'ಇರಬೇಕೊ ಇರಬಾರದೊ' ಎನ್ನುತ್ತ ನಿರುಪಾಯಳಾಗಿ ಮನಸಿಲ್ಲದೆ ಇರಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ. ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು ಬಿಟ್ಟವರು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಕಟ್ಟಿತು.

ಅಂಬಿಗನ ಕುರಿತು

ಅಂಬಿಗಾ ಓ ಅಂಬಿಗಾ
ಬಾಳ ನಾವೆಯ ಜನ್ಮ ನಾವಿಕ
ಅಂಬಿಗಾ ಓ ಅಂಬಿಗಾ

ನಡೆವ ದಾರಿಲಿ ಅಡ್ಡ ಬಂದಿಹ
ದೊಡ್ಡ ನದಿಯನು ನೋಡುತ
ಪಾರುಗಾಣದೆ ಕರೆವೆ ನಿನ್ನನು
ಬಂದು ದಾಟಿಸೊ ಅಂಬಿಗಾ ॥೧॥

ತೇಲಿ ಬರುತಿವೆ ಬಿದ್ದ ಮರಗಳು
ಹಾರಿ ಬರುತಿವೆ ತಿಮಿತಿಮಿಂಗಿಲ
ಬೋರುಗೈಯ್ಯುತ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವ
ನದಿಯ ದಾಟಿಸೊ ನಂಬಿಗಾ ॥೨॥

ಬಾಳ ನದಿಯದು ಬಿಡದೆ ಹರಿದಿದೆ
ಆರು ರುತುಗಳು ಮದಪೂರವು
ಹೇಗೊ ! ಎನಿತೊ ! ಮಾಡಿ ನನ್ನನು
ಆಚೆ ದಡವನು ಸೇರಿಸೋ ॥೩॥

ಬೀಸು ಗಾಳಿಲಿ ಸುರಿವ ಮಳೆಯಲಿ
ಮುಸುಕಿ ಬರುತಿಹ ತಮದಲಿ
ಆಚೆ ದಡದಿಂ ತೂರಿ ಬರುತಿಹ
ಬೆಳಕ ದಾವುದೋ ನಾವಿಕಾ ॥೪॥

ಜ್ಞಾನ ಜ್ಯೋತಿಯ ಬೆಳಕ ಗುರಿಯಲಿ
ಹೃದಯದನುರಾಗ ಬಲದಲಿ
ನಿನ್ನ ನಾವೆಯ ನೂಕಿ ನನ್ನನು
ಆಚೆ ದಡವನು ಸೇರಿಸೋ ॥೫॥

—ಎಸ್. ಜಿ. ಉಳಗೆರೆ

ವಿಧಿವಿಲಾಸ

ಆದಿಯಿಂದ ನಂತವರೆಗೆ ಆಗು-ಹೋಗು
ಗಳನು ಏರಿ ಇಳಿವ ಬಾಳ ತೊಟ್ಟಿಲ
ತೂಗು ತೂಗುತಿರಲು, ತೂಗದಾಗಿ ವೇಗ–

ಆಗುತಿರಲು ನಮ್ಮ ಬಾಳ ತೊಟ್ಟಿಲ
ತುಂಬಿಬರಲು ಮುಂದಗಣ್ಣು
ಮೈಯು ಕೂಡ ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣು

ಹೆಜ್ಜೆ ಸಾಗದಾಗಿದೆ ದಾರಿ ದೂರ ಉಳಿದಿದೆ
ದಿಟ್ಟಗಾಗಿ ಇಟ್ಟ ಹುಬ್ಬು ಗೈಯು–
ಹೊತ್ತ ಕೋಲು ಮೈಯ

ಬಸಿರಿನಾಳದಿಂದ ಉಸಿರ ತೇಗತೊಡಗಿದೆ
ವೇಗ ಆರತೊಡಗಿದೆ
ಬೆಟ್ಟ ಬಯಲ ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳ ನೀರು-ನೆಲಗಳ
ಇಳಿದೆ ನೀ ವಿಧಿವಿಲಾಸದ
ನೋವಿನಾಳದಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಬಾಳಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂ
ಅಂತರಂಗ ಶೂಲದ

ಜನನ ಜರಾರೋಗ ಮರಣ
ಭಯಂಭರಿತ ಕರುಣ ನಯನ
ಪಯಣದೀ ಪ್ರವಾಸದ

ಯುಗಯುಗಾಂತರವ ಕಳೆದು
ಮರಣ ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಕಳೆದು
ಭ್ರಾಂತಿ ವಿಧಿವಿಲಾಸದ

—ಶ್ರೀಕಾಂತ ಶಮನೇವಾಡಿ (ಚಿಕ್ಕೋ

ಎದುರು ಚಾಳು

(ಹರಟೆ)

ಲೇ— ಸರೋಜಿನಿತಾಯಿ ಚೌಕಿ.

ಹೌದು, ನಮ್ಮ ಕಟ್ಟಡವು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವ ಮೊದಲು ಈ ಸ್ಥಳವೆಲ್ಲವೂ ಮಾವಿನ, ಸೀಬೆಹಣ್ಣಿನ ತೋಪುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಸಾಧಾರಣ ಸಂಜೆ ಆರರನಂತರ ಈ ರಸ್ತೆಯಿಂದ ಹಾದು ಹೋಗುವದೆಂದರೆ ನಮಗೆಲ್ಲ ತುಂಬ ಭಯ. ಕುಡುಕರ, ಕಳ್ಳರ, ಪೋಕರಿಗಳ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ರಸ್ತೆ ಇದೆಯೇನೋ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಸಹ ಆಗಾಗ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಈ ತೋಪಿನ ಎದುರಿಗಿರುವ ದೊಡ್ಡ ದಿಣ್ಣೆಯ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡವು ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಗರ್ವದಿಂದ ಸುತ್ತಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಎದ್ದು ನಿಂತಿತು. ಇದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಜನರ ಓಡಾಟ, ಗದ್ದಲವಿದ್ದು ಸಂಜೆ ಆರ ವರೆಗೂ ಸಾಧಾರಣ ಪುಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯರೂ ಸಹ ಹೆದರಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಓಡಾಡುವಂತಾಯ್ತು. ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಎದುರು ತೋಪಿನ ಮಾಲಕರು ಹಣದ ಆಶೆಯಿಂದಲೋ, ತೊಂದರೆಯಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಈಗಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತೋಟಪಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ಲಾಭವಿಲ್ಲೆಂಬ ವಿಚಾರದಿಂದಲೋ ಅಂತೂ ತೋಪನ್ನು ಮಾರಿಬಿಡಲಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಭರದಿಂದ ವನಮಹೋತ್ಸವದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಕೊಂಡಾಗಲೇ ಇಲ್ಲಿನ ತೋಟವೆಲ್ಲಾ ಬಟಾ ಬಯಲಾಗಿ ಕೆಸರಿನ ಬಯಲು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಹಾಸಿ ಮಲಗಿ ಜನರಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಹಸನು ಮಾಡಿ, ನಿಮ್ಮ ವಾಸಸ್ಥಳವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಆ ಕೆಸರು ಮೈದಾನದಿಂದ ನಮ್ಮ ಎದುರಿನ ರಸ್ತೆಗೆ ಹೊಂದಿ ಒಂದು ಕಟ್ಟಡದ ಅಸ್ತಿಭಾರ ಹಾಕಿದ್ದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಗಳೆನ್ನುವದರಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಮನೆಗಳು ಕೊಕ್ಕರೆಯಂತೆ ತಮ್ಮ ಕೊರಳೆತ್ತಿ ನಿಂತವು. ನಾಲ್ಕಾರು ವರ್ಷಗಳೆನ್ನುವದರಲ್ಲೇ, ಈ ಹಿಂದೆ ನಾಲ್ಕಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ಬಂದವರಿಗೆ ತಾವು ಬಂದ ದಾರಿಯು ತಪ್ಪೇನೋ ಎಂದು ಭಾಸವಾಗುವಷ್ಟು ಬದಲಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಕಟ್ಟಡದ ಮುಂದಿನ ರಸ್ತೆಗೆ ಹೊಂದಿರುವ ಆ ಕೆಸರು ಬೈಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ ಮೂರು, ಮೂರೂವರೆ ಫರ್ಲಾಂಗ್ ಉದ್ದ ೨ ಫರ್ಲಾಂಗ ಅಗಲದ ವರೆಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಕಮಲಗಳು (ಮನೆಗಳು) ಎದ್ದು ನಿಂತವು. ಕೆಲವು ಚಾಳು, ಕೆಲವು ಸ್ವಂತ ಇರಲು ಮನೆ, ಕೆಲವು ಮಠ ಕೆಲವು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಅಡ್ಡೆಗಳು ಮತ್ತೆ ಹಲವು ಬಾಡಿಗೆ ಜನರಿಗಾಗಿಯೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ, ಕಕ್ಕಸು, ನಲ್ಲಿ, ಭಾವಿಗಳಿಲ್ಲದ ಮನೆಗಳು. ಹಲವು ಮನೆಗಳಂತೂ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಸರಿನ ಪಟ್ಟಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಚಾಳಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಕೋಣೆಯೇ ನನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಳ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೆಸರಿನ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಬರಬೇಕು. ಆಗ ನೋಡಬೇಕು ಜನರ ತಿಂಡಾಟ. ಕಾಲನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಊರಿದಷ್ಟು ಮುಂಚೆ ಜಾರಿ ಅಡ್ಡವೋ, ಉದ್ದವೋ, ಬೋರಲವೋ, ಅಂಗಾತವೋ ಅಂತೂ ಒಂದು ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಭೂದೇವಿಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸುವ ವಿಚಿತ್ರ ಸಂಭವಗಳಂತೂ ಇಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವ ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರಿಗಂತೂ ತೀರದು, ಇದೇ ದಾರಿಯಿಂದ ಬರಲೇಬೇಕು, ಅನಿವಾರ್ಯ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಸಹ ಬಳಸು ಹಾದಿಯಿಂದ ಬರಲು ಬೇಸತ್ತ ವಿಚಿತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನೇಕರು ಇದೇ ದಾರಿಯಿಂದಲೇ ಬೀಳುತ್ತ ತಿಪ್ಪರಲಾಗ ಹಾಕುತ್ತ ಹಿಂದಿನ ಬೀದಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಒಳ್ಳೇ ಸೀರೆಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಹೆಂಗಳೆಯರೂ ಸೂಟುಬೂಟು ಧರಿಸಿದ ಗಂಡಸರೂ ಉಂಟು. ನಮ್ಮ ಚಾಳಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಡುಗಿಯರಿಗಂತೂ ದಿನವೂ ಇಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಜನ, ಯಾವ ಯಾವ ಡ್ರೆಸ್ಸನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಯಾವ ಯಾವ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯ ಮಾಡಿದರೆಂಬದನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುವದೇ ಒಂದು ಕೆಲಸವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕೆಸರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಹ ಒಂದು ಕಲ್ಪನೆ ಕೊಡುವದೆಂದರೆ, ಒಮ್ಮೆ

ನಮ್ಮ ಚಾಳಿನ ಪಕ್ಕದ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕಾಗಿ ಮಣ್ಣು ತಂದ. ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾದ ಜೋಡೆತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯು ಗಾಲಿಗಳು ಅರ್ಧದ ವರೆಗೂ ಎತ್ತುಗಳ ಅರ್ಧಕಾಲುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೂತು ಹೋಗಿ, ಅದನ್ನು ಪುನಃ ಮೇಲೆತ್ತಬೇಕಾದರೆ, ಮೊಣಕಾಲ ವರೆಗೆ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಮುಂದೆ ದೂಡುವ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳ ಬಲವು ಸಾಧಾರಣ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯ ವರೆಗೆ ವ್ಯಯವಾಗಬೇಕಾಯ್ತು. ಆದರೂ ಸಹ,ನನ್ನ ಭೆಟ್ಟಿ ಗಾಗಿ ಬಂದ ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಈ ಕೆಸರಿನಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗಿ ಅವರು ನನ್ನ ರೂಮಿನ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲದ ಮಾತಾಡಿದರೆ ನನಗೆ ಬಲು ಸಿಟ್ಟು. ನನ್ನ ಕೋಣೆಯೆಂದರೆ ನನಗಷ್ಟು ಅಭಿಮಾನ. "ಕಮಲಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೆಸರಿನಲ್ಲೇ ಇರುವದಿಲ್ಲವೇ ?" ಎಂಬದೇ ನನ್ನ ಮರುಸವಾಲು ಅವರಿಗೆ. ನನ್ನ ಕೋಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನನ ಗೇಕೆ ಅಷ್ಟು ಅಭಿಮಾನವೆನ್ನುವಿರಾ ? ಅದಕ್ಕೂ ಬಲವಾದ ಒಂದು ಕಾರಣವಿದೆ. ಮೊದಮೊದಲು ನನಗೂ ಈ ಕೋಣೆ ಯೆಂದರೆ ತಲೆ ಬೇಸರ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗೀಗ ಮುನಸಿ ಪಾಲ್ಟಿಯವರು ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬೇಕಾದಾಗ ತಮ್ಮ ತಾಬೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಸ್ತೆ ಮಾಡಿಸಲೊಲ್ಲರೇಕೆ? ಆ ವರೆಗೂ ನಾನು ಈ ಕೊಳಚೆಯಿಂದ ಬಂದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗ ಲೊಲ್ಲೇನೇಕೆ? ಆದರೆ ಈ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಡುವದು ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ವಸ್ತುವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಕೋಣೆಯ ಎದುರಿನ ಚಾಳು. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತುಮುತ್ತು ನಾಲ್ಕಾರು ಚಾಳುಗಳಿವೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರ ಬಗ್ಗೆನನಗೇನೂಅಷ್ಟು ಕುತೂಹಲವೆನಿಸುವದಿಲ್ಲ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿರದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಚಾಳಿ ನಲ್ಲಿರುವವರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಮಾತು ಗಳು ಚಕಮಕಿಯಂತೆ ಹಾರಿಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ರೂಮಿನ ಎದುರಿಗೇ ಇರುವ ಚಾಳಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ನನ ಗೊಬ್ಬಳಿಗೇ ಏಕೆ! ನನ್ನ ಭೆಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಒಂದ್ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳು ಮಾತ್ರ ಬಂದ ಜನರಿಗೂ ಕುತೂಹಲ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ಈ ಚಾಳು ನಾನು ಈ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದನಂತರವೇ ತಲೆ ಎತ್ತಿತು. ಅದು ಮುಗಿ ಮುಗಿಯುವದರಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆದಾರರೂ ಬಂದರು. ಮೊದಲು ಬಂದವರೆಂದರೆ ಅವರೊಬ್ಬ ಕುಸ್ತಿಗಡಿ. ಅವರಿರುವವರೆಗೂ ನಮ್ಮ ಚಾಳೇಕೆ ? ಅಜು ಬಾಜುವಿನ ಹತ್ತಾರು ಮನೆ, ಚಾಳುಗಳವರು ಹೆದರಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ, ಗುರ್ಖಾ ಜನರ ನೆರವಿಲ್ಲದೆ ರಾತ್ರಿ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು

ಮುಂದೆ ನಾಲ್ಕಾರು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮನೆ ಖಾಲಿ ಬೀ
ಭರ್ತಿಯಾಗುವದು ನಡದೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗೇನೋ
ಆ ಚಾಳಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೆ
ಶಾಲೆ, ಪೇಟೆಗಳ ಕೆಲಸ ತೀರಿಸಿ, ಕೋಣೆಗೆ ಬರುವದು
ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾದರೂ ಸಹ ರೂಮಿನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂ
ಒಂದು ಮನೆಯಿಂದ ಕಳ್ಳತನದಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಕುಡಿದು
ಬೀಳುವ ಜನರ ಕೂಗಾಟ ತೂಗಾಟ, ಬಡಬಡಿಕೆ
ಹೆದರಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಪಾರಾಗಿ ಬರುವದೆಂದರೂ ಸಹ
ತೊಂದರೆಯ ಸಂದರ್ಭವೇ ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ
ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಎದುರು ಚಾಳಿನ ಜಟ್ಟಿಗಳೇ ನಮ್ಮ ರ
ಇದರಿಂದ ಮೊದಮೊದಲು ನನಗೆ ರೂಮು ಬದ
ಮನಸ್ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತೇನೋ ನಿಜ, ಆದರೆ, ಈಗೀಗ.......

ಈಗ ಒಂದು, ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ
ದಿನ ನಾನು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಅದೇ ಬಂದು ಕುಳಿತಿದ್ದೆ.
ಮುಂದೆ ಏನೋ ಕಚ, ಕಚ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥ
ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಾರ ಸ್ವರದಿಂದ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವ ಸದ್ದು
ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಆ ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ. ವಿಚಿತ್ರ ರ
ಉಡುಪು ತೊಡಪುಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಏಳೆಂಟು ಜನ
ಮಕ್ಕಳು ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ಚಿಳ್ಳೆಪಿಳ್ಳೆ ಮಕ್ಕಳೊ
ಅನೇಕ ಸಾಮಾನು ಸಲಕರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೀಗ
ಚಾಳಿನ ಮನೆಗಳ ಬೀಗ ತೆಗೆದು ಒಳಹೊಗುತ್ತಿ
ಮೊದಲೇನೋ ಯಾರೋ: ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಬಂದಿರಬಹು
ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿ, ನನ್ನ ಕೆಲಸದ ಕಡೆ ಮನಹಾಕಿದೆ,
ಸಂಜೆಯ ಮುಂದೆ ಗೂಡಿಗೆ ತೆರಳುವ ಅನೇಕ ವಿಧ ಪ
ಒಂದೇ ಕಡೆ ಗುಂಪಾಗಿ ವಿವಿಧ ಧ್ವನಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಗ
ಕೇಳುವ ಅವರ ಕಿಲಕಿಲ ತಾರಸ್ವರಗಳು ನನ್ನ ಗಮನ
ಅವರ ಕಡೆಗೇ ಸೆಳೆಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನ
ಅವರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಲನವಲನ, ರೀತಿ, ನೀತಿ, ನಡೆ
ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯ, ಊಟ, ನೋಟ, ಉಡುಪುತೊಡಪುಗ
ಏನೋ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ.

ಇವರು ನಮ್ಮಂತೆ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲ ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ,
ಭಾರತದವರೂ ಅಲ್ಲ. ಕಚ್ಚ ಕಾಠೇವಾಡದ ಜನ
ಅಂತೆಯೇ ನಮಗವರ ರೀತಿನೀತಿಗಳು ವಿಚಿತ್ರವೆ
ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವ ಜನರಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಇವರು ನ
ಳ ಘಂಟೆಗೇ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಬ್ಬರೂ ಎದ್ದು ಮನ
ಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಚಾಳಿನಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಿ, ಭಾವಿ

ರಿಂದ ಎದುರುಗಿನ ಮೂರು ಮನೆಗಳ ಸೂತರವಿರುವ ಒಂದು ಗುಡಿಯ ಭಾವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಗಂಡಸರು ನೀರು ಹೊರುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಹೆಂಗಸರು ಅಡಿಗೆಗಿಟ್ಟು ಒಂದು ಗೊಜ್ಜು ಡಿ (ಜೀಳೆ, ಜೋಳ ಕೂಡಿ ಬೇಯಿಸಿದ್ದು) ಹಾಗೂ ಕುಟ್ಟಿದ ಚಟ್ನಿ, ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಗೋದಿ ಚಪಾತಿ ಇಲ್ಲವೇ ಜೋಳದ ಭಕ್ಕರಿ ಮಾಡಿಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಧಾರಣ ಮುಂಜಾನೆ ೬-೬.೩೦ ಎಷ್ಟು ವದರಲ್ಲೇ ಗಂಡಸರೆಲ್ಲರೂ ಉಂಡು ಗಿರಣಿಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯಲು ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಳಗಿನ ಕೆಲಸವೇನೂ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಇರದ್ದರಿಂದ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯುವ, ಪಾತ್ರೆ ತೊಳೆಯುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಇವರ ಹೆಂಗಸರ ಉಡುಪು ಕೇವಲ ಒಂದು ಗಗರಿ (ದಪ್ಪ ಬಟ್ಟೆಯ ಬಹಳ ನಿರಿಗೆ ಇದ್ದ ಪರಕರ) ಲಮಾಣಿಗಳಂತೆ ಒಂದು ಕುಪ್ಪುಸ, ಮೇಲೊಂದು ಓಡಣಿ. ಅದೂ ಮನಬಂದರೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗಿಯರಂತೆ ಪರಕರ ಕುಪ್ಪುಸಗಳ ಮೇಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಒಂದೊಂದು ಮೋಳಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆದರೂ ಸಹ ಇವರು ತೊಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಗಳೆಂದೂ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡುವದು ಅಪರೂಪ. ಕಾರಣವೇನೋ? ಒಗೆಯಲು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮರದ ಹಲಿಗೆ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಸೋಪು ಹಚ್ಚಿ, ಬಕೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೀರಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಮತ್ತೊಂದು ತುಂಡು ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಸೋಪು ಹಚ್ಚಿದ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಒಂದೇಸಮನೆ ಬಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ನಡುನಡುವೆ ಬಕೆಟ್ಟಿನ ನೀರು ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಚುಮುಕಿಸುತ್ತಾ ಬಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಹಿಂಡಿ, ರಸ್ತೆಯಲ್ಲೇ ಕಟ್ಟಿದ ಒಂದು ಹಗ್ಗದ ಮೇಲೆ ಒಣಗ ಹಾಕಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಇವರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ, ಮಕ್ಕಳೂ ಸಹ ಕಷ್ಟ ಸಹಿಷ್ಣುಗಳೂ, ಸಾಹಸಿಗಳೂ ಬಲಶಾಲಿಗಳೂ ಇದ್ದದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇವರ ಈ ಗುಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದೆಂದರೆ, ಇವರ ಹೆಂಗಸರು ನೀರು ತರುವ ಕೊಡಗಳನ್ನೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಉಣಿಸು ತಿನಸುಗಳನ್ನೂ ಗಂಡಸರು ತಮ್ಮದೇ ಗಿರಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಳುಮಕ್ಕಳ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ದುಡಿಯುವದನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ಹಾಗೂ ಇವರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಆಟಪಾಟಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಾಗ ಅವರು ಎಂತಹದೇ ಆಟವಾಡಲಿ—ತಮ್ಮ ಜೀವಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವಾಗುವಂತಹ ಅಂದರೆ ಮುಳ್ಳು ತಂತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜೋತು ಬೀಳುವದು, ಮಾಳಿಗೆಯ ಕಟವಾಂಜನದ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕುದುರೆಯಂತೆ ಎರಡೂ ಬದಿಗೆ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಇಳಿಬಿಟ್ಟು ಕೂಡುವದು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡುವದು ಮುಂತಾದ್ದಲ್ಲದೆ, ಮಹಡಿಯ ಮೆಟ್ಟಲಿಗೆ ಹಾಕಿರುವ ಕಟಕಟೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಿಂದ ಜಾರುಬಂಡೆಯಿಂದ ಜಾರುವಂತೆ ಜಾರುವದು, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಏನನ್ನೂ ಅನ್ನದೆ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ತೋರಿಸದೆ ಇರುವದು, ಸ್ವತಃ ಮನೆಯ ಗೃಹಿಣಿಯರೂ ಸಹ (ಮುದುಕಿ, ನಡುವಯಸ್ಸಿನವರು ಎಲ್ಲರೂ) ಕಟವಾಂಜನದ ಮೇಲೆ ಕುದುರೆಯಂತೆ ಕೂಡುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇವರೆಷ್ಟು ಧೈರ್ಯವಂತರು, ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ಣುಗಳೂ, ಸಾಹಸಿಗಳೂ, ಬಲಶಾಲಿಗಳೂ ಇರುವರೆಂಬದರ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹೆಂಗಸರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಪ್ರಸವಿಸಿದ ಆರನೇ ದಿನಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಕೊಡಹೊತ್ತು ನೀರಿಗೆ ಬಂದಾಗ್ಗೆ ನನಗಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯವು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಹೀಗೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ನನ್ನ ಹರಕು ಮುರುಕು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲೇ "ಕೆತನಾ ದಿನ ಬೈಠನಾ? ಹಮಾರೆ ಗಾಂವಮೇ ಪಾಂಚ ದಿನಕೋಭೀ ಹಂ ಬಾಹರ ಆತೀ ಹೈ. ಇದರ್‌ಕಾ ಲೋಗ "ವೈಸಾ ಮತ್‌ಕರೋ" ಐಸೇ ಮುಝ್ಸೆ ಬೋಲೆ. ಇಸಲಿಯೇ ಆಠ ದಿನ್‌ತಕ್ ಘರಮೇ ಬೈಠೀಥಿ," ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಇವರೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಆಡುವಾಗ ಬಿದ್ದು, ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಮನೆಯ ಮಹಡಿ ಮೆಟ್ಟಲಿನ ಒಂದು ಕಂಬಿಗೆ ಕಾಲು ಸಿಗಹಾಕಿಕೊಂಡು ತಲೆ ಕೆಳಗಾಗಿ ಜೋತಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಆ ಹುಡುಗನ ಕಪಾಳಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮೊಳೆ ತಗಲಿ, ಒಂದು ಇಂಚಿನಷ್ಟು ಒಳಹೊಕ್ಕು ಗಾಯವಾಗಿ ರಕ್ತ ಬೊಂಬಾಳವಾದದ್ದನ್ನು ನನ್ನ ಕೋಣೆಯ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ಓಡಿದೆ. ಮಗುವನ್ನು ಈ ಅಪಘಾತದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ, ಅವರ ತಾಯಿಯನ್ನು ಗಂಟಲು ಹರಿಯುವಂತೆ ಕೂಗಿದಾಗ, ಏನೂ ಆತಂಕವಿಲ್ಲದೆ, ದೊಡ್ಡ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಯಂತೆ ಬಂದು ನಿರ್ವಿಕಾರಭಾವದಿಂದ ನಿಂತ ಆ ಮಗುವಿನ ತಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡೆ. ನಾನೇ ಗಡಬಡಿಸಿ ಆಯಡಿನ್, ಹತ್ತಿ, ಪಟ್ಟಿ ತಂದು ಕಟ್ಟಿ, ದವಾಖಾನೆಗೆ ಒಯ್ಯಲು ತಾಯಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಮುದಿ ಅಜ್ಜಿಯು ಸಹ ಆ ಮಾತು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ ಅರ್ಧಗಂಟೆ ವೇಳೆ ಕಳೆದ ನಂತರ ಮಗುವನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ನಿರ್ವಿಕಾರಭಾವದಿಂದಲೇ ಒಯ್ದಳು. ಮುಂದೆ ಆ ಮಗುವಿನ ಜೀವ ಗಟ್ಟಿ ಇತ್ತೆಂದು ಅದು ಬದುಕಿತು. ಆದರೂ ಗಾಯದ ಕಲೆ ಮಾತ್ರ ಖಾಯಂ ಆಗಿ ಉಳಿಯಿತು.

ಹೆಣಿಕೆ, ಗಗರಿ ಹೊಲಿಯುವದು, ಕಸೂತಿ ಮುಂತಾದ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಬಹಳ ಜಾಣರು! ಗಂಡಸರು ಬಹಳ ದಯಾಳುಗಳು. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಭಿಕ್ಷುಕರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಂದ ನಿರಾಶರಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಗಂಡಸರು ಬಂದಾಗ ಬಂದರೆ ಆನಂದದಿಂದ ಹಿಂತಿರುಗುವರು. ಬಡಬಗ್ಗರ ಮೇಲೆ ಈ ಗಂಡಸರಿಗೆ ಬಹು ಕರುಣೆ. ತಾವಾದರೂ ಅರೆಹೊಟ್ಟೆ ತಿಂದು, ಬಡವರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡುವ ಬುದ್ಧಿ ಇವರದು.

ಊರಿಂದ ತಮ್ಮ ಬಳಗದವರು ಬಂದರೆಂದರೆ ತೀರಿತು. ತಂತಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರು (ಗಂಡಿಗೆ ಗಂಡು, ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು) ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವರು. ತಾರಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಮಾತಿಗಾರಂಭಿಸುವರು.

ಓಹೋ! ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ, ಶುರುವಾಯ್ತು ಗಲಿಬಿಲಿಯ ತಾರಸ್ವರ. ಹೌದು ಯಾರೋ ಅವರ ದೇಶದಿಂದ ಜನ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನೋಡಿ ನೀವೂ ಕೇಳಿ ಅವರ ಮಾತು. ಏನಾದರೂ ಅರ್ಥವಾಗುವದೇನೋ ನೋಡಿ ಕೇಳಿ ಹಾಂ—! ನಾನಿನ್ನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲಸವಿದೆ.

ದೇಹವೇ ದೇವನ ದೇಗುಲ !

ಒಂದಾಶೆ ಕುದಿಕುದಿದು
ಕುದಿಸುತಿಹುದು ನಿನ್ನ
ಮತ್ತೆ ಕಾಡಿ ಕರಗಿಸಿ
ನೀರ ಮಾಡಿಹುದು ನಿನ್ನ !
"ಎಂದು ಕಾಣುವೆ ದೇವ
ನಿನ್ನನಾ ಕಂಣಿಂದ ?"
ಎಂಬಯಕೆ ಒಸರಿಹುದು
ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಎಂದಿಂದ ?
ಅಲೆಯುವೆಯಲ್ಲಿ ದೇಶದೇಶ
ದೇವ ದರುಷನಕಾಗಿ
ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವವ ನಿನ್ನ
ದೇಹ ಹೊರತಾಗಿ
ಅಲೆಯದಿರು ಅರಸದಿರು
ನಿನ್ನಾ ದೇವನನ್ನು
ಅರಿಯದಿರು-ಮರೆಯದಿರು
ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವವನನ್ನು
ದೇಗುಲಕೆ ಹೋಗಲೆಂದು
ಬಯಸುತಿರುವೆಯಾ ?
ದೇಹವೇ ದೇಗುಲವೆಂದು
ಅರಿಯಲಾರೆಯಾ ?

—**ರಾಮದಾಸ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.**

ಭೇರಿ

(ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಾಟಕ) ಎರಡನೇ ಅಂಕು.

ಲೇ— ರತ್ನಾ ಶಾಸ್ತ್ರೀ.

ನಿವೇದಕ : ನರಗುಂದದ ಮಂಗಲ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ರಣವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗಿದುವು. ನರಗುಂದದ ದೊರೆ ಧರ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಫಿರಂಗಿಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ, ಧರ್ಮಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಯುದ್ಧವಾದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದು-ಮಾತ್ರರಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣ ಕಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅನೇಕಾನೇಕ ದೇಸಾಯಿ-ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರಿಗೆ ಕಟ್ಪೋಲೆಗಳು ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಚಾಣಾಕ್ಷತನದಿಂದ ನರಗುಂದದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿ, ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ರಾಜ್ಯಗಳಂತೆಯೇ ದಕ್ಷಿಣದ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ—ನುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿಯಲು—ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಹಶೀಲದಾರ ಮುಂಡರಗಿ ಭೀಮರಾಯ, ಸುರಪುರದ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕ, ರಂಗೋ ಬಾಪೂಜಿ ಇವರು ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯುದ್ಧದ ಮುಖಂಡತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸೈನ್ಯಸಂಗ್ರಹ, ಹಣ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಮದ್ದು-ಗುಂಡಿನ ಸಂಗ್ರಹ ರಭಸದಿಂದ ನಡೆದಿರುವದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಂದು ದಿನ—

— ಕೆರೆಮೇಲೆ —

(ರಸ್ತೆಯ ದೃಶ್ಯ—ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ ಮತ್ತು ಬನ್ಯಾಬಾಪು) ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು)

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ—ಬನ್ಯಾಬಾಪು, ನರಗುಂದದ ದೊರೆಯ ಬುದ್ಧಿ ಮಂಕಾದಂತೆ-ನನಗೆ ತೋರುವದು- ಚೋಟುದ್ದ ಇದ್ದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿ, ಐಷಾರಾಮದಲ್ಲಿ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ, ಈ ಹುಚ್ಚು ದೊರೆ! ಝಾಂಸಿ, ಸಾತಾರಾ ಮೊದಲಾದ ರಾಜ್ಯಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ಹಿಡದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ.... ಜಿಬ್ಬಿಜಿಬ್ಬಿಯಾಗಿ ಹೋದವು. ಝಾಂಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ, ನಾನಾಸಾಹೇಬ ಪೇಶವೆ, ಬಹಾದೂರಶಹಾ, ಕುವರಸಿಂಹ ಇವರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಶಕ್ತಿಯ ಎದುರು ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಶರಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ತೋಫುಖಾನೆ ದೊಡ್ಡದು! ಸೈನ್ಯ ದೊಡ್ಡದು ! ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯು ಚಾಣಾಕ್ಷತನದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ! ಇದಲ್ಲದೆ ವಿಲಾಯತಿಯಿಂದ ಹೇರಳವಾದ ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ ಅವರು ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯಂತೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ದಂಗೆಎದ್ದೀತೆಂದು, ರಾಜಕಾರಣ ಕುಶಲರಾದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕೊಲ್ಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಜೇಕಬ್ ಮತ್ತು ಮಾಲಕಮ್ ಈ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಯೆಂದರೆ ಈ ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಮೆನ್ ಸನ್.... ! ಬನ್ಯಾಬಾಪು, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಫಿರಂಗಿಗಳು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ನರಗುಂದದ ದೊರೆಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯುವದಿಲ್ಲವೋ ? ಈ ಹುಚ್ಚು ದೊರೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಪತಿಹಚ್ಚುವ ವ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.... ! ಕಾನಪೂರ, ಬರೇಲಿ ಈ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿಗಳು ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ-ಸಾಹಸಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿಯೇ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ! ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮೂರ್ಖದೊರೆ ಜಂಗು ತಿಂದ ಖಡ್ಗಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲಿಂದ, ಹಾಳು ಬಿದ್ದ ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಳಗಳ ಭರವಸೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಫಿರಂಗಿಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿರೆಂದು ದೇಸಾಯಿ-ಕುಲಕರ್ಣಿ ಇವರಿಗೆ ಕಟ್ಪೋಲೆಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ರಣವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗಿದವು ! ಮಾರಿಗೆ ಔತಣ.... ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ....! ಫಿರಂಗಿಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವದೆಂದರೆ ಈ ದೊರೆ ಏನೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವನೋ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ? ಅಮಾತ್ಯರು ಮುಂದಾಗಿ ಮಾರಿಗೆ ಔತಣವನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ ! ಅಬ್ಬಾ....! ಎಷ್ಟೊಂದು ಅಹಂಭಾವ ಈ ನರಗುಂದದ ಅಮಾತ್ಯನಿಗೆ! ಅಮಾತ್ಯರ ಅಹಂಭಾವವೇ ನರಗುಂದದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತಿರುವದೆಂಬುದು—ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು ! ತಿಳಿಯುವದೂ ಕಠಿಣ! ಯಾಕಂದರೆ ಈ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ಅಮಾತ್ಯ, ನರಗುಂದದ ದೊರೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಗೊಂಬೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ

ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಮಾತ್ಯ ಕುಣಿಸಿದಂತೆ—ಮರ್ಕಟಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಈ ನರಗುಂದದ ದೊರೆ ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗಂತೂ ಅಮಾತ್ಯ ತಾನೆಂದರ ಪ್ರತಿದೊರೆಯೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಬನ್ಯಾಬಾಪು— ಅಹುದು ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತರೆ, ಅಮಾತ್ಯರ ಸೊಕ್ಕು ಅಹಂಭಾವಗಳೇ ನರಗುಂದದ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಂದು ಮುಟ್ಟಿಸಿರುವವು. ಅಮಾತ್ಯರು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಅದ್ದರಿಂದಲೆ ಮಹಾರಾಜರು ಒಳ್ಳೆಯವರಾರು ? ಕೆಟ್ಟವರಾರು ? ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಮಾತ್ಯರ ಈ ಮನೋವೃತ್ತಿಯು ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವದು.

ಬನ್ಯಾಬಾಪು— ಈ ಮನೋಭೂಮಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಅಮಾತ್ಯರು ರಾಜಗದ್ದುಗೆಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಷ್ಠರ ಅಪಮಾನವನ್ನು ತಮ್ಮಿಷ್ಟದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರದ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮನಬಂದಂತೆ ರಾಜಾಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪಹರೆಯವರಂತೂ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಪಹರೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತುಂಬ ವಿಘ್ನ ಬಂದೊದಗಿರುವದು ! ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಒಂದೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಡುವ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಎಮ್ಮಮೇಲೆ ನರಗುಂದದ ಅಮಾತ್ಯರು ತಂದೊಡ್ಡಿದ್ದಾರೆ !

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಇದಲ್ಲದೆ ದತ್ತಕ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ—ಅಮಾತ್ಯರೇಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿ—ರಾಜ್ಯದ ಹೀನಾವಸ್ಥೆಗೆ ಕಾರಣೀಭೂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಕಾರಣಪಟುಗಳಾದ ಮಹಾರಾಜರು ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಅಸಮರ್ಥರು. ಅದ್ದರಿಂದಲೆ ಅಮಾತ್ಯರು ಮೊನ್ನಿನ ಖಾಸಗೀ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದನ್ನೇ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ನಡಿಸಿದರು

ಬನ್ಯಾಬಾಪು— ಅಧಿಕಾರ ಸೂತ್ರಗಳು ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿವೆ ಆಡಿದಂತೆ ಮಾಡಿತೋರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸೈನ್ಯಬಲದ ಬೆಂಬಲವಿದೆ ! ಅಂದ ಮೇಲೆ—ಅವರೇಕೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಾರದು ? ಅದ್ದರಿಂದ ಖಾಸಗೀ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮಗನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಆಡಿಕೊಂಡರು.

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಬನ್ಯಾಬಾಪು, ಅದರ ನೆನಪಾಯಿತೆಂದರೆ ನನ್ನ ಮೈಯುರಿಯುತ್ತದೆ. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯ ಕಿಚ್ಚನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಲವಿರದ್ದರಿಂದ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಮಧಾಂಧರಾದ ಅಮಾತ್ಯರು ನರಗುಂದದ ಸಿಂಹಾಸನದಮೇಲೆ ಯಾರನ್ನು ಕೂಡ್ರಿಸುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಡಿಸಿದ್ದಾರೋ ತಿಳಿಯದು ! ಸಿಂಹಾಸದಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮಗ ಅಸಮರ್ಥನಂತೆ ! ಹೇಡಿಯಂತೆ ! ಅವನಿಗೆ ರಾಜಕಾರಣ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವಂತೆ ! ಅದ್ದರಿಂದ ನರಗುಂದದ ದೊರೆ ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ದತ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಿಲ್ಲವಂತೆ ! ಬನ್ಯಾಬಾಪು, ಇದೇನು ಕಡಿಮೆ ಅಪಮಾನವೆ ? ಈ ಅಪಮಾನವು ಲಾವಾರಸದಂತೆ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕುದಿಯುತ್ತಿರುವದು. ಯಾವ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಸ್ಫೋಟವಾದೀತು ಇದು ತಿಳಿಯದು ! ಅಪಮಾನ ! ಅಪಮಾನದ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಹೊರತು ನನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲ !

ಬನ್ಯಾಬಾಪು— ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಮೊಳಹಾಕುವ ಮೂಢರಂತೆ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳು.

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— (ಕೋಪದಿಂದ) ಬನ್ಯಾಬಾಪು, ನರಗುಂದದ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಮಗ ವಿರಾಜಮಾನನಾದುದನ್ನು ಈ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ನರಗುಂದದ ದೊರೆಗೆ, ರಾಮರಾಯನಿಗೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುತ್ತೇನೆ....! ಮುಯ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಯ್ಯ ! ಸೇಡಿಗೆ ಸೇಡು ! ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಹೊರತು ಅನ್ಯಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾದಂತಹ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ.

ಬನ್ಯಾಬಾಪು— ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ, ನರಗುಂದದ ದೊರೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ....

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಯುಕ್ತಿಯಿಂದಲೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗಿರುವದು. ನಾಡುವದೆಲ್ಲವು ತೆರೆಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ—! ಧರ್ಮಾಂಧನಾದ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಾಂಧನಾದ ದೊರೆ ಮೆನ್‌ಸನ್ನನ ಸೈನಬಲವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

ಬನ್ಯಾಬಾಪು— ಅದು ಹೇಗೆ ?

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ—ರಾಜಕಾರಣವೆಂದರೆ ಹೀಗೆಯೇ ಇರುವದು. ನಿನ್ನೆ ಮೆನ್‌ಸನ್ನ ಸಾಹೇಬನಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಅವರು ಹಿಂದು ಮುಂದಿನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡದೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಬನ್ಯಾಬಾಪು— ಅಂದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವಾದಂತಾಯಿತು.

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಈಗ ಕಾರ್ಯಾರಂಭವಾಗಿರುವದು

...ಾರ್ಯ ಸಾಧನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೆನ್‌ಸನ್ ದೊರೆಗೆ
...ಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಭಾಂಡಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಸೈನ್ಯ ಬಲದ
...ಷಯದಲ್ಲಿ, ಮದ್ದು-ಗುಂಡಿನ ಸಂಗ್ರಹದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇದ
...ದೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ನಮ್ಮ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯು
...ಂದು ಒಂದೆರಡು ಕೋಟೆಯ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಗಳ
...ಗ್ಗೆಯೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ ಬನ್ನಾಬಾಪು, ಉಬ್ಬಿದ-ಕೊಬ್ಬಿದ
...ರಗುಂದದ ದೊರೆಯ ಸೊಕ್ಕನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಈ ರೆಸಿಡೆಂಟ
...ೆನ್‌ಸನ್‌ನೇ ಯೋಗ್ಯನೆಂದು ಆತನ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ನಾನು
...ಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಕೊಬ್ಬಿದ ಎರಡು ಕೋಣಗಳು ಸಮರಾಂಗ
...ದ ಬೈಲಲ್ಲಿ ವೈಯಲ್ಲಿಯ ಹಸಿಯು ಆರುವವರೆಗೆ ಕಾದಾ
...ಲಿ !

ಬನ್ನಾಬಾಪು— ಕಾದಾಡುವವರು ಕಾದಾಡಲಿ ! ಆದರೆ
...ಸಿಡೆಂಟ್ ಮೆನ್‌ಸನ್ ನಿಮ್ಮ ಮಗನನ್ನೇ ನರಗುಂದದ
...ಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ್ರಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನಲ್ಲವೇ ?

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಹೌದು. ಹೇಳಿರುವದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ
...ಾಗೆ ವಚನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ಬನ್ನಾಬಾಪು— ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ, ವಚನಗಳ ಬೆಲೆ
...ಾರತೀಯರಿಗೆ ! ವಚನದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಈ ಫಿರಂಗಿಗಳು
...ರಿಯರು! ಅರಿತವರೇ ಆಗಿದ್ದರೆ—ನರಗುಂದದ ಮಹಾರಾಜ
...ಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವಚನವನ್ನು ಈ ಮೆನ್‌ಸನ್ ಎಂದಿಗೂ ಮುರಿ
...ಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಇದಕ್ಕೇ ರಾಜಕಾರಣವೆಂದು ಅನ್ನು
...ತ್ತಾರೆ ಬನ್ನಾಬಾಪು ! ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಹೀಗೆ
...ಾಡಬೇಕಾಗುವದು.

ಬನ್ನಾಬಾಪು— ಆದಾಗ್ಯೂ ಬಾಯಿಂದಾಡಿದ ಮಾತು
...ಳು ಕಾಗದ-ಪತ್ರದಲ್ಲಿ — ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದುಚಿತವೆಂದು
...ನಗೆ ಅನಿಸುವದು. ಈ ಕೆಂಪು ಜನರ ಮೇಲೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ
...ಶ್ವಾಸವಿಡುವದು ಒಳಿತಲ್ಲ !

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಮೆನ್‌ಸನ್ ಸಾಹೇಬರೆಂದರೆ ನೀವು
...ಳದಿರುವಿರಾದರೂ ಯಾರೆಂದು ? ಇವರು ನಮ್ಮ ನರಗುಂದದ
...ೊರೆಗಳಂತಲ್ಲ—! ಅಂಥವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು
...ೋರಿಸುವದು ಒಳಿತಲ್ಲ. ಅವರು ಎಷ್ಟಾದರೂ ಫಿರಂಗಿಗ
...ದ್ದಾರೆ !

ಬನ್ನಾಬಾಪು— ಆದ್ದರಿಂದಲೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸ
...ಡಬೇಡಿರೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುವದು. ಫಿರಂಗಿಗಳು ವಿಶ್ವಾಸ
...ಡಲು ಅನರ್ಹರು ! ಅಪಾತ್ರರು ! ಭಾರತೀಯರಂತೆ—
ಫಿರಂಗಿಗಳಲ್ಲ ! ಮೆನ್‌ಸನ್ ದೊರೆ ಬಾಯಿಂದಾಡುವದನ್ನು ಕಾಗದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಡಲಿ ! ಆ ಮೇಲೆ ನರಗುಂದದ ಕಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಆತನ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ಕೊಡೋಣ ! ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನರಗುಂದದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಬ್ದ ಕೂಡ ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿದು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸೋತರೆ ಎರಡೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹುಚ್ಚರಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದೀತು ಕೊನೆಗೆ! ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ.... ಈ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಾನೆಂದಿಗೂ ವಿಶ್ವಾಸ ಇಡಲಾರೆ ! ಅವರು ಎಷ್ಟಾದರೂ ಫಿರಂಗಿಗಳು !

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಬನ್ನಾಬಾಪು, ನೀವೂ ನರಗುಂದದ ದೊರೆಯಂತೆ ಮಾತಾಡುವದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದಿರಲ್ಲ—!

ಬನ್ನಾಬಾಪು— ಎಷ್ಟಾದರೂ ಅವರ ಅನ್ನವನ್ನು ನಾನು ತಿಂದಿದ್ದೇನೆ ! ಅಂದ ಮೇಲೆ....

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಹುಚ್ಚರಂತೆ ಮಾತಾಡಬೇಡಿರಿ. ಬನ್ನಾಬಾಪು ! ಅನ್ನವನ್ನು ತಿಂದರೇನಾಯಿತು ? ಅವರಂತೆ ಮಾತಾಡಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದು ? ನನ್ನ ಮಗ ನರಗುಂದದ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಲಿ. ಸಹಸ್ರಸಹಸ್ರ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸುವೆ ! ಆನೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಸಕ್ಕರೆ ಹಂಚುವೆ ! ದೀಪೋತ್ಸವ ನಡಿಸುವೆ ! ಬನ್ನಾಬಾಪು, ಇವೆಲ್ಲವು ದೊರೆ ಮೆನ್‌ಸನ್‌ನ ಸಹಾಯದಿಂದನಡೆಯಬೇಕು. ಅವನೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ದೇವರು.

ಬನ್ನಾಬಾಪು—ದೇವರೋ, ದಾನವರೋ ಅದರದಿನ್ನೂ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ, ಸಾರಾಂಶ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವದಾದರೆ—ಬುರುಡೆಯನ್ನು ನಂಬಿ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವರಂತೆ ನಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಾಗಬಾರದು....!

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಅಷ್ಟೊಂದು ಧೂರ್ತತನವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿರುವೆನೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆ ?

ಬನ್ನಾಬಾಪು— ಹಾಗೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗದಿದ್ದರೂ ಫಿರಂಗಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕಾರಣವಾಡುವದಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡಿರಿ ! ಅವರಷ್ಟು ಮೋಸತನ, ಕುಹಕತನ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಬರದು !

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿಯ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯ ಚಪಲತೆಯನ್ನು ಅರಿಯದ ಮಹಾರಾಜರು ನನ್ನನ್ನು ಮದ್ದಿನುಗ್ರಾಣದ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನರಗುಂದದ ಅಮಾತ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬುದ್ಧಿಯ ಚಮಕನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕಾಲ ತಾನಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವದು. ಈ ಸುಸಂಧಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ.

ಬನ್ಯಾಬಾಪು— ರಾಮರಾಯರ ಉಸಿರಿರುವವರೆಗೆ— ನರಗುಂದದ ಅಮಾತ್ಯಪದ ಅವರಿಗೆ ಮೀಸಲು! ಅದು ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಮೇರು ಪರ್ವತದಷ್ಟು ಉಚ್ಚವಾಗಿರುವದು.

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಯಾರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಈ ಅಮಾತ್ಯಪದವನ್ನು ?

ಬನ್ಯಾಬಾಪು— ಯಾರೆಂದರೆ ಮಹಾರಾಜರು.

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಅಮಾತ್ಯ ಪದವು ಒಬ್ಬರಿಗೇ ಮೀಸಲಾದ ಸೊತ್ತಲ್ಲ! ಅದು ನಾಡಿನ ಸೊತ್ತು. ಅದನ್ನು ಯೋಗ್ಯರಾದವರು, ಸಮರ್ಥರಾದವರು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ನರಗುಂದದ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇ ಬುಡಮೇಲು—ಮಾಡದಹೊರತು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲ.

ಬನ್ಯಾಬಾಪು— ಅದಾದಮೇಲೂ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿ ಉಳಿಯದು ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ!

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಬನ್ಯಾಬಾಪು, ನನ್ನಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿತವಾದ ಸೇಡಿನ ಕಿಡಿಯು ನರಗುಂದದ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಮಾಡದೆ ಬಿಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಬನ್ಯಾಬಾಪು— ಸೇಡು, ಮುಯ್ಯ ಇವುಗಳ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದ ಮಾನವನು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಕುರುಡನಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇವು ಆತನನ್ನು ಅಂಧನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆಗ ತಾನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂಬ ಅರಿವು ಸಹ ಆತನಿಗೆ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ, ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೊರಟ ನೀವು, ನಿಮ್ಮ ಮಗ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಲಿರುವ ನರಗುಂದದ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಸಹ ಸುಟ್ಟು ಹಾಳುಮಾಡುವಿರಿ.

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಅಹುದು....ಬನ್ಯಾಬಾಪು ಅಹುದು! ಅಷ್ಟೊಂದು ಕೋಪದ ಉದ್ವೇಗ ಬರುವದು ನನಗೆ! ಅದಕ್ಕೆ ನಾನಾದರೂ ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಆದ ಅಪಮಾನದಿಂದ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿದೆದ್ದಿದೆ! ಅಪಮಾನದ ಕಲ್ಪನೆ ನಿಮಗಿರದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸುವದು ಸಹಜ! ನನ್ನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉಸಿರು ಅಪಮಾನದ—ಸೇಡನ್ನು ಯಾವ ಬಗೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದರ ಎಣಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿರುವದು. ಪ್ರಸಂಗೋಪಾತ್ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಧಾರೆಯೆರೆದು ಬಿಡಬಹುದು ನಾನು!

ಬನ್ಯಾಬಾಪು— ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ, ರಾಜಕಾರಣಿ ಪುರುಷರೆಂದೆಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಬಹಳ ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವದವರಿರುತ್ತಾರಂತೆ! ಎಂತಹ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದೊದಗಿದರೂ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲವಂತೆ! ಧೀರ-ಗಂಭೀರರಾಗಿ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವರಂತೆ!

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಅಂದರೆ....ನಾನು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮದು ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲವೆ? ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಭರವಸೆಯಿಲ್ಲವೆ?

ಬನ್ಯಾಬಾಪು— ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದುದರಿಂದಲೇ ನಿಮ್ಮ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಒಳಿತು-ಕೆಡಕುಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಮಗೊಪ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ, ಹೀಗೆ ತಲೆಕಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ತುಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಿ ನಾವು ವರ್ತಿಸಬೇಕು!

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಅದರ ಕಲ್ಪನೆ ನನಗಿರುವದು.

ಬನ್ಯಾಬಾಪು— ನಿಮಗಿಲ್ಲ! ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವೆನೆಂದು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ!

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ಯಾವ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವಿರಿ....ಬನ್ಯಾಬಾಪು....?

ಬನ್ಯಾಬಾಪು— ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಸಂಗದ ಮೇಲೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ, ಆ ಭದ್ರವಾದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಕನಸಿನ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು—ಕಟ್ಟುತ್ತೀರೆಂಬುದರ ಕಲ್ಪನೆ ನಿಮಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಅಪಮಾನದ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೊಂದೇ ಗೊತ್ತು! ಗಂಭೀರ ಪ್ರಸಂಗದ ಕಲ್ಪನೆಯಿಲ್ಲ....ನಿಮಗೆ...! ಎದುರಾಗಿ ಬರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಠಿಣ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನನಗೆ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುವದು! ನಿಮಗಲ್ಲ! ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಜೀವವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗುವದು ನನಗೆ! ನಮ್ಮ ಕೃತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯ ಬಂದರೆ ಸಾಕು—ಅಮಾತ್ಯರು ನಮ್ಮನ್ನು ತೋಫಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದರೆಂದೇ ತಿಳಿಯಿರಿ!

ಕೃಷ್ಣಾಜಿಪಂತ— ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿಯ ಕೌಶಲ್ಯವಿದೆಯೆಂದೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನನ್ನ ಸಹಾಯಕರೆಂದು ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನರಗುಂದದ ದೊರೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯ ಅರಿವಿರದಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವದು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡುವ ನಿಮ್ಮ ಗುಣವು ಹೊಗಳತಕ್ಕಂಥದ್ದೇ ಇರುವದು! ಬನ್ಯಾಬಾಪು, ಹಾಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಜೀವದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡಿರಿ! ಸಂಕಟಗ್ರಸ್ತರಾದರೆ ಅದರ ಅರಿವನ್ನು ನಮಗೆ ನೀವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು! ಕೈಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯದ ಯಶದಲ್ಲಿ ನೀವು ಹೇಗೆ ಪಾಲುಗಾರರೋ ಹಾಗೆ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಂಕಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಲುಗಾರರೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡಿರಿ! ಆದ್ದರಿಂದ ಅನ್ನುತ್ತೇನೆ—ನರಗುಂದದ ರಾಜ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಕೋಟೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗಿಂತಲೂ ನೀವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಲ್ಲವರಿದ್ದೀರಿ....!

[ಮುಂದುವರಿದುದು

ಮುರಳಿ ಮನೆಗೆ

ಅನು— ಸರೋಜಿನಿ ಕೊ.

ಫತಿಕ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಿಡಿಗೇಡಿ ಮುಂದಾಳು. ಅಂದು ಅವನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸದೊಂದು ಚೇಷ್ಟೆಯು ಹೊಳೆಯಿತು. ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ದೋಣಿಗಾಗಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಭಾರವಾದ ತೊಲೆಯೊಂದು ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಅದಿರುವ ಜಾಗದಿಂದ ತಾವೆಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡಿ, ಒಂದೇ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹೊರ ತೆಗೆದು, ದೂರ ಉರುಳಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಆ ತೊಲೆಯ ಮಾಲಕನು ಸಿಟ್ಟಾಗಬಹುದು. ಮತ್ತು ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಈ ತಮಾಶೆಯಿಂದ ಆನಂದಿತರಾಗಬಹುದೆಂದು ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿ ಠರಾವು ಒಮ್ಮತದಿಂದ ಪಾಸಾಯ್ತು.

ಆದರೆ ಈ ತಮಾಶೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಫತಿಕನ ತಮ್ಮ ಮಖಾನನು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿಬಂದುಏನೊಂದೂ ಮಾತಾಡದೆ ಆ ತೊಲೆಯ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರೆದುರಿಗೆ ಕುಳಿತು ಬಿಟ್ಟನು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಂದು ಗಳಿಗೆಯ ವರೆಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿಯದಂತಾಯ್ತು. ಅವರಲ್ಲಿಯ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಅವನಿಗೆ ಏಳಲು ಹೇಳಿದ ಆದರೆ ಮಖಾನನು ಅದು ತನಗೇನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಂತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತ. ಆಗ ಅವನು "ಈ ಆಟದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲವೆ"ಂದು ಹೇಳುವ ಬಾಲ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ. ಫತಿಕನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. "ಏ ಮಖಾನ! ನೀನು ಈ ಕ್ಷಣ ಕೆಳಗಿಳಿಯದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ತಳ್ಳುವೆ!" ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡ. ಆದರೆ ಮಖಾನನು ತನಗೆ ಸ್ಥಳವು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸೌಕರ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಸರಿದು ಕುಳಿತನು ಅಷ್ಟೇ.

ಈಗ ಫತಿಕನಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಉದಾರತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರೆ ಆದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಧೈರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಂಡಂತಾಗುವದು ನಿಶ್ಚತವೆಂದು ಅನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಅವನ ಧೈರ್ಯವು ಆ ಸಂದಿಗ್ಧ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಹೋಯ್ತು. ಅವನ ಫಲವತ್ತಾದ ಮೆದುಳು ತನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಸೋಲು ಬರುವಂತಹ ಹಾಗೂ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಮೋಜೆನಿಸಬಹುದಾದಂತಹ ಒಂದು ಹೊಸ ಉಪಾಯವನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಹೇಗೋ ಕಂಡುಕೊಂಡಿತು. ಅವನು, ಮಖಾನನು ಕೂತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆ ತೊಲೆಯನ್ನುರುಳಿಸಲು ಅಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಮಖಾನನಿಗೆ ಈ ಆಜ್ಞೆಯು ಕೇಳಿಸಿತಾದರೂ ಅವನು ತನ್ನ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತಾದ್ದರಿಂದ, ಅವನು, ತಾನು ಬೇರೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿದವನಂತೆ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡ ಹುಡುಗರು "ಒಂದೋ! ಎರಡೋ!! ಮೂ........ರೋ!!! ಹುಂ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ತೊಲೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ "ಹುಂ! ಹೋಗು" ಎಂದು ತಳ್ಳಿದೊಡನೆ ತೊಲೆ ಸರಿಯಿತು. ಅದರೊಡನೆ ಮಖಾನನ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವವೂ ಸರಿಯಿತು.

ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಹುಡುಗರೂ ಆನಂದದಿಂದ ತಮ್ಮ ಗೊಗ್ಗರ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಗಾಡತೊಡಗಿದರು. ಆದರೆ ಫತಿಕನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆದರಿದನು. ಮುಂದಾಗುವದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.

ಮಖಾನನು ಫತಿಕನ ಬಳಿ ಸಾರಿ, ಅವನ ಮುಖ ಪರಚಿ ಕಡಿದು ತಿವಿದು, ತಾನೇ ಅಳುತ್ತಾ, ಮನೆ ಕಡೆಗೆ ತೆರಳಿದನು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆ ನಾಟಕದ ಮೊದಲಂಕ ಸಮಾಪ್ತವಾಯ್ತು.

ಮುಂದೆ ಫತಿಕನು ತನ್ನ ಮುಖ ಒರೆಸಿಕೊಂಡು, ದಂಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೋಣಿಯೊಂದರ ತುದಿಗೆ ಕುಳಿತನು. ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹಡಗೊಂದರಿಂದ, ಹೊಳೆಯುವ ಕೂದಲುಳ್ಳ, ಕರಿಯ ಗುಡ್ಡದ ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಗಂಡಸೊಬ್ಬನು ದಂಡೆಗಿಳಿದನು. ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತ ಈ ಹುಡುಗನನ್ನು ನೋಡಿ "ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ಇರುವದೆಲ್ಲಿ ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಫತಿಕನು ಹುಲ್ಲನ್ನು ಅಗಿಯುತ್ತಾ "ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮೇಲೆ"

ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಅವನು ತೋರಿಸಿದ ಸ್ಥಳವು ಇಂಥಲ್ಲಿಯೇ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದು ಕಠಿಣವಾಗಿ ತ್ತಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಅಪರಿಚಯಸ್ಥನು ಮತ್ತೊ ಒಮ್ಮೆ ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಫತಿಕನು ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಂದುಮುಂದಾಡಿಸುತ್ತಾ, " ಹೋಗಿ ಹುಡುಕಿರಿ " ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಅಗಿಯತೊಡಗಿದನು.

ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬ ಆಳುಮಗನು ಬಂದು ಫತಿಕನಿಗೆ " ತಾಯಿಯು ಕರೆದಿದ್ದಾಳೆ ಬಾ" ಎಂದು ಕರೆದನು. ಫತಿಕನು ಹೋಗಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದನು. ಆಳುಮಗನು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ತಾನೇ ಒಡೆಯನಾಗಿ (ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿ) ಅವನನ್ನು ರಭಸದಿಂದ ಎಳೆದೊಯ್ದನು.

ಫತಿಕನು ಮನೆಗೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಅವನ ತಾಯಿಯು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ " ನೀನು ಮಖಾನನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಹೊಡೆದೆಯಾ ?" ಎಂದು ಒದರಿದಳು.

" ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಹೊಡೆದಿಲ್ಲ. ಹೊಡೆದೆನೆಂದು ಯಾರು ಹೇಳಿದರು ?" ಫತಿಕನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೇಳಿದನು.

ತಾಯಿಯು " ಸುಳ್ಳಾಡಬೇಡ ! ನೀನೇ ಹೊಡೆದಿರುವಿ" ಎಂದಳು.

ತಕ್ಷಣವೇ ಫತಿಕನು " ನಾನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವನನ್ನು ನಾನು ಹೊಡೆದಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ನೀನೇ ಮಖಾನನಿಗೆ ಕೇಳು !" ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ.

ಆದರೆ ಮಖಾನನು ತಾನು ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಮಾತಿಗೇ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ತಿಳಿದು, " ಹೌದು, ಫತಿಕನು ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದನು " ಎಂದು ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ಫತಿಕನ ತಾಳ್ಮೆ ಮೀರಿತು. ಅವನು ಅಪವಾದವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳಲಾರದಾದನು. ಅವನು ಮಖಾನನೆಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಲಿದ್ದ ಕೋಲಿನಿಂದ ಬಡಿಯುತ್ತಾ "ತೆಗೆದುಕೋ ಇದನ್ನು, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವಿಯಾ ?" ಎಂದು ಕೂಗತೊಡಗಿದನು.

ಅವನ ತಾಯಿಯು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಖಾನನ ಬದಿಗಾಗಿ ಫತಿಕನನ್ನು ಎಳೆಯುವಾಗ ತಾಯಿಯ ಕೈಯ್ಯನ್ನೇ ಕಚ್ಚ ತೊಡಗಿದನು. ಫತಿಕನು ಅವಳನ್ನು ಎಳೆದಾಗ ಅವಳು " ಏನು ! ನೀನು ಸಣ್ಣವನಾದರೂ ಕೆಟ್ಟವ ! ತಾಯಿಗೇ ಕಚ್ಚುವಿಯಾ " ಎಂದು ಕೂಗಾಡಹತ್ತಿದಳು.

ಈ ಸಂದಿಗ್ಧ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ವಿಚಿತ್ರ ಹೊಳೆಯುವ ಕೂದಲಿನ ಮನುಷ್ಯನು ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಡೆದದ್ದೇನು ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಫತಿಕನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿಯಂತೆ ನೋಡಿ ನಾಚಿಕೊಂಡನು.

ಆದರೆ ಅವನ ತಾಯಿಯು ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ಆ ವಿಚಿತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಅವಳ ಸಿಟ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿತು. ಕಾರಣ ಅವಳು ತನ್ನ ಸೋದರನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದಳು ಮತ್ತು " ಏನು ಅಣ್ಣಾ ! ಎಲ್ಲಿಂದ ಈಗ ಬಂದಿರುವಿ?" ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ ಬಾಗಿ ಅವನ ಪಾದಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಅಣ್ಣನು ಅವಳ ಮದುವೆಯಾದೊಡನೆಯೇ ದೂರ ದೂರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವನು ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವನ ತಂಗಿಯು ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಬಿಶಂಬರನು ಮರಳಿ ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ತಂಗಿಯ ಬಗೆಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಲು ಗಡಬಡಿಸಿ ಅವಳಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದನು.

ಮುಂದಿನ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಹರ್ಷದಿಂದಲೇ ತುಂಬಿತ್ತು. ಅಣ್ಣನು ಆ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಸಲುವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಅವಳು ಫತಿಕನು ಯಾವಾಗಲೂ ಉಪದ್ರವ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ, ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳದವ ಹಾಗೂ ಕ್ರೂರಿ ಇರುವನೆಂದೂ ಆದರೆ, ಮಖಾನನು ಬಂಗಾರದಂತೆ ಒಳ್ಳೆಯವನೂ, ಕುರಿಯಂತೆ ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವದವನೂ, ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ ಉಳ್ಳವನೂ ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಬಿಶಂಬರನು ಕರುಣೆಯಿಂದಲೇ ಫತಿಕನನ್ನು ತನ್ನ ತಂಗಿಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದನು. ಆ ವಿಧವೆ ತಾಯಿಯು ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಿದಳು. ಫತಿಕನಿಗೆ ನೀನು ಬರುವಿಯಾ ಎಂದು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಅವನೂ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

ಫತಿಕನನ್ನು ಅವಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದ್ದು ಅವಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಹಾಯವಾದಂತಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಮನಸ್ಸು ರೋಸಿ ಹೋಗಿತ್ತಾದರೂ, ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರ ಬಳಿ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರೇಮವು ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು, ಫತಿಕನು ಎಂದಾದರೊಂದು ದಿನ ಮಖಾನನನ್ನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿ ಬಿಡಬಹುದು, ಇಲ್ಲವೆ ಜಗಳದಲ್ಲಿ ಅವನ ತಲೆಯೊಡೆದು ಬಿಡಬಹುದು, ಅಥವಾ ಮತ್ತಾವದಾದರೂ ಗಂಡಾಂತರಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಹೆದರಿದ್ದಳು ಮಾತ್ರ. ಆದರೂ ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಫತಿಕನನ್ನು

ಟ್ಟಿರಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ದುಃಖಿಸಿದಳು. ಫತಿಕನನ್ನು ಮಾವ ೂಡನೆ ಹೋಗುವದು. ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಪ್ರತಿ ನಿಟಿಗೂ ಯಾವಾಗ ಹೊರಡುವದೆಂದು ಮಾವನಿಗೆ ಕೇಳ ತ್ತಿದನು. ಫತಿಕನಿಗೆ ಹೊರಡುವ ಲವಲವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಯು ಹತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಮಖಾನನಿಗೆ ನ್ನ ಆಸ್ತಿಯಾದ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವ ಗಾಳ, ದೊಡ್ಡ ಗಾಳಿ ಟ ಗೋಲಿ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟನು. ಜವಾಗಿಯೂ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಉದಾರತ್ವವು ಮಖಾ ನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮಿತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹರಿಯಿತು.

ಕಲಕತ್ತೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ಫತಿಕನು ಮೊದಲು ತ್ತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬ ಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲದೆ ಇವನು ಬಂದುದು ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಾಡಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏನೂ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ ಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವದರೊಳಗೇ ಸಾಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ ಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯ ೧೪ ವರ್ಷದ ಇವನನ್ನು ತಂದದ್ದು ಅವಳಿಗೆ ರಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬಿಶಂಬರನು ಈ ತಿಳಿಗೇಡಿತನ ಮಾಡುವ ೂದಲೇ ಒಂದೆರಡು ಸಲ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ೧೪ ವರ್ಷದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ಕಠಿಣವಾದದ್ದು ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲೆಂಬುದನ್ನು ನುಷ್ಯನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ. ಚಿಕ್ಕವನೆಂದು ಅವನ ೕಲೆ ಮಮತೆ ತೋರಿಸುವದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನ ರೀತಿ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂಬ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತಿರು ನೆ. ಅವನು ಸಣ್ಣವನಂತೆ ಮಾತಾಡಿದರೆ ಮಗುವೆಂದೂ, ೊಡ್ಡವನಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಗರ್ವಿಷ್ಟನೆಂದೂ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ವನು ಮಾತಾಡಿದ್ದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವದೇ ಜಾಸ್ತಿ, ಇದಲ್ಲದೆ ಗ ಅವನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೂ ಅನಾಕರ್ಷಕವಾದದ್ದಿರುತ್ತದೆ, ನಗಾಗಿ ಹೊಲಿದ ಬಟ್ಟೆಯು ಹಿಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಧ್ವನಿಯು ಬೆಳೆದು ಗೊಗ್ಗರಾಗು ದೆ ಮತ್ತು ಒಡೆಯುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ನಡುಗುತ್ತದೆ ಮುಖವು ಗೋಃ ಕೋನ ಕೋನವಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ನೋಡಲು ಅಸಹ್ಯ ರುತ್ತದೆ. ಹುಡುಗನು ತನ್ನ ಅರಿವಿಗಾಗಿ ತುಂಬಾ ನೊಂದು ಳ್ಳುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೊಡನೆ ಾತಾಡಿದರೆ, ತನಗೆ ಸಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಮುಂದೊರೆ ುತ್ತಾನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದುಳಿದರೆ ನಾಚುಗುಳಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೂ ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ರು ಹುಡುಗರ ಗುರುತನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವದು, ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಸುವದನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ತನಗೆ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡುವವರು, ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಯಾರೂ ಅವನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ಅಚ್ಛೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಬಯ್ಯುವದರಿಂದಲೂ ಗದರಿಸುವದರಿಂದಲೂ ಅವನು ಒಡೆಯನಿಲ್ಲದ ಅನಾಥ ನಾಯಿಯಂತಾಗುವನು.

೧೪ ವರ್ಷದ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಅವನ ಮನೆಯೇ, ಅವನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗ ಬೇರೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೊಬ್ಬರೊಡನೆ ಇರುವದು ತುಂಬಾ ತ್ರಾಸಿನದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವನಿಗೆ ಕರುಣೆ ತೋರಿಸುವ ತಾಯಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಆಗ ಬಹಳಿರುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಾಗತವಿಲ್ಲದೆ ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅತಿಥಿಯಾಗಿದ್ದ ಫತಿಕನಿಗೆ ಅದೊಂದು ಮಾನಸಿಕ ವ್ಯಥೆಯಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಅತ್ತೆಯು, ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ತನಗಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿದಳೆಂದರೆ ಅವನು ಅತಿಸಂತೋಷಿತನಾಗಿಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ನಂತರ ಅವಳು ಇವನಿಗೆ ಅತಿ ಮೂರ್ಖನಂತೆ ಮಾಡಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಅವನು ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ವಚಿತ್ತಾಗಿ ಉಸುರಾಡಿಸುವದೂ ಕಷ್ಟವೆಂದು ತಿಳಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಉಸುರಾಡಿಸುವದು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ವತಂತ್ರತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸುತ್ತಲೂ ಕಲಕತ್ತೆಯ ಮನೆಗಳು, ಗೋಡೆಗಳು ತುಂಬಿತ್ತು. ದಿನಾಲು ಅವನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯ ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ತಾನು ಗಾಳಿಪಟ, ಹಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಳೆಯುವ ಆಕಾಶ, ಬಯಲು, ತಾನು ಇಡೀ ದಿನ ಹಾಡುತ್ತ ಕೂಗುತ್ತ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ವಿಶಾಲವಾದ ನದಿಯ ದಂಡೆ, ಬೇಕೆನಿಸಿದಾಗ ಈಜುವಕೊಳ ಎಲ್ಲವೂ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪು, ಪ್ರೀತಿಸುವ ತಾಯಿ ಎಲ್ಲರಿಗಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಎನ್ನದೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೀತಿಸುವವರಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬಾಶೆ ತಾಯಿಯ ಮೂಕ ವೇದನೆ, ಕಳೆದು ಹೋದ ಕರುವಿಗಾಗಿ ಅದರ ತಾಯಿಯು ಪಡುವ ಆತಂಕ, ತೊಂದರೆಗಳು, ಕುರೂಪಿ ಹುಡುಗನು ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುವದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ದಿನವಿಡೀ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಫತಿಕನಷ್ಟು ಹಿಂದುಳಿದ ಹುಡುಗರು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ ಸುಮ್ಮನೆ ಮೌನವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಭಾರ ಹೊತ್ತು ತ್ರಾಸಾದವರಂತೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಮೌನವಾಗಿಯೇ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಆಟ ಆಡಲು ಹೊರಗೆ ಹೋದೊಡನೆ ಕಿಡಕಿ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ದೂರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ಮನೆಗಳ ಛತ್ತನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ. ಶಾಳಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಆಡುವ ಹುಡುಗರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವನೊಂದು ದಿನ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಧೈರ್ಯವನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಮಾವನಿಗೆ ತಾನು ಎಂದು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವದೆಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಮಾವನು ಸೂಟಿಯ ದಿನಗಳು ಬರುವವರೆಗೆ ಕಾಯಲು ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಸೂಟಿಯ ದಿನಗಳಿಗಾಗಿ ನವ್ಹೆಂಬರ ತಿಂಗಳು ಬರುವವರೆಗೂ ಕಾಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಬರಲು ತುಂಬಾ ದಿನಗಳಿದ್ದವು.

ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ತನ್ನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡನು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆ ಪುಸ್ತಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಹ ಅವನಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವದು ಕಠಿಣವೆಂದು ಕಂಡಿದ್ದನು. ಈಗಂತೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ದಿನ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ದಯೆ ಇಲ್ಲದೆ ಅವನನ್ನು ಬೆತ್ತದಿಂದ ಹೊಡೆಯಹತ್ತಿದರು. ಅವನ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಮಾವನ ಮಕ್ಕಳು ನಾಚಿಕೆ ಪಡುವಂತಾಯ್ತು. ಅವರು ಅವನನ್ನು ಅಪಮಾನಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವನು ಒಂದು ದಿನ ಅತ್ತೆಯ ಹತ್ತಿರಹೋಗಿ ತನ್ನ ಪುಸ್ತಕ ಕಳೆದಿರುವದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅವಳು ತುಟಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ, ನಂತರ ಅವನಿಗೆ "ನೀನು ಹಳ್ಳಿಯ . ತಿಂಗಳಿಗೆ ೪-೫ ಸಲ ನಿನಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಕೊಡಿಸಿದರೆ ಅದ್ಹೇಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರ ನಡೆಯಬೇಕು." ಎಂದು ಕೂಗಾಡ ಹತ್ತಿದಳು.

ಆ ರಾತ್ರಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಬರುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಫತಿಕನಿಗೆ ತೀರ ಕೆಟ್ಟದಾದ ತಲೆನೋವು, ಕಾಲುನಡುಗುವದು ಸುರುವಾಯಿತು. ಅವನು ತನಗೆ ಚಳಿಜ್ವರ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದನು. ಅವನು ಅತ್ತೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ತುಂಬಾ ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದನು.

ಮರುದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಫತಿಕನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣದಾದನು. ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು., ಹುಡುಕಲು ಹೋದವರು ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೋಯಿಸಿಕೊಂಡು, ನಿರಾಶರಾಗಿ ಮರಳಿದರು. ನಂತರ ಬಿಶಂಬರನು ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ಪೋಲೀಸರ ಸಹಾಯ ಬೇಡಿದನು.

ಆ ದಿನದ ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ಪೋಲೀಸ ಗಾಡಿಯು ಬಾಗಿಲಿನ ಎದುರು ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಆಗಲೂ ಇನ್ನೂ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಇಬ್ಬರು ಕಾನಸ್ಟೇಬಲರು ಫತಿಕನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಶಂಬರನ ಎದುರು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಅವನು ತಲೆಯಿಂದ ಕಾಲಿನವರೆಗೂ ತೋಯ್ಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಮೈಯ್ಯೆಲ್ಲ ಕೆಸರಿನಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಕಣ್ಣುಗಳು ಜ್ವರದಿಂದ ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದವು. ಬೆರಳುಗಳು ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಿಶಂಬರನು ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಒಳಗಡೆ ಹೋದನು. ಅತ್ತೆಯು ಇವನ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ "ಏನು, ಈ ಹುಡುಗನಿಂದಾಗಿ ನಮಗೆಷ್ಟು ತ್ರಾಸಾಗುತ್ತಿದೆ! ಸುಮ್ಮನೆ ಇವನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಬಾರದೇ ?" ಎಂದು ಕೂಗಾಡ ತೊಡಗಿದಳು.

ಫತಿಕನು ಅವಳ ಈಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, "ಮಾವಾ, ನಾನು ಈಗ ನನ್ನ ಮನೆಗೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ, ಆದರೆ ಇವರು ನನ್ನನ್ನಿಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ಎಳೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದರು." ಎಂದು ಬಿಕ್ಕಳಿಸಿ ಹೇಳಿದನು.

ಅಂದು ಜ್ವರ ಬಹಳ ಏರಿತು. ಹುಡುಗನು ಬಡಬಡಿಸ ತೊಡಗಿದ. ಬಿಶಂಬರನು ಡಾಕ್ಟರರನ್ನು ಕರೆಸಿದನು. ಫತಿಕನು ಜ್ವರದಲ್ಲಿ ಕಣ್ ಕಣ್ ಬಿಡುತ್ತ ಛತ್ತಿನ ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಇಟ್ಟು "ಮಾವಾ, ರಜೆಯು ಬಂದಿತು? ನಾನಿನ್ನು ಮನೆಗೆಹೋಗಲೆ?" ಎಂದು ಆಳವಾದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ.

ಬಿಶಂಬರನಿಗೆ ಅಳುವಂತಾಯ್ತು. ಫತಿಕನ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಕೈಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹತ್ತಿರವೆ ಕುಳಿತು ರಾತ್ರಿ ಇಡೀ ಕಳೆದನು. ಹುಡುಗನು ಮತ್ತೆ ಕೀ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡತೊಡಗಿದ. ಕೊನೆಗೆ ಅವನ ಧ್ವನಿಗೆ ದ[illegible]ವಾಯ್ತು. "ಅಮ್ಮಾ ! ನನ್ನನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹೊಡೆಯ ಬೇಡ ಅಮ್ಮಾ ! ನಾನು ನಿಜವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ." ಎಂದು ಬ[illegible]ರಿದ. ಮರುದಿನ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬಂದಿತು. ಅದಾ[illegible] ಬರುವಿಗಾಗಿಯೋ ಎದುರು ನೋಡುವಂತೆ, ಅವನು ಕೋಣೆಯ ತುಂಬೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣು ಹೊರಳಿಸಿದನು. ಕೊನೆಗೆ ನಿರಾಶೆ[illegible] ಉಸಿರ್ಗರೆದು, ತಲೆ ಹಿಂದೆ ಸರಿಸಿ ತಲೆ ದಿಂಬಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು ದೀರ್ಘಶ್ವಾಸದೊಂದಿಗೆ ಮುಖವನ್ನು ಗೋಡೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಳಿಸಿದನು.

ಬಿಶಂಬರನು ಅವನ ಮನೋಗತವರಿತು, ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಬಾಗಿ "ಫತಿಕ, ನಾನು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿರುವೆನೆಂಡು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೇಳಿದ. ದಿನಗಳುರುಳಿದವು. ಡಾಕ್ಟರರು ಇವನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಒಂದು ದಿನ ಜ್ವರದಲ್ಲಿ ಫತಿಕನು ಹುಂ! ಮೂರು ಆಳು ಉದ್ದ, ಹುಂ! ನಾಲ್ಕು ಆಳು ಉದ್ದ ಹುಂ! ಎನ್ನ ತೊಡಗಿದ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಬಿಗರು ಡೋಣಿ ಹಾಯಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಆಳವನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವಾಗ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಫತಿಕನು ಕೇಳಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಈಗ ಅವನು ಸ್ವತಃ ತಾನೇ ಆಳಕೆ ಇಲ್ಲದಷ್ಟು ಆಳದ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದನು. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಫತಿಕನ ತಾಯಿಯು ಚಕ್ರವಾತ (ಸುಳಿಗಾಳಿ) ದಂತೆ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಫತಿಕನನ್ನು ಹೊರಳಾಡಿಸುತ್ತ ದೊಡ್ಡಧ್ವನಿ ತೆಗೆದು ಅಳತೊಡಗಿದಳು.

ಬಿಶಂಬರನು ಅದೆಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದರೂ ಅವಳು ಮಗನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು "ಫತಿಕಾ! ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಫತಿಕಾ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗುವೇ" ಎಂದೂ ಕೂಗಾಡಿ ಅಳ ಹತ್ತಿದಳು. ಆದರೆ ಅದೇಕೊ ಫತಿಕನು ತನ್ನನರಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಆಕ್ಷಣ ಕಡಿಮೆಮಾಡಿದನು ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಬಡಿಯುತ್ತಾ "ಹಾಯ್" ಎಂದನು. ತಾಯಿಯು ಪುನಃ "ಮಗುವೇ" ನನ್ನ ಪ್ರೀಯ ಮಗುವೇ ಎಂದು ಕೂಗ ತೊಡಗಿದಳು. ಫತಿಕನು ಬಹಳ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊರಳಿಸಿ ಯಾರ ಕಡೆಗೂ ನೋಡದೆ "ಅಮ್ಮಾ, ರಜೆಯ ದಿನಗಳು ಬಂದವು. ನಾನು ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತೀನೆ' ಎಂದು ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ ಅಂದು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದನು.

ರವೀಂದ್ರರ Hungry Hones & Other stories ದಿಂದ ಆಯ್ದ Home Comming ದ ಸ್ವೈರ ಅನುವಾದ

ಕವಿತೆ–ಛಂದಸ್ಸು

ಕವಿತೆಗೆ ಛಂದೋ ಬಂಧನವಿರುವದು
ಕವಿತೆಯ ನಡೆಗಾಗಿ
ಛಂದೋ ಬಂಧನವೆಂಬದು ಕವಿತೆಗೆ
ಬಂಧನವಿಲ್ಲ ತಿಳಿ ॥
ಛಂದೋ ಬಂಧನ ಕವಿತೆಯ ಓಟಕೆ
ಎಂದಿಗು ತೊಡಕಲ್ಲ
ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತೆಯ ತೋಳೊಳ ಮಗುವಿಗೆ
ಬಂಧನವೆನ್ನುವರೆ?
ಕುದುರೆಯು ನಾಗಾಲೋಟದಿ ನೆಗೆಯುತ
ಖುರಪುಟ ಧ್ವನಿಗೈಯ್ಯೇ
ಲಟಲಟ ತದಿಕಿಟ ಖುರಪುಟನಾದವ
ಕೇಳುವೆ ಮೈಮರೆತು
ನಾಗಾಲೋಟದ ಪರಿಯನು ಪೇಳ್ವೆಯ
ಮಿಗೆ ಬಂಧನವೆಂದೂ?
ಅಂತೆಯೆ ಕವಿತೆಯು ತಿಳಿದಿರು ಮಾತಿನ
ಸಂತೆಯುಽಲ್ಲ ಬರಿದೆ ॥
ಬಯಲಲೊ ಕೊಳಲಲೊ ನಾದವು ಬರುವದು
ವಾಯುವು ಸುಳಿದೊಡನೇ
ನಾದ ಕೊಳಲದು ಅಡ್ಡಿಯಗೈವುದು
ಎಂದರೆ ಸರಿಯೇನು?
ಕವಿತೆಯು ಮಾತಿನ ನರ್ತನವಯ್ಯ
ಕವಿಬರಿ ನರ್ತಕನು
ಛಂದಸ್ಸಿನಲಯ ತಾಳಕೆ ಲೇಖನಿ
ಅಂದುಗೆ ಕುಣಿಸುವೆನು

—ಚಿ. ವ. ಜಯತೀರ್ಥ.

ತಾಯಿ

ಅನು— "ಅನಂತ" ಧಾರವಾಡ.

ಸ್ತ್ರೀವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಅತಿ ಪೂಜನೀಯವಾದದ್ದು. ತಾಯಿ ಎಂಬ ಭಾವ ಪೂರಿತವಾದ ಶಬ್ದದ ಹಿಂದೆ, ಅನೇಕ ವಿಸ್ತೃತ ಅರ್ಥಗಳು ಕೂಡಿ ಕೊಂಡಿವೆ ಅವು ತ್ರಿಕಾಲಾಬಾಧಿತವಾಗಿವೆ. ಭೂಮಿ ತಾಯಿ, ಹಡೆದ ತಾಯಿ, ಪಡೆದ ತಾಯಿ, ಪಾಲನೆಗೈವದಾಯಿ ಹೀಗೆ, ತಾಯಿಗೆ ಅನೇಕ ನಾಮಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ತಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಒಬ್ಬಳೆ, ಅವಳ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಹಲವು. ತಾಯಿಯು ಜಗದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ ಕೊಂಡಿರುವಳು. ಅವಳಿಗೆ ಈ ಪರಿಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡಲು, ಅವಳ ಪರಿಪಾಲನೆಯ, ಪೋಷಣೆಯ ಪರಾಕಷ್ಠೆಯ ಫಲವೇ ಸೈ. ತಾಯಿಯನ್ನು ಹೊಗಳದ ಕವಿಗಳಿಲ್ಲ. ಮಹಾಪುರುಷರಿಲ್ಲ. ಗರತಿಯರಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರೂ ತಾಯಿಯ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು.

ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ ಎರಡುವಿಧ ಎಂದು ಪಂಡಿತರು ಹೇಳುವರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಪಾತ್ರ ತಾಯಿಯದು, ತಾಯಿಯು ಜಲದಾನ ಮಾಡುವಳು, ಫಲದಾನ ಮಾಡುವಳು, ಊರ್ಧ್ವಲೋಕದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರವಹಿಸುವಳು.....ಎಂದು ಕವಿ ರವೀಂದ್ರರು ಒಂದೆಡೆಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತಾಯಿಯೆಂದರೆ, ವರ್ಷ ಋತುವಿದ್ದಂತೆ. ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಆನಂದ.

ಅಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಚಲವಾದ ಅಗ್ಗಳಿತೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಂಥ ಮಹಾಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು, ಅಮ್ಮಾ ನನಗೆ ಚಿನ್ನದ ಒಡವೆಗಳು ಬೇಡ, ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳೂ ಬೇಡ, ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಆನಂದವಿಲ್ಲಿ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಆನಂದ, ಆನಂದ ನಿನ್ನೀತಾಯ್ತನ. ನನ್ನೀ ಶಿಶುತನ ಎರಡೇ ಪರಸ್ಪರ ಆನಂದವೀಯುವ ಒಡವೆಗಳು ಎಂದು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ

ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಮಾತ್ರಗಳಿಗೂ ಜನನದಿಂದ ಮರಣದ ವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಬೇಕು. ಅಂದರೇನೇ ಅದು ಬದುಕು, ಬಾಳುವೆ. ತಾಯಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಅವಳತೊಡೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಶಿಸು ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಳೆಯುವೆವು. ಆದರಂತೆ ಮುಂದಿನ ಅವಸ್ಥೆಯಾದ ಬಾಲ್ಯ ಅಥವಾ ಓದುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ತಾಯಿ ಬೇಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಓದು ವ್ಯರ್ಥ.

ಮನೆಯ ಮೊದಲು ಪಾಠಶಾಲೆ,
ಜನನಿತಾನೆ ಮೊದಲು ಗುರುವು
ಜನನಿಯಿಂದ ಪಾಠಕಲಿತ ಜನರು ಧನ್ಯರು.

ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಕವಿಗಳು ಅಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಯೋಗ್ಯವೂ ಇದೆ. ಬಾಳುವೆಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡದಂತಹ ವಿದ್ಯೆಯು ಕೈವಶವಾಗಬೇಕಾದರೆ ತಾಯಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪತ್ರಿಕೆ ಅವಶ್ಯಕ ಅವಳ ಶಿಕ್ಷಣವು ನೂರು ಒಳ್ಳೆಯ ಗುರುಗಳು ಕಲಿಸಿದ ವಿದ್ಯೆಗಿಂತ, ಜೀವಂತವಿದ್ಯೆ.

ತಾಯಿಗೆ ಬೌದ್ಧಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಸ್ಥಾನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನವು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿದೆ. ಇದರ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿಯೇ ಗರತಿಯರ ಹಾಡುಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾದವು

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳುಗಳು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಜೀವ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ? ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ತಾಯಿಯು ಗರತಿಯರಿಗೆ ಅತಿ ಸಾಮಿಪ್ಯಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ತತ್‌ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಆ ಹಾಡುಗಳಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಬೆಲೆ.

ಬಂಧು-ಬಳಗದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯಷ್ಟು ಹಿರಿಯರಾರಿಲ್ಲ ಅವಳಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳವರಿಲ್ಲ, ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯವು ನಿದರ್ಶನ.

ಯಾರು ಇದ್ದರು ನನ್ನ ತಾಯವ್ವ ನ್ಹೋಲರ !
ಸಾವಿರ ಕೊಳ್ಳಿ ಒಲಿಯಾಗ। ಇದ್ದರ।
ಜ್ಯೋತಿ ನಿನ್ಹ್ಯಾರು ಹೋಲರ ॥

ಗರತಿಯರಿಗೆ, ತಾಯಿ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಬಾಳಜ್ಯೋತಿ ಅದರಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶ ದೊರೆತು, ಬಾಳ್ವೆ ಸುಲಲಿತವಾಗುವದು. ಉಳಿದ ಬಂಧುಗಳೆಂದರೆ, ಕೊಳ್ಳಿಗಳ ಸಮಾನ ಅವರಿಂದ ಕೊಳ್ಳಿಯಷ್ಟೇ ಉಪಯೋಗ. ಕೊಳ್ಳಿಗಳ

ಜ್ಯೋತಿಯ ಉದಾರತೆಯು ಎಂದಿಗೂ ಬಾರದು. ತಾಯಿಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಅವಳದೇ. ಹೃದಯದ ಪ್ರಣತಿಯನ್ನು ಉದ್ದೀಪನಗೊಳಿಸುವವಳು ಅವಳೇ.

ತಾಯಿಯು ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ವಸ್ತು. ಉಳಿದ ವಸ್ತುಗಳು ಕಳೆದರೆ ಅಥವಾ ನಾಶ ಹೊಂದಿದರೆ, ತಿರುಗಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಪಡಬಹುದು. ಒಮ್ಮೆ ಪರದೇಶಿಯಾದವರಿಗೆ ತಾಯಿ ಎಲ್ಲಿ ದೊರೆವಳು ? ಇದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದು, ಅಘಟಿತವಾದದ್ದು.

ಉಂಗೂರು ಉಡದಾರ ಮುರಿದರ ಮಾಡಿಸಬಹುದು ।
ಮಡದಿ ಸತ್ತರ ತರಬಹುದು । ಹಡೆದಂಥ ।
ತಂದೆ ತಾಯಿ ಎಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಯಾರ ॥

ಬಂಗಾರದಿಂದ ನಾನಾತರದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಅವಶ್ಯವೆನಿಸಿದಾಗ ಮಾಡಿಸಲು ಬರುವದು. ಒಂದು ಆಭರಣವನ್ನು ಕರಗಿಸಿ, ಹೊಸ ಆಭರಣವನ್ನು ಪುನಃ ಮಾಡಿಸಬಹುದು. ಮಡದಿ ಮಡಿದರೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬಳನ್ನು ಬಾಳಸಂಗಾತಿಯಾಗಿ ವರಿಸಬಹುದು ಆದರೆ ತಂದೆ ತಾಯಿ ?

ಹಿಪ್ಪಿ ಹೂವಿಗಾಗಿ ಹೆತ್ತ ತಾಯನ ಕೊಂದು ।
ಮತ್ತ ಕೋಗಿಲ ಮರನೇರಿ । ಕೂಗಿದರ ।
ಹೆತ್ತವ್ವ ಎಲ್ಲಿ ದೊರೆವಳು ॥

ತಾಯಿ ಇರುವಾಗ ಅವಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಅವಳು ನಮಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಬೆಟ್ಟದಷ್ಟು ಕಷ್ಟವನ್ನು ಮನ್ನಿಸದೆ, ಹುಂಬರಾಗಿ ಅಂಡಲೆದರೆ ಕೊನೆಗೆ ಆ ದುಡುಕಿನ ಫಲವಾಗಿ ಮಿಡುಕ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಹಾತಾಪಸಿ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ ಕನಕ ವೃಷ್ಟಿಯಾದದು ಭೂವನೇಶ್ವರಿಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ.

ಮಹಾಪುರುಷನಾದ ಶಿವಾಜಿಯು ಧರ್ಮರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದು ಜೀಜಾಮಾತೆಯ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಹಾಗು ಅಂಬಾಭವಾನಿಯ ಕೃಪಾ ಛತ್ರದಿಂದ.

— ಸಿರಿಗನ್ನಡಂಗೆಲ್ಗೆ ಹಿರಿಗನ್ನಡಂಗೆಲ್ಗೆ —

ಜಯತು ಜೈ ಭೂವನೇಶ್ವರಿ

ಹೀಗೆ ತಾಯಿಯು ಜಗದಲ್ಲಿಯ ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣೀಭೂತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

೮ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಬಂದುದು.

" ದತ್ತಕ ವಿಧಾನವು ಶಿವಲಿಂಗರುದ್ರ ಸರ್ಜರು ಜೀವಿಸಿರುವಾಗ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಸುಳ್ಳು. ವಿಧವೆ ಚೆನ್ನಮ್ಮನಿಗಾಗಲಿ ಅವಳ ಸೊಸೆಗಾಗಲಿ ದತ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬರಲಾರದು."

ಚೆನ್ನಮ್ಮ— (ಕೋಪನಿಟ್ಟುಸಿರುಗಳಿಂದ) ಅಂತೂ ಕೊನೆಗೆ ಘಾತವಾಯ್ತು. ಕಂಪನಿಯವರ ಕುಟಿಲನೀತಿಗೆ ಕಿತ್ತೂರು ಆಹುತಿಯಾಯ್ತು !............ಏನೇ ಆಗಲಿ. ಜೀವಿಸಿರುವವರೆಗೆ ನಾನು ಕಿತ್ತೂರಿನ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆ ಕೆಂಪು ಮೋತಿಯವರ ಕೈಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಾರೆ.......ಇನ್ನು ನಮ್ಮವರೇ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ ಮಾಡಿದರೆ............ನಮ್ಮದೇ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತ ಮಾಡಿದರೆ !

ನಿವೇದಕ— ಚೆನ್ನಮ್ಮನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಥ್ಯಾಕರೇ ತನ್ನ ದಂಡನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಪುಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಿ. ಪ್ರತಿನಿಧಿಯ ಕಡೆಗೆ ಕಿತ್ತೂರಿನಿಂದ ಸಂಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ವಕೀಲನನ್ನು ಕಳಿಸಿಯೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಥ್ಯಾಕರೇ ಸಾಹೇಬನ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಕಿತ್ತೂರಿನ ಖಜಾನೆಯನ್ನು ಕಾಯಲು ಬಂದರು. ಊರ ಶಾಂತತೆಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಥ್ಯಾಕರೆ ಜನರಿಂದ ಜಾಮೀನು ಬೇಡಿದರಂತೆ. ಚೆನ್ನಮ್ಮನ ಅಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕಿತ್ತೂರಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿಯೂ ಚಲಿಸದು ಎಂದು ಜನ ಥ್ಯಾಕರೇಸಾಹೇಬನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಅಕ್ಟೋಬರ ೨೨ನೆಯ ತಾರೀಖು ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಕೋಟೆಯ ಬಾಗಿಲಗಳನ್ನಿಕ್ಕಿ ಭದ್ರವಾಗಿರಿಸಿ ಸುಸಜ್ಜಿತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಥ್ಯಾಕರೇ ಸಾಹೇಬರ ದಂಡು ಹೊರಗೆ ಕಾದಿದೆ. ದೂತನು ಬಂದು ಚೆನ್ನಮ್ಮನಿಗೆ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಲುಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

ದೂತ— ಮಹಾರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಥ್ಯಾಕರೇ ಸಾಹೇಬರು ತಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದಿರುವರಂತೆ.

ಚೆನ್ನಮ್ಮ— (ಸ್ವಗತ) ಕಂಪನಿಯವರ ಕುಹಕವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತಾವ ಮೋಸ ನನಗಾಗಿ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಿದೆಯೋ ! ಶಿವಾಜಿ ಅಫಝುಲಖಾನರ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಇತಿಹಾಸ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಮತ್ತೆ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲೇ ? ಈ ಸಂದರ್ಶನದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜ್ಯದ ಆಗುಹೋಗುಗಳು ಅಡಗಿದ್ದರೆ! ಆದುದಾಗಲಿ. (ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ) ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ನೋಡಲು ಸಮಯವಿಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿಸು.

ದೂತ— ತಾಯಿಯವರ ಅಪ್ಪಣೆ (ನಿಷ್ಕ್ರಮಣ)

(ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯದ ಗಜಬಿಜಿ) " ೨೦ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆಯದಿದ್ದರೆ, ಕೋಟೆಯನ್ನೊಡೆದು

ಒಳಸೇರುತ್ತೇವೆ," ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷ ಸೈನಿಕರ ಕೂಗು ಕೋಟೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲೀಷರ ತೋಫಿನಿಂದ ಕೋಟೆಯ ಬಾಗಿಲು ಒಡೆದು ಪುಡಿಯಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷ ಮುಂದಳಕ್ಕೂ ಕಿತ್ತೂರಿನ ಸೈನಿಕರಿಗೂ, ಯುದ್ಧವಾಗಿ ಕಿತ್ತೂರಿನ ಸೈನಿಕರು ಬ್ರಿಟಿಷ ದಳವನ್ನು ಇಬ್ಭಾಗಿಸಿ ಹಿಂದ ಕ್ಕಟ್ಟಿದನು. ಥ್ಯಾಕರೇ ಸಾಹೇಬನೇ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದ. ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ರಾಣಿ ಅಶ್ವಾ ರೂಢಳಾಗಿ ಹೊರಬಂದಳು. ರಾಣಿಯ ಪೈಗಾವಲಿಗಿದ್ದ ಅಮಟೂರ ಬಾಳಪ್ಪ ಕೂಗಿಕೊಂಡ.)

ಬಾಳಪ — ತಾಯೀ ತಾಯೀ ವೈರಿಗಳ ತುಬಾಕಿಗಳು ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೇ ಗುರಿಯಾಗಿವೆ· ತಡಬೇಡ ತಾಯೀ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿರಿ.

ಚೆನ್ನಮ್ಮ— (ಆವೇಶದಿಂದ) ನುಗ್ಗು, ಮುನ್ನುಗ್ಗು, ವೀರನಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ ಮಡಿ.

ನಿವೇದಕ— ಬಂದೂಕಿನ ಗುಂಡು ಹಾರಿತು. ಥ್ಯಾಕರೇ ಸಾಹೇಬನ ರುಂಡ ಕೆಳಕ್ಕುರುಳಿತು. ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತಕರು ಆನೆಯ ಕಾಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಜಬ್ಬಿಯಾದನು. ಕೈಸೆರೆಯಾದ ಬ್ರಿಟಿಷ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಿತ್ತೂರಿನ ಸೈನಿಕರು ತಂದು ರಾಣಿಯ ಎದುರು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಚೆನ್ನಮ್ಮ—(ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ) ಏನು ನಿಮ್ಮ ಶೌರ್ಯ ! ಕಿತ್ತೂರಿನ ಸೈನಿಕರ ಶೌರ್ಯ ; ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೇ ! ಹೋಗಿರಿ " ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಇಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಅವರ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿ ಸಿರಿ. ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏನೂ ತೊಂದರೆಯಾಗದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿರಿ."

ನಿವೇದಕ— ಡಿಸೆಂಬರ ೩ನೆಯ ದಿನ ಕಿತ್ತೂರು ಕದ ನದ ಕಣವಾಯ್ತು, ಕಮಿಶನರ್ ಚಾಪ್ಲಿನ್ ದೊರೆ ಕಿಡಿಕಿಡಿ ಯಾಗಿ, ನುರಿತ ಸೈನ್ಯ ಬಲದೊಡನೆ ಏರಿಬಂದನು. ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದಳು.

ಚೆನ್ನಮ್ಮ—ಕಿತ್ತೂರಿನ ಪ್ರಜೆಗಳೇ, ರಾಜ್ಯದ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಸೈನಿಕರೇ, ಮಹಾಸಾಮಂತರೇ, ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೇ ಕಿತ್ತೂರಿನ ಗೌರವದ ರಕ್ಷಣೆಯಭಾರ ನಿಮ್ಮದಿದೆ. ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಗೌರವ ಯಾವುದಿದೆ ? ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಧವಲ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಕಲಂಕ ತಟ್ಟದಂತೆ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಕಲಿತನ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಡಗಿದೆ. ಶಿರಿಗಳಿಂದ ಹೊರ ಬೀಳುವ ಹರಿತಾದ ಖಡ್ಗಗಳು ಅರಿಗಳ ಶಿರಗಳನ್ನು ಪರಿಪರಿ ಹೊಟ್ಟಲಿ ! ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಿಮ್ಮವಳು : ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದ ಕಲಂಕ ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆ ತಟ್ಟದಿರಲಿ. ವೀರರೇ, ಭುಜಬಲ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಗಳೇ ಏಳಿರಿ ! ನುಗ್ಗಿರಿ !! ಮುನ್ನುಗ್ಗಿರಿ !!!

(ಚೆನ್ನಮ್ಮ ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ, 'ಜಯಭುವ ನೇಶ್ವರಿ ' ಕೂಗು ರಣರಂಗವನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು.)

ನಿವೇದಕ— ಅಕ್ಷಯ ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳಗು ತ್ತಿದ್ದ ಕಿತ್ತೂರಿನ ಅಶ್ವಾರೂಢಳಾಗಿ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಬರೆಯಿಂದೆ ಳೆದು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದಳು.

(ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗಗಳ ತಾಕಲಾಟ ಗಜಿಬಿಜಿ)

"ಚಂಡಿಯೋ, ಚೌಡಿಯೋ, ಮಾರಿಯೋ, ಮಸಣಿಯೋ ! ಖಂಡಿತ ಮಾನವಳಿವಳಲ್ಲ ಗಂಡುಗಲಿಗಳ ಮಿಾರಿ ರುಂಡವ ತರಿವಳು, ಮಹಾಮಾಯಿಯಲ್ಲದೆ ಬ್ಯಾರಲ್ಲ ! ಪುಂಡ ರಕ್ಕಸರ ಹಿಂಡು ಮುರಿದ ಚಾಮುಂಡಿಯೆ ಈಕೆಯು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ ! ಚಂಡ ಪ್ರಚಂಡರ ತಂಡವೆ ಕುಂದಿತು. ಎಂಬುವ ಶಬ್ದವೆ ಕಣವೆಲ್ಲ"

ನಿವೇದಕ— ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯಿಂದ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಗಕ್ಕನೆ ನಿಂತಳು. ತೋಫಿನ ದಳದವರು ಉಪಾಯ ಗಾಣದಾದರು. ಮದ್ದಿನಲ್ಲಿ ಬೆರಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕದನದ ಕಣ ರಕ್ತದ ಮಡುವಾಯ್ತು.

ಚೆನ್ನಮ್ಮ— (ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟಳು) ಘಾತವಾಯ್ತು ! ನಮ್ಮವರೇ... ನಮ್ಮವರೇ ಘಾತಮಾಡಿದರು !

ನಿವೇದಕ— ಚೆನ್ನಮ್ಮ ನೊಂದುಕೊಂಡಳು. ಕೂಡಲೆ ಜರಿಗಿಂಡಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಸಂಗೊಳ್ಳಿಯ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಧಾವಿ ಸಿದಳು. ಬ್ರಿಟಿಷ ಸೈನಿಕರು ಬೆನ್ನತ್ತಿ ಮುತ್ತಿದರು. ಕಿತ್ತೂರಿನ ರಾಣಿ ಸೆರೆ ಸಿಕ್ಕಳು. ಕೋಟೆ ಬಿದ್ದಿತು. ನಾಡು ವಶವಾ ಯಿತು ! ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬೈಲಹೊಂಗಲದ ಕೋಟೆ ಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಬದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಿತ್ತೂರಿನ ರಾಣಿ ಸ್ವಾಂತತ್ರ್ಯ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತ ಮಾಡಿದ ಗುಪ್ತ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ನಿಷ್ಫಲ ವಾಯ್ತು. ಕಿತ್ತೂರಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪುನಃ ಪಡೆಯಲು ಹೋರಾಡಿದ ರಾಯನಾಯಕನೂ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕ. ಕಿತ್ತೂರಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ಹೇಳ ಹೆಸರಿಲ್ಲದಾಯ್ತು. ಕಿತ್ತೂರಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಮಲಪ್ರಭೆ ಇನ್ನೂ ಹರಿ ಯುತ್ತಿದೆ. ಚೆನ್ನಮ್ಮನ ಶೌರ್ಯದ ಕುರುಹಿನ ಥ್ಯಾಕರೇ ಸಾಹೇಬನ ಗೋರಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಎತ್ತರವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಅದರ ಸುತ್ತು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮನ ತೋಟ ಬೆಳೆದು ಮುತ್ತಿದೆ.

* ಅ. ಭಾ. ಆಕಾಶವಾಣಿ ಧಾರವಾಡದಿಂದ ಬಿತ್ತರಗೊಂಡುದು.

ಅಕ್ಕನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ

ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ಸೋದರ ಸೋದರಿಯರೆ! ಹದಿನಾರು ವರುಷದೊಳಗಿನ ನೀವುಗಳೆಲ್ಲ, ಅಕ್ಕನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ' ಗೆ ಓಲೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬಹುದು; ಮತ್ತು ನೀವೇ ಬರೆದ ಸಣ್ಣ ಕತೆ, ಕವನ, ಆಟ ನೋಟ ಇವುಗಳನ್ನೂ ನಾವು ಆದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ನೀವೇ ತೆಗೆದ ಅಂದವಾದ ಚಿತ್ರವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನೂ ಮೂಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ನೋಡಿ, ಮೊದಲು ನೀವು ಎರಡಾಣೆ ಕೊಟ್ಟ ' ಅಕ್ಕನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ'ಗೆ ಮೆಂಬರ ಆಗಿಬಿಡಿ; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡಾಣೆಯ ಅಂಚೆಯ ತಿಕೀಟು ಇಟ್ಟು, ಕೆಳಗೆ ಇದ್ದ ಮಾದರಿಯ ಫಾರ್ಮಿನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ವಿಳಾಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬರೆದು, ಪಾಕೇಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಕಳಿಸಿಬಿಡಿ. ' ಅಕ್ಕನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ'ಗೆ ಈಗಲೇ ಎಷ್ಟೋ ತಮ್ಮ ತಂಗಿಯರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಈ ಸಾರೆ ಸಹ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಭಾವಚಿತ್ರದ (ಬ್ಲಾಕ) ಕಳಿಸಿದರೆ,ಅದನ್ನೂ ಅವರ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಚ್ಚುಹಾಕಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಬಹುದು.

ಅಕ್ಕನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ

ವೀರಮಾತಾ ಕಾರ್ಯಾಲಯ,

ವನಿತಾಸೇವಾ ಸಮಾಜ ಧಾರವಾಡ.

ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರವೇಶಪತ್ರದ ಮಾದರಿ.

ಸದಸ್ಯನ/ಳ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು ....

ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಓದುತ್ತಿರುವ ಶರಗತಿ..........

ಅಲ್ಪ ಪರಿಚಯ..........

ಪೂರ್ಣ ವಿಳಾಸ..........

..........(ಮನೆ ನಂಬರ ಸಹಿತ)..........

೨ ಆಣೆ ಸದಸ್ಯತ್ವದ ಫೀಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅಕ್ಕನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಸದಸ್ಯನಾ/ಳಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ತಾರೀಖು ....

ಸಹಿ

ಈ ತಿಂಗಳ ಹೊಸ ಸದಸ್ಯರು—

೧. ಪುಂಡಲೀಕ ಅ ಕೊಡಕೊಳ್ಳುವರ ಹಾವೇರಿ, ವಯಸ್ಸು ೧೫ ವರ್ಗ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ೪, ಪರಿಚಯವನ್ನೇನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ.

೨. ಪ್ರಭಾಕರ ಹೆಗಡೆ ದೊಡ್ನಳ್ಳಿ, ವಯಸ್ಸು ೮, ವರ್ಗ ಕನ್ನಡ ೪. ಓದಿನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ, ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸವು ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ! ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ಅಕ್ಕನಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ಇವನ ಓದಿನ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಆಸಕ್ತಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

೩. ಚಂದ್ರಕಲಾ ಗಂಗಾವತಿ ವರ್ಷ ೭, ವರ್ಗ ೨ ಇವಳಿಗಾದರೂ ಓದಿನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ. ಆದರೆ ಓದಿಗಿಂತ ಚೇಷ್ಟೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವ ಮೂಲಕ ಓದು ಅಷ್ಟಾಗಿ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿಲ್ಲವಂತೆ.

೪. ಸುವರ್ಣ ಅ. ಭೇಂಡೆ ಮುಂಬಯಿ ವರ್ಷ ೫, ವರ್ಗ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ವಿಚಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವತಃ ನೃತ್ಯ ಮಾಡುವ ಹಂಬಲವಿದ್ದರೂ ಮಾಡಲು ಬಲು ನಾಚಿಗೆಯಂತೆ. ಹಾಗೆಂದು ತಾನೇ ತನ್ನದೇ ಆದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾಳೆ ಈ ಮುದ್ದು ಹುಡುಗಿ. ಆದರೆ ನಡೆದಾಡುವಾಗ ಮಾತಾಡುವಾಗ ಸಹ ನೃತ್ಯ ಭಂಗಿಯಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

೫. ಕು. ಮೋಹನ ಭಟ್ಟ, ವರ್ಷ ೫, ವರ್ಗ— ಬಾಲವಾಡಿ. ಈಗಲೇ ಅ, ಆ, ಇ, ಈ ಚನ್ನಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಕೋಪ ಬಂದಿತೆಂದರೆ ಅವನು ಓಡಿ ಬಂದು ನೆಲಕ್ಕಪ್ಪಳಿಸಿ, ಕಾಲು ಎರಡೂ ಬದಿಗೆ ಚಾಚಿ, ರಪರಪ ಬಡಿಯುತ್ತಾ ಕೆಂಪಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಅಳುವಾಗ ನೋಡಬೇಕು ಇವನ ಸೌಂದರ್ಯ. ಅದೇ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲೇ ಹಿರಿಯ ಹುಡುಗಿಯರು ಗೇಲಿ ಮಾಡಿ ಅವನಿಗೆ ನಗೆ ಬರುವಂತೆ ಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ, ಬಾಯಿಯಲ್ಲೇ ನಗುವಾಗ ನೋಡಬೇಕು ಇವನ ಬಿನ್ನಾಣ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬರೆಯೆಂದು ನಿನ್ನೆ ತಾನೇ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಪುಟ್ಟ ಫೋಟು ಭಟ್ಟ.

ಸದಸ್ಯರ ಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ—

ಪ್ರಿಯ ಸೋದರ ಸೋದರಿಯರೇ,

ಈ ಎರಡು ಮೂರು ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ ಕೆಲವು ಅನಿವಾರ ಅಡೆತಡೆಗಳ ಮೂಲಕ ವೀರಮಾತೆಯು ನಿಮ್ಮಾರ ಕೈಯ್ಯೂ ಸೇರಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿಮ್ಮ ಕೈಸೇರಬಹುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ನಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರವೆಲ್ಲವೂ ಕಟ್ಟಾದಂತಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಸ್ಸಾರೆಯಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸೋಣವಲ್ಲವೇ ?

ಮೊದಲಿನಂತೆ ಇನ್ನು ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಸೋದರ ಸೋದರಿಯರಿಂದ ಅಕ್ಕನಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಹೊಸ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಮಾಡಲು ಫಾರ್ಮ ತುಂಬಿ ಕಳಿಸಲು ನೆರವಾಗುವಿರಲ್ಲವೆ ? ಒಗಟು, ಉತ್ತರ, ನಗೆಹನಿ, ಸ್ಪರ್ದೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಭಾಗವಹಿಸುವಿರಿ ತಾನೆ ? ಈ ಸಾರೆ ತಮ್ಮ ತಂಗಿಯರಿಂದಲೇ ರಚಿತವಾದ ಯೋಗ್ಯ ಸ್ಪರ್ದೆ, ಒಗಟುಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ಸಾರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪುಟ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗೆ, ನೀವು ಗಜಾನನನ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಹೇಗೆ ಆಚರಿಸಿದಿರಿ, ಬರಲಿರುವ ನಾಡಹಬ್ಬಕ್ಕಾಗಿ ಏನೇನು ತಯಾರಿ ನಡೆಸಿರುವಿರಿ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರಿ. ಗಜಾನನನ ಮೇಲೆ ಕವನಗಳನ್ನು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಬರೆದು ಕಳಿಸಿರಿ, ಹಾಂ ! ಇದರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಲೇಖನಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಸಂಧಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ ತಿಳಿಯಿತೇ ?

ಇತಿ ನಿಮ್ಮ ಸತ್ರಾಗಮನದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವ

ನಿಮ್ಮ ಹಿರಿಯಕ್ಕ.

ಆರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯ

ಲೇ— **ಗೋಪಾಲ ಸೀ. ಭಟ್ಟ ಸುಗಾವಿ.**

ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಜೀವಿಯೂ ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೆಯೇ ವಿನಃ ದುಃಖವನ್ನು ಬಯಸುವದಿಲ್ಲ. 'ಸುಖ' ಎನ್ನುವ ಈ ವಸ್ತುವು ಮೂಲತಃ ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ಅದು ನಮಗೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಸುಖವನ್ನೇ ಇಷ್ಟಪಡುವದು ಸಹಜ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ ಆಗಿದೆ; ಪರಂತು ಅದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕಾದರೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡವರು ಅತಿ ವಿರಳ. ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಲಹೀನರೂ ಹಾಗೂ ಬುದ್ಧಿಶೂನ್ಯರೂ ಆದ ಅನೇಕ ಜನವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮಹಾಶಯರು ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಈ 'ದುರ್ದೆಸೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಇಂದಿನ ಸಿನೇಮಾ ಪ್ರಪಂಚವೆಂದು ನಾನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಸ್ವಾನುಭವದಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಸಾರಿಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರಲ್ಲವೇ; ಚಲನಚಿತ್ರ ತಯಾರಕರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಭಾವಕಾರೀ ಚಿತ್ರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರಿ ಎಂದು ಬಿನ್ನಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಿನೇಮಾವನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಗಿ ಹೋಯಿತಂತೆ. ಅವರು ನೋಡಿದ್ದು "ಸತ್ಯ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ" ಎಂಬ ಚಲನಚಿತ್ರವಾಗಿತ್ತಂತೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಹರೀಶ್ಚಂದ್ರನು ಸತ್ಯಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಎಂಥ ಅದ್ಭುತವಾದ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದನು, ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪೂಜ್ಯ ಬಾಪೂಜಿಯವರೂ ಕೂಡ ಸತ್ಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರಂತೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ಅವರು ಸುಳ್ಳಾಡುವದನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟರಂತೆ. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತಾ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ಎಂದು ಅನಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹಾಗೂ ಸತ್ಯ ಅಹಿಂಸೆ ಎಂಬ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಲುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರತವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿಸಿದರು ಅರ್ಥಾತ ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದರು, ನಿಜ. ಆದರೆ ಇಂದಿನ ತರುಣರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದರ ವಿರುದ್ಧ ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯು ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ದುರ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂದಿನ ಬಾಲಕಬಾಲಿಕೆಯರಿಗೆ ಸಿನೇಮಾವೆಂದರೆ ಅತಿ ಹಿಗ್ಗು. ಸಿನೇಮಾ ಎಂದರೆ ಊಟ ಉಡಿಗೆ ನಿದ್ದೆಯನ್ನು ಕೂಡಾ ಬಿಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೆ. ೬-೮ ವರ್ಷದ ಮಗು ಹಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸಿನೇಮಾದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಹಟ ಮಾಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೃಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾಪ! ಅದಾದರೂ ಏನು ಮಾಡುತ್ತವೆ? "ಸಂಗತಿ ಸಂಘ ದೋಷ" ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಅವರ ಪಾಲಕರ ಚಟಗಳೇ ಅವರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಅಂತೂ ಇಂದಿನ ಸಮಾಜವು ದುರ್ಗತಿಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತ ಹೊರಟ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಸಿನೇಮಾ. ಉಕ್ಕುತ್ತಿರುವ ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುದುಕರಂತೆ ತೋರುವ ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತ ದುಶ್ಚಟಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸಿನೇಮಾವನ್ನು ನೋಡುವದರಿಂದ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಚೋರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವದು; ಬೀಡಿ ಸಿಗಾರೇಟುಗಳನ್ನು ಸೇದುವದು, ಚಹಾ ಕಾಫಿ ಮುಂತಾದ ಪೇಯಗಳನ್ನು ಕುಡಿಯುವದು, ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ಮೀರುವದು. ವಿದ್ಯೆ ಶೂನ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಶೃಂಗಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮುಖದ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಮೆರೆಯುವದು. ಉಡಾಳರಾಗುವದು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಹೇಸು ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದೆಂತು?

ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ,ತ್ರಿಲೋಕ ವಂದ್ಯನೂ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಅವನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಿಯಮ ಗಳನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

(೧) ಪವಿತ್ರ ಮಾತೃಭಾವ ದೃಷ್ಟಿ.
(೨) ಬೇಗನೇ ಮಲಗಿ ಬೇಗನೇ ಏಳುವದು
(೩) ದುಃಶ್ಚಟಗಳಿಂದ ದೂರಾಗಿರುವದು.
(೪) ಸತತ ಕಾರ್ಯನಿರತನಾಗಿರುವದು.
(೫) ಪ್ರಾತಃಶೀತ ಜಲಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡುವದು.
(೬) ನಿಯಮಿತ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡುವದು.
(೭) ಸಾದಾ ಜೀವಿಯಾಗಿರುವದು.
(೮) ಶುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಸಾದಾ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುವದು.
(೯) ಸ್ವಚ್ಛ ವಾಯು ಸೇವನೆ ಮಾಡುವದು (walking)
(೧೦) ಮನೋನಿಗ್ರಹಿಯಾಗಿರುವದು.

ಈ ವರೆಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಹಾನಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ಎಲ್ಲ ನಿಯಮ ಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಹೋದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸುಖಿಗಳೂ ಆರೋಗ್ಯ ವಂತರೂ ದೀರ್ಘಾಯುಷಿಗಳೂ ಆಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ದಿನ ಮಾಡುವದು ನಾಲ್ಕುದಿನ ಬಿಡುವದು ಮಾಡಿದರೆ ಏನೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ ವೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿ ಸುತ್ತ ನಡೆದಾಗ ತಿಂಗಳು ಅಥವಾ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ಬದಲಾವಣೆ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಕ್ರಮೇಣ ಅವರು ಸುಧ ಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆನ್ನುವ ಮಾತು ನಿಶ್ಚಯವೂ ಸತ್ಯ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ನಿಯಮಗಳು ಒಂದು ಬಿಲ್ಲಿಯ ಖರ್ಚ ದಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹು ಗಿದೆ, ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಯಮವು ಲಕ್ಷಗಟ್ಟ ರೂಪಾಯಿ ಬಾಳುವಷ್ಟು ಬೆಲೆವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತವೆ. "ಶರ ಮಾಧ್ಯಂ ಖಲುಧರ್ಮಸಾಧನಂ" ಎನ್ನುವಂತೆ ಶರೀರ ಸ ತ್ತನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅತಿ ಮಹತ್ವವಾದ ನಿಯಮಗ ಗಿರುತ್ತವೆ. ಕೊನೆಗೆ ಎಂಥ ಕಾರ್ಯ ಬಂದರೂ ಹೆದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯು ಅವರಲ್ಲಿ ಸಹಜವ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಆಗಿ ಹೋದ ವ್ಯಕ್ತಿಗ ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಮಹಾ ವ್ಯ ಯೆಂದು ಹೆಸರಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೂ ಇಂಥವ ದಲೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕಾರ್ಯವು ಸಾಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಮತ ಈ ರೀತಿಯ ಜನರು ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ಭಗವ ನಿಗೂ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ.

— ಜೈ ಜಗತ್ —

ನಗೆಹನಿ

೧. ಹೆಂಡತಿ— ಏನ್ರೀ ನೀವು ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಗ್ಯಾಸ ಹೊತ್ತಿದ್ದಿರಂತೆ ಆಹುದೇ ?

ಗಂಡ— ಆ ಗ್ಯಾಸಿಗೆ ಪಿನ್ನು ಮಾಡಾಕ ನೀನೇ ಬಂದಿದ್ದಿಯಲ್ಲ, ನೆನಪಿಲ್ಲವೇನೇ ?

೨. ಗುರುಗಳು— ರಂಗಾ ಗುರುವಾರ ಹೇ ಪಾಠ ಯಾವದು ?

ರಂಗ— ನೀವೇ ಹೇಳಿದ ಪಾಠ ನೀವೇ ಮರೆತಿರಾ-

—ಪು. ಅ. ಕೊಡಕೊಳ್ಳ

ಟಿಕೆಟ್ ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರಯಾಣ

ಲೇ : ಚಿದಂಬರ ಕುಲಕರ್ಣಿ.

ಆನೆಗೆ ಆನೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬಾಲಕ್ಕೆ ಬಡಿದಾಡುವರು ಕೆಲವು ಜನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವಿದ್ದರೂ ವಿಲಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವರೇ ವಿನಃ ತಮಗಾಗಿಯೇ ಆಗಲಿ ಸದ್ವಿನಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವವರು ತೀರ ಕಡಮೆ.

ಇಂಥ ಜನರಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ಕೇಶವನೊಬ್ಬ. ಅವನಿಗೆ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯು ಇರದಿದ್ದರೂ ಚೈನಿಗೆ, ಡ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಕೊರತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಚನ್ನಾಗಿ ಡ್ರೆಸ್ಸು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂಜೆಯ ಮುಂದೆ ಹೊರಹೊರಟನೆಂದರೆ ಎಡಕ್ಕೆ ಬಲಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ನೋಡುವ ಜನ ಬಹಳ. ಅವನ ಅರಿವೆಯನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಹಿಗ್ಗಬೇಕು. ಅಂದು ಅವನಲ್ಲಿ ರೊಕ್ಕ ಕೇಳಿದರೆ Cleen soot empty pocket ಎಂದು ಹೇಳುವ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಆವನನ್ನು ನಾವು ಅಂದೇ ಮಾತಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು. ಅಂದರೇನೇ ಹಾದಿಯೊಳಗಿರುವ ಆಸಾಮಿ, ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಚಟವೇನಂದರೆ ಪ್ರವಾಸಮಾಡಿ ಪರಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಿನೇಮಾ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುವದು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಎಷ್ಟೋ ಸಾರೆ ಕಷ್ಟ ಬಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೂ ಸಿನೇಮಾ ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪಿಸುವವನಲ್ಲ. ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ೮ ಆಣೆ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಹೋಗುವಾಗಲೂ without ticket ಮತ್ತು ಬರುವಾಗಲೂ without ticket ಅಲ್ಲಿ III classಗೆ ಹೋಗಿ (ಯಾಕಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಗುರುತಿನವರು ಇರುವದಿಲ್ಲ). ೧ ಆಣೆ ಚಹ ಕುಡಿದು ೧ ಆಣೆ ಪ್ಲಾಟಫಾರ್ಮ ತಿಕೆಟು ಕೊಂಡು ಸ್ಟೇಶನ್ನಿನೊಳಗೆ ಬಂದನೆಂದರೆ ತೀರಿತು. ನೆಟ್ಟಗೆ ಊರು ಸೇರುವಂತೆಯೇ. ಇನ್ನೊಂದು ಸುದ್ದಿ ಏನಂದರೆ ಅವನು ಮಹಾ ಘಾಟಿ ಚಾಲಾಖಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅದು ಯಾವ ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದನೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ಗಾಡಿ cabin ಹತ್ತಿರ ಬರುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ತೀರಿತು ಆಗಲೇ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಹಾರಿ, ಗಾಡಿ ಸ್ಟೇಶನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವದರಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಸ್ಟೇಶನ್ನಿನ ಹೊರಗೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ಎಷ್ಟೋ ಸಾರೆ ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಂದಾದರೂ ನೀನು ತಲೆ ಒಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಕಾಲು ಮುರಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ನನ್ನನ್ನೇ ಗೇಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ತಿರುಗಿ ನನಗೆ ಮಾತಾಡುವದಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಬಂತು. ಅಥವಾ ದೇವರೆ ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಿದ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಒಂದುಸಾರೆ ಯಾವದೋ ಮನೆಗೆಲಸದ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಅವನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಸಂಗಡ ಅದೇ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಮೇರೆ ಇಲ್ಲ, ಕೆಲಸವೆಂದರೆ ಇಷ್ಟೇ; ಅವರ ಸಂಗಡ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಿರುಗಿ ಬರುವದು, ಆಯಿತು. ಜಂಬದ ಕೋಳಿ ಹೊರಟ ಹಾಗೆ ಹೋದ. ಅವರ ಊರು ಮುಟ್ಟಿದ. ತಿರುಗಿ ಹೊರಡುವದು ಬೇಗ ಆಗಲಿಲ್ಲ, ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೆ. ಆ ಊರಿಗೆ ಯಾರೊ ಒಬ್ಬರು ದೊಡ್ಡ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಊರೆಲ್ಲ ಅತಿ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲಿನ ಎಷ್ಟೋ ದಿನದ ಕೊಳೆಯು ಹೋಗಿ ಅಂದು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿದ್ದವು. ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳೂ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿದ್ದವು. ಮೂಲೆಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ನೋಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮಾತಿರಲಿ! ಮತ್ತು ತಳಿರು ತೋರಣಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ಆಫೀಸು ರಸ್ತೆಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು, ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೇ ಮಾನ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಶಹರದ, ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದರಂತೆ, ಅದರಂತೆ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಆಗಮನವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಅವರ ಸಿಂಹಾವಲೋಕನವು ನಡೆದಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಊಲ್ಲ ಜನರಲ್ಲಿಯೂ ಅಂದು ಚಟುವಟಿಕೆ ಇರಲೇ ಬೇಕಲ್ಲವೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಗರರಕ್ಷಕ ಪೋಲೀಸರು, ಪ್ರತಿದಿನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೂಟುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣದ ಪೋಲಿಸರು ಅಂದು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಸಂದಿ ಹೊರಳುವಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು

ಇದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅಂದು ಎಲ್ಲ ಡಿಪಾರ್ಟಮೆಂಟ ನಲ್ಲಿಯೂ Special duty and very strict.

ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಪ್ರೋಸೆಶನ್ ಮುಗಿಸಿ ಅಂದರೆ ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ ಮುಗಿಸಿ ತಮಗಾಗಿ ಕಾದಿಟ್ಟ ಬೈಲಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹಂದರದ ಕೆಳಗೆ ಗಾರ್ಲ್ಯಾಂಡ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ ಕೆಲವುವೇಳೆ ಜನರಿಗೆ “ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದದ್ದೇ ಇದೆ. ಆದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನೇನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ ”ಎಂದು ಏನೇನೋ ಹೇಳಿ ಭಾಷಣ ಮುಗಿಸಿದರು ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತೆ. ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಕೇಶವ ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ. ಆದರೂ ಸಿನೇಮಾ ನೋಡಲು ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಜೆ ಏಳುಏಳೂವರೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಇನ್ನು ತಿರುಗಿ ಊರಿಗೆ ಬರಬೇಕು, ಟ್ರೇನು ಸರಿಯಾಗಿ ೮ ಘಂಟೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಿತ್ತು ಅಂತೂ ಸ್ಟೇಶನ್ನಿಗೆ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಅಂದು ಇವನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಷಾದಕರವೇ ಇರಬೇಕಲ್ಲವೆ ! ಅಂದು ಅಲ್ಲಿಯೂ Special chekking ಇತ್ತು. ಮೊದಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆದರಿದ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತದೆ, ಟಿಕೆಟು ತೆಗಿಸಿಬಿಡೋಣವೇನು ? ಎಂದು ತನ್ನ ಷ್ಟಕ್ಕೇ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅಂದು ಗಾಡಿ ಖರ್ಚು ತನ್ನದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಚಹಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕಾಣೆ ಬಂದಿದ್ದವು. ಆದರೂ ಅವನ ಕೆಟ್ಟ ಮನಸ್ಸು ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಏನೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ೧ ಆಣೆ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ಲಾಟಫಾರ್ಮ್ ತಿಕೀಟು ಕೊಂಡು ಗಾಡಿ ನಿಲ್ಲುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅಗಲೇ ಇಬ್ಬರು Ticket checker ಸು ತನ್ನ ಬರುವಗಾಡಿಗೆ ಕಾದು ನಿಂತಾಗಲೇ ಅವನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ನಡುಗು ಹುಟ್ಟಿತು. ಆದರೂ ಸಾಹಸಮಾಡಿ ಹೋದ. ಗಾಡಿಬಿಡಲು ಗಂಟೆಬಡೆಯಿತು. ಗಾಡಿಯೂ ಸಿಳ್ಳು ಹಾಕಿತು. ಆದರೂ ಟಿ. ಚಕ್ಕರ ಇನ್ನೂ ಪ್ಲಾಟಫಾರ್ಮ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದರಿಂದ ತಾನೂ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಗಾಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಗದಿಂದ ಹೋಗತೊಡಗಿತು. ಚಕ್ಕರು ಬೇರೆ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿದರು, ಓ ದೇವರೇ ಎಂದು ಲಗು ಬೇರೆ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ. ಕೆಲವು ಹೊತ್ತು ಹಾಗೇ ಕಳೆಯಿತು. ನಡುವೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಟೇಶನ್ ಬರುವದು ಇನ್ನೂ ಬಹಳ ದೂರ ಇತ್ತು, ಎಂದು ಆರಾಮ ಕುಳಿತ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಂತೆ. ಆದರೂ ಕಳ್ಳನ ಮನಸ್ಸು ಹುಳ್ಳುಳ್ಳಗೆ ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಲ್ಲವೇ ? ಅವನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಧಡ್ ಧಡ್ ಬಡಿತ ಜೋರಿನಿಂದ ಇತ್ತೇ ಇತ್ತು. ಇಷ್ಟಾಗುವದರಲ್ಲಿಯೇ ಯಾಕೋ ಗಾಡಿಯ ವೇಗ ನಿಂತಿತು. ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೇ, ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಪೂಲ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೊರಗೆ ಇಣಿಕಿ ನೋಡಿದ ಚಕ್ಕರು ತನ್ನ ಡಬ್ಬಿಗೆ ಬರುವದು ನೋಡಿ ಎದೆ ಝಲ್ಲೆಂದಿತು ಇನ್ನೊಂದು ಬಾಜುವಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಇಳಿಯಬೇಕೆಂದ ಜೋರಿನಿಂದ ಹೋದ. ಆದರೆ ಅದೃಷ್ಟ, ಆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕೀಲಿಬ ದಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ticket checker ಒಳಗೆ ಬಂದೇ ಬಂದ ಗಾಡಿಯು ವೇಗವಾಗಿ ಚಲಿಸಹತ್ತಿತು. ಆಗಲೇ ರಾಯ ಮೋರೆ ಕೆಂಪೇರಿತು. ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡರ ಚಳಿ ಬಂದ ಗಿತ್ತು. chekker ಬಂದವನೆ chekking ಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಇವನದು ಎರಡನೇ ನಂಬರ ಆಗಿತ್ತು, ಏನು ಮಾಡುವದ ಎಂದು, ಏನೋ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಹೋದ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿ ಗಳಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರೇಲ್ವೆ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಇಂ ವರ ಚೆರ್ಕೈ ತಿಳಿಯದೆ. ಅವ ನೆಟ್ಟಗೆ Don't bluf m if you dont have ticket give me extr charge ಎಂದ. ಅನಿರ್ವಾಹಪಕ್ಷ ಬಂತು. ಕಿಸಿಯೆಲ್ಲ ಹುಡು ದರೂ ಇನ್ನೂ extra charge ಗೆ ೪ ಆಣೆ ಕಡಿಮೆ ಬೀಳ ತ್ತಿತ್ತು. ಇಷ್ಟೇ ಇವ I am very sorry ಎಂದ ಎಷ್ಟೇಹೇಳಿದರೂ ಅವ ಅಧಿಕಾರಿ, ಏನೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಇದ್ದಷ್ಟೆ ರೊಕ್ಕಾ ಇಸಿದುಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ನಿಲ ಣವೇ ನೀನು ಇಳಿಯುವ ನಿಲ್ದಾಣ. ಅಲ್ಲಿ ಇಳಿದ ನನ್ನನ್ನು ಬೆಟ್ಟಿಯಾಗು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆಗಲೇ ನಿಂ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಹೊರಟೇ ಹೋದ. ಅ ಹೊರಟುಹೋದ ಮೇಲೆ ಈ ಆಸಾಮಿ ದೊಡ್ಡ ಶ್ವಾಸ ತೆಗೆದ ಕೊಂಡ. ಆಗಲೇ ಯೋಚನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇನ ಹೇಗೆ ಮಾಡುವದು ? ನಮ್ಮ ಊರಲ್ಲಿಯೇ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆದ ಅವಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ ಕಾರಣ ಪ್ರತಿಸಲದಂತೆ ರಾ ಯಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಹತ್ತಿರವೇ ಜಿಗಿದುಬಿಡೋ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೆ ಅವನ ಕಾಲುಗಳು ಬಾಗಿ ಹತ್ತಿರ ಹೋದವು.

ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಕಳೆಯಿತು. ಊರು ಸಮೀ ಬಂದಂತೆ ಹೃದಯದ ಬಡಿತವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗ ಹತ್ತಿತು, ಅಂತ ಇಂತೂ ಊರು ಬಂತು, out Signals ದಾಟ ಗಾಡಿ ತ ವೇಗ ಕಡಿಮೇ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇನ್ನು Cabin ಬಹ ದೂರವಿರಬೇಕು; ಇವನಿಗೆ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ ವೇ ಕಡಿಮೆಯಾದಂತೆ ಆ ನಿಲ್ದಾಣ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂತೆಂ

ಬಾಗಿಲ ತೆಗೆದು ಪೆಟ್ಟಿಲ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಇಳಿಯ ಹೋಗಲು ಕಾಲು ಜಾರಿತು. ಕಾಲು ನೆಲಮುಟ್ಟಿತು. ಕೈ ಇನ್ನೂ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದವು. ಕೇಳಬೇಕೆ ! ಗಾಡಿ ಇವನನ್ನು ದರದರನೆ ಎಳೆದೊಯ್ಯತೊಡಗಿತು. ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಕೈಬಿಟ್ಟ. ದೊಪ್ಪನೆ ಜೋಲಿ ತಾಳಲಾರದೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ. ತಲೆಗೆ ಬಲವಾದ ಪೆಟ್ಟು, ಆಗದಿದ್ದರೂ ತಡೆಯಲಾರದಂತಹ ಗಾಯಗಳಾಗಿದ್ದವು. ರಕ್ತ ಸೋರಹತ್ತಿತು. ಎಚ್ಚರಿಕೆ ತಪ್ಪುವಂತೆ ತಲೆ ತಿರುಗಹತ್ತಿತು. ಕೈಕಾಲು ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಎದೆಯ ಬಡಿತ ತೀವ್ರವಿತ್ತು. ಆದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿಹೊತ್ತು, ಜೋಲಿ ಹಾಕುತ್ತ ಪ್ರಜ್ಞೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕುಂಟುತ್ತ ಬೀಳುತ್ತ ರಕ್ತವನ್ನು ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಹಿಡದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಅಡ್ಡದಾರಿ ಹಿಡಿದು ಸ್ಟೇಶನ್ ಹೊರಗೆ ಬರುವದರಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮಬಂದಂತಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದೇನು ಮಾಡುವದು. ರಸ್ತೆಯಗುಂಟವೂ ಲೈಟಿನ ಕಂಬ ಬಂದಾಗ ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತಾ ಕತ್ತಲೆಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದು ರೂಮು ಮುಟ್ಟಿದ ಕೀಲಿ ತೆಗೆದು ಮೊದಲು ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲ ಹುಟ್ಟಿ ಕನ್ನಡಿಯ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತ. ಅಕರಾಳ ವಿಕರಾಳ ಮುಖ ! ರಕ್ತ ಸೋರಿ ಒಣಗಿ ಬಾರು ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಯಾರದೋ ಖೂನಿ ಮಾಡಿ ಬಂದವರಂತೆ ಅರಿವೆ ಎಲ್ಲ ರಕ್ತಮಯವಾಗಿದ್ದವು, ಆಯಿತು ಅವನ ಡಿಸೆಕ್ಶನ್ ಬಾಕ್ಸ ತೆಗೆದು ಅದರಲ್ಲಿಯ ತರತರದ ಪೊರಸೆಪ್ಸ (ಚಿವಟಿಗೆ) ಗಳಿಂದ ಅರಳೆಯಿಂದ ಗಾಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿರಿಸಿ ಏನೊ ಐಡಿಯನ್ನೊ ವರಸಿದ ಔಷಧ ಹಚ್ಚಿ ಪಟ್ಟಿಬಿಗಿದು ಮಲಗಿದ ಆಸಾಮಿ.

ಬೆಳಗಾಯಿತು. ಬಹಳ ಆಯಾಸವಾದ್ದರಿಂದ, ಮುಂಜಾನೆ ೯ ಗಂಟೆಯ ವರೆಗೂ ಎಚ್ಚರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾವದೋ ಕೆಲಸದ ಸಲುವಾಗಿ ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ. ಅವನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಗೊಂಡರೂ ಕಾರಣ ಕೇಳಿದೆ. ನನ್ನ ಮುಂದೇನೂ ಮುಚ್ಚಿಡದಿದ್ದರೂ, ಅಂದು ಆದರ ಕಾರಣ ಕೇಳಿದವರಿಗೆಲ್ಲ ಏನೇನೋ ಸುಳ್ಳೇ ಕಾರಣ ಹೇಳುತ್ತ ಅಡ್ಡಾಡಿದ ಅಷ್ಟೇ ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿದಿನ ದವಾಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಡ್ರೆಸಿಂಗ ನಡೆದೇ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಬಲವಾದ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದ ಕೇಶವನು ಮುಂದೆ ಮತ್ತೆಂದೂ ಇಂತಹ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯೂ ಬಂತು.

ಸಂಜೀವಿನಿ

ಸುಖಕರದ ಬಾಳ್ ಸಾಗರವ ಸೇರಿದೆನು ನಿನ್ನ
ಪ್ರೇಮ ಸಂಜೀವಿನಿಯ ಸವಿದು
ದುಗುಡ ದುಮ್ಮಾನಗಳು ದೂರವಾದವು ಕೆಳದಿ
ನಿನ್ನ ನೇಹದ ಕೊಳದಿ ನಲಿದು !!
ನನ್ನ ಎಣಿಕೆಯು ಭದ್ರವಾಯ್ತು ನಿನ್ನೊಲುವಿಂದ
ಧ್ರುವತಾರೆ ಎನ್ನೆದೆಗೆ ನೀನು !
ನಿನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯದಲಿ ಮಡಗಿ ನಾನಾಡುವೆನು
ಕಲ್ಪನೆಯು ಇಮ್ಮಡಿಸಿ ರಸನಿಧಿಯನದಕಿರಿಸಿ
ಭಾವ ಸರಿದೂಗಿಸಲು ನಿಂತೆ
ಕನಸಲ್ಲಿ ನನಸೆಂದು ನನ್ನ ಬಳಿಯಲಿ ನಿಂದು
ತಿಳಿಸಿದೆಯೇ ಈ ಬಾಳಕಂತೆ !!
ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನಿರುವೆ ಜಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವೆ
ಗುಪ್ತಗಾಮಿನಿಯಂತೆ ಬಳಿಸಿ !
ಗಿರಿ-ಸಾನು, ಬಾನ್ ಬಯಲು ಮಗಲದ ಮಿಳಿತದಲಿ
ಸಮಭಾಗಿ ನೀನೆನಗೆ ಎನಿಸಿ !!
ನಿಂತಿಹುದು ನಿನ್ನೆದೆಯ ಮೃದು ತಲ್ಪ ನನಗಾಗಿ
ಭೀಬತ್ಸ ಜೀವನಕೆ ಎಂತು ?
ಬಳಿಸಬಹುದೆನ್ನ ಘನ ರೂಪಿ ಚೇತನದರುವೆ
ನೀನಿರದ ಬಾಳ್ ಬದುಕದೆಂತು ?
ಓ ಎನ್ನ ಮಂಗಲೆಯೆ ಮಾನಸಾರಾಧನುಯೆ
ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಸಂಜೀವಿನೆನಗೆ !
ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಮದೆಯೆ ನೀನು ಪರತತ್ವದಲ್ಲಿರಿಸಿ
ನನ್ನ ದಾರಿಯ ದೀಪವಾಗೆ !!
ಆವಾವ ದಾರಿಯಲಿ ನೀ ಸುತ್ತಿ ಬಂದರೂ
ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಹುವೆ ಸಂಜೀವಿನಿ
ವಿಶ್ವಾಸ ಸ್ಫುರಣದಲಿ ಉಕ್ಕುವದು ಮನವಿಂದು
ಚೇತನದ ಚಿರವಾಹಿನಿ !!

ಕುಮಾರ ಎಸ್. ವ್ಹಿ. ಪಾಟೀಲ ಚುಳಕಿ.

ಸೂಚನೆ

ಲೇಖನಗಳು, ಅಸ್ಪಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದವು ಬರುತ್ತಿದ್ದು, ಮುದ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಲೇಖಕರು ಸುಸ್ಪಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಲೇಖಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಕರ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

ಇನ್ನೂ ವರೆಗೂ ಚಂದಾ ಹಣವನ್ನು ಕಳಿಸದ ಚಂದಾದಾರರು ಅದಷ್ಟು ಕೂಡಲೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ 'ವೀರಮಾತೆ' ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜ, ಧಾರವಾಡ. ಈ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಚಂದಾಹಣವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

ಚಂದಾದಾರರು, ತಮ್ಮ ವಿಳಾಸ ಬದಲಾದಲ್ಲಿ, ಹಾಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ, 'ವೀರಮಾತೆ' ಯು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ದಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಲಾಗುವದು.

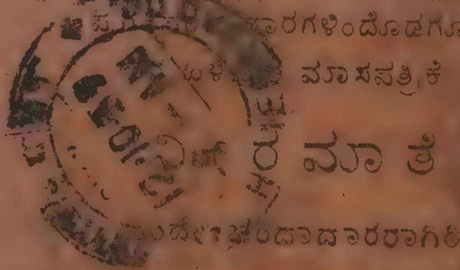
* ಲೇಖಕರು ಅಥವಾ ವಾಚಕರು, ಲೇಖ ಕಳಿಸುವದಾಗಲಿ ಉಳಿದ ಯಾವದೇ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವಾಗ ತಮ್ಮ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಲು ಮರೆಯಬಾರದು.

* ಹೊಸದಾಗಿ ಚಂದಾದಾರರಾಗಬಯಸುವವರು, ಚಂದಾ ಹಣವನ್ನು ಮೊದಲು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದರೆ, ಮಾಸಿಕವನ್ನು ಅವರ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವತ್ತ ಗಮನಿಸಲಾಗುವದು.

* ಸೋದರ, ಸೋದರಿಯರು, ಅಕ್ಕನಟ್ಟಿಗೆಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿತಿಂಗಳ ೧೦ ನೇ ತಾರೀಖಿನ ಒಳಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

* * * * * *

‘ ಸಮಾನಾಧಿಕಾರ ’ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕ...
ಮಹಿಳೆಯರ ‘ಬೌದ್ಧಿಕ ಉನ್ನತಿ ’ಅತ್ಯವಶ್ಯ...
ಜ್ಞಾನ, ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ...
...ರಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ...
...ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

...ರಮಾತೆ

...ದೇ ಚಂದಾದಾರರಾಗಿರಿ

ಸಂಪಾದಕರು :— ಶ್ರೀ. ಸರೋಜಿನಿ ...
ಎಂ. ಎ , ಎಲ್ ... ಬಿ.

ಸ್ತ್ರೀಯರ ... ನೀಕಲಾ...

...ಸಪತ್ರಿಕೆ

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾಹಣ ೫ ರೂಪಾಯಿ

ಬಿಡಿಸಂಚಿಕೆ ೩೭ ನ.ಪೈ. ಮಾತ್ರ

ಮನೆಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖಸಂತೋಷ... ಬೀರಬಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

[ಮುಂಬಯಿ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ ಸರಕಾರಗಳಿಂದ ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರೆತಿದೆ]

ಆಯ್ದ ಮಾರಾಟ ಬೆಲೆಯದಲ್ಲಿ
ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಚಿತ್ರ ಕೊಡ:—
“ಬೀರಬಾಳಿ” ವಿಷಯಕಲಿಯು

TO,

UNCLAIMED
REFUSED
From the Dead Letter office
HYDERABAD DN

ಮುದ್ರಕರು:— ಶ್ರೀಯುತ ಕುಲಕರ್ಣಿ ರಾಮರಾಯ...
ಸ್ಥಳ: ವನಿತಾ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ ಪ್ರೆಸ್, ಧಾರವಾಡ
ಪ್ರಕಾಶಕರು:— ಶ್ರೀ. ಪ. ರಾ. ಪುರಾಣಿಕ
ಸ್ಥಳ: ವನಿತಾ ಸೇವಾ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯ

